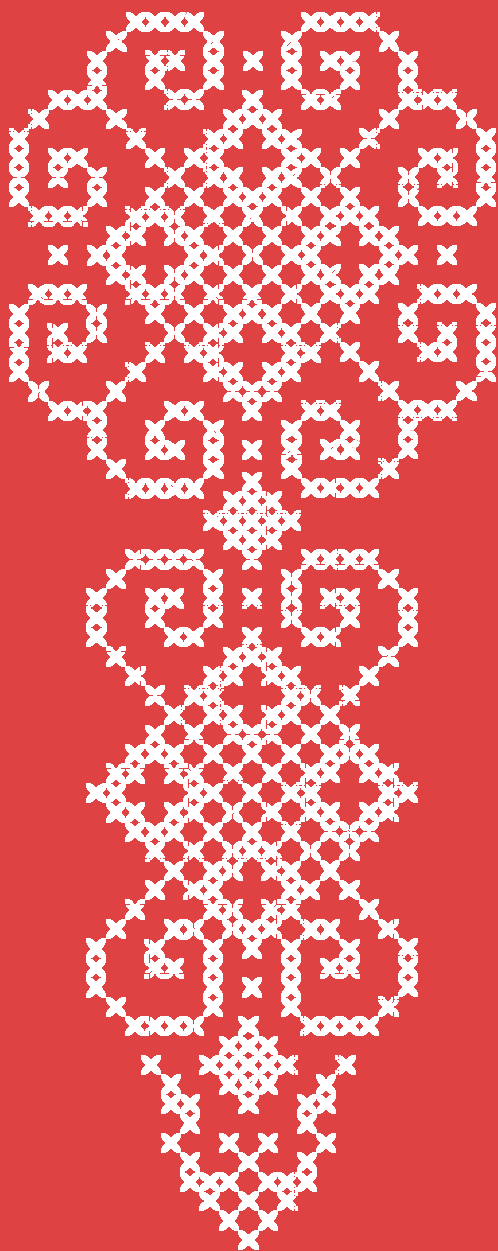

Relats personals de migració

Nadezhda

ESDAPC

Escola Superior de Disseny
i d'Arts Plàstiques de Catalunya

Disseny Gràfic

Treball Final de Grau
2024 / 2025

Nadezhda

Ivana Mladenova

Tutor

Gemma Reixach i Elena Sala

Resum i paraules clau

[CAT]

La migració, la transformació de la identitat cultural i la manca de coneixement sobre històries personals han contribuït a generar estigmes entorn del fenomen migratori. Aquesta falta de visibilitat i empatia envers les experiències individuals fa que el procés migratori es percebi de manera simplificada, ignorant la seva profunditat emocional i cultural.

«Nadezhda» se centra en les experiències migratòries de la meva família, originària de Bulgària, per tal de reflexionar sobre com la migració afecta la identitat cultural, el sentiment de pertinença i la convivència entre dues cultures. A través de la creació d'un llibre que narra les seves trajectòries personals, s'exploren temes com la nostàlgia, l'adaptació, la transmissió de tradicions i els reptes intergeneracionals. L'objectiu és donar veu a aquestes històries, desestigmatitzar la migració i fomentar una comprensió més empàtica i humanitzada del fenomen.

Paraules clau:

- Migració
- Identitat cultural
- Experiències individuals
- Sentiment de pertinença
- Desestigmatització de la migració
- Llibre narratiu

[ES]

La migración, la transformación de la identidad cultural y la carencia de reconocimiento de las historias personales han contribuido a generar estigmas en torno al fenómeno migratorio. Esta falta de visibilidad y empatía hacia las experiencias individuales hace que el proceso migratorio se perciba de manera simplificada, ignorando su profundidad emocional y cultural.

«Nadezhda» se centra en las experiencias migratorias de mi familia, originaria de Bulgaria, para reflexionar sobre como la migración afecta la identidad cultural, el sentimiento de pertenencia y la convivencia entre dos culturas. A través de la creación de un libro que narra sus trayectorias personales, se exploran temas como la nostalgia, la adaptación, la transmisión de tradiciones y los retos intergeneracionales. El objetivo es dar voz a estas historias, desestigmatizar la migración y fomentar una comprensión más empática y humanizada del fenómeno.

Palabras clave:

- Migración
- Identidad cultural
- Experiencias individuales
- Sentimiento de pertenencia
- Desestigmatización de la migración
- Libro narrativo

[ANG]

Migration, the transformation of cultural identity and the lack of recognition of personal stories have contributed to generating stigmas around the migratory phenomenon. This lack of visibility and empathy towards individual experiences makes the migration process perceived in a simplified way, ignoring its emotional and cultural depth.

«Nadezhda» focuses on the migratory experiences of my family, originally from Bulgaria, in order to reflect on how migration affects cultural identity, the feeling of belonging and the coexistence between two cultures. Through the creation of a book that narrates their personal trajectories, topics such as nostalgia, adaptation, the transmission of traditions and intergenerational challenges are explored. The aim is to give voice to these stories, to de-stigmatise migration and to foster a more empathetic and humanised understanding of the phenomenon.

Key words:

- Migration
- Cultural identity
- Individual experiences
- Feeling of belonging
- Destigmatization of migration
- Narrative book

[BG]

Миграцията, трансформацията на културната идентичност и липсата на признаване на личните истории допринесоха за генерирането на стигми около миграционния феномен. Тази липса на видимост и съпричастност към индивидуалните преживявания кара процеса на миграция да се възприема по опростен начин, пренебрегвайки неговата емоционална и културна дълбочина.

«Nadezhda» се фокусира върху миграционния опит на моето семейство, родом от България, за да разсъждава върху това как миграцията влияе върху културната идентичност, чувството за принадлежност и съжителството между две култури. Чрез създаването на сборник с техните лични траектории се изследват теми като носталгия, адаптация, предаване на традиции и предизвикателства между поколенията. Целта е да се даде гласност на тези истории, да се дестигматизира миграцията и да се насърчи по-съпричастно и хуманизирано разбиране на феномена.

Klyuchovi dumi:

- миграция
- Културна идентичност
- Индивидуални преживявания
- Чувство за принадлежност
- Дестигматизация на миграцията
- Сборник

01

Introducció

1.1. Motivació personal 12

02

Antecedents de treball

2.1 Metodologia de recerca 16

03

Definició d'objectius i brífung

3.1. El problema i/o necessitat 24
3.2. Insights, oportunitats, condicionants 25
3.3. Objectius del projecte 26
3.4. Context sociocultural 27
3.5. Usuaris 28
3.6. Agents implicats 31
3.7. Emissor 32
3.8. Competència 34
3.9. Esquema-resum del brífung 38

04

Conceptualització

4.1. Marc teòric 42
4.1.1. Referents
4.2. Conceptualització 52
4.3. Experimentació i exploració 54

05

Descripció del projecte

5.1. Identitat visual 58
5.1.1. Naming
5.1.2. Valors
5.1.3. Logotip
5.1.4. Tipografia
5.1.5. Construcció
5.1.6. Marges de seguretat
5.1.7. Logotip responsiu
5.1.8. Paleta cromàtica
5.1.9. Usos cromàtics
5.1.10. Reducció mínima

5.2. Coberta 69
5.2.1. Format
5.2.2. Materials
5.2.3. Element visual i gràfic
5.2.4. Enquadrernació

5.3. To i estil narratiu 82
5.4. Disseny de marges 83
5.4.1. Marges

5.5. Elements visuals 87
5.5.1. Conjunt de símbols
5.5.2. Composició portadetes
5.5.3. Explicació

5.6. Part interior 104
5.6.1. Tipografia
5.6.2. Maquetació i composició
5.6.3. Tipus de paper
5.6.4. Capítol 1
5.6.5. Capítol 2
5.6.6. Capítol 3
5.6.7. Capítol 4
5.6.7. Capítol 5

5.7. Llançat 136

06

Representació i comunicació

6.1. Imatges representatives _____ 142

6.2. Vídeo de síntesi _____ 182

6.3. Panell de síntesi _____ 184

07

Memòria tècnica

7.1. Coberta i sobrecoberta _____ 188

7.1.1. Procés de producció de la maqueta

7.1.2. Procés de producció de la coberta

7.1.3. Fitxa tècnica

7.2. Maquetació _____ 198

7.2.1. Retícula

7.3. Portades de capítol _____ 205

7.3.1. Procés del cosit de la maqueta

7.3.2. Procés de producció del cosit

7.3.3. Fitxa tècnica

7.3.4. AAFF

7.4. Part interior _____ 216

7.4.1. Capítol 1

7.4.2. Capítol 2

7.4.3. Capítol 3

7.4.4. Capítol 4

7.4.5. Capítol 5

7.5. Criteris de sostenibilitat i eficiència _____ 236

7.6. Pressupost _____ 238

08

Reflexió crítica

8.1. Reflexió crítica resultats del projecte _____ 244

8.2. Possibles limitacions, àmbits de millora i línies de continuïtat del projecte _____ 246

8.3. Autoavaluació _____ 247

09

Fonts d’informació

10

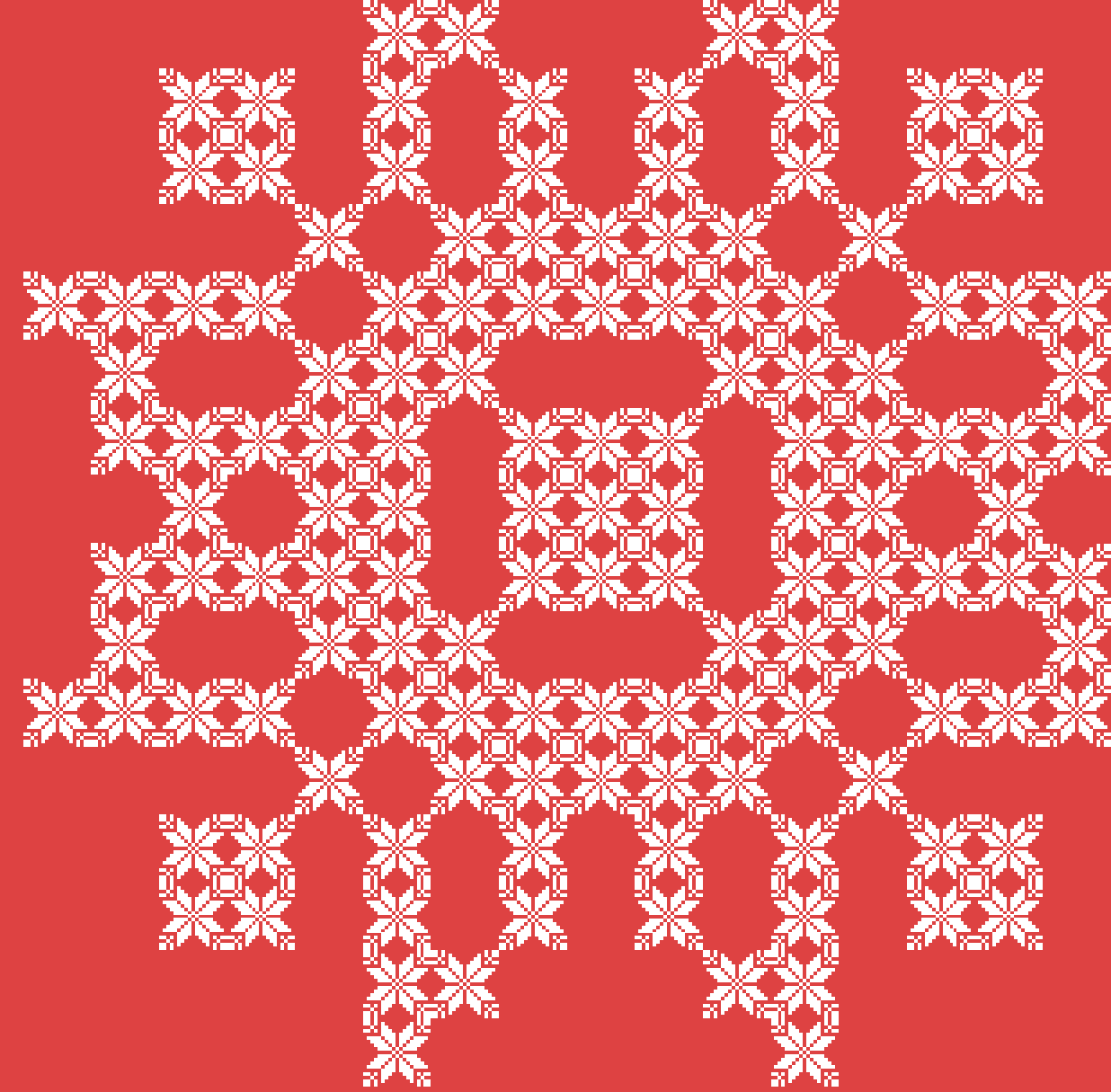
Enllaços

10.1. Enllaços carpeta One Drive _____ 250

10.2. Enllaç vídeo Vimeo _____ 251

11

Referències d’imatges

1. Introducció

Motivació personal

La migració és un tema profundament humà que toca l'existència de nombroses persones a Espanya, entre elles la meva família. Amb el pas del temps, he sentit relats, experimentat sentiments i el pes de prendre decisions que no són senzilles. Aquest treball sorgeix d'un desig profund d'entendre de manera més àmplia aquestes vivències que, malgrat la seva quotidianitat, sovint passen inadvertides o són simplificades.

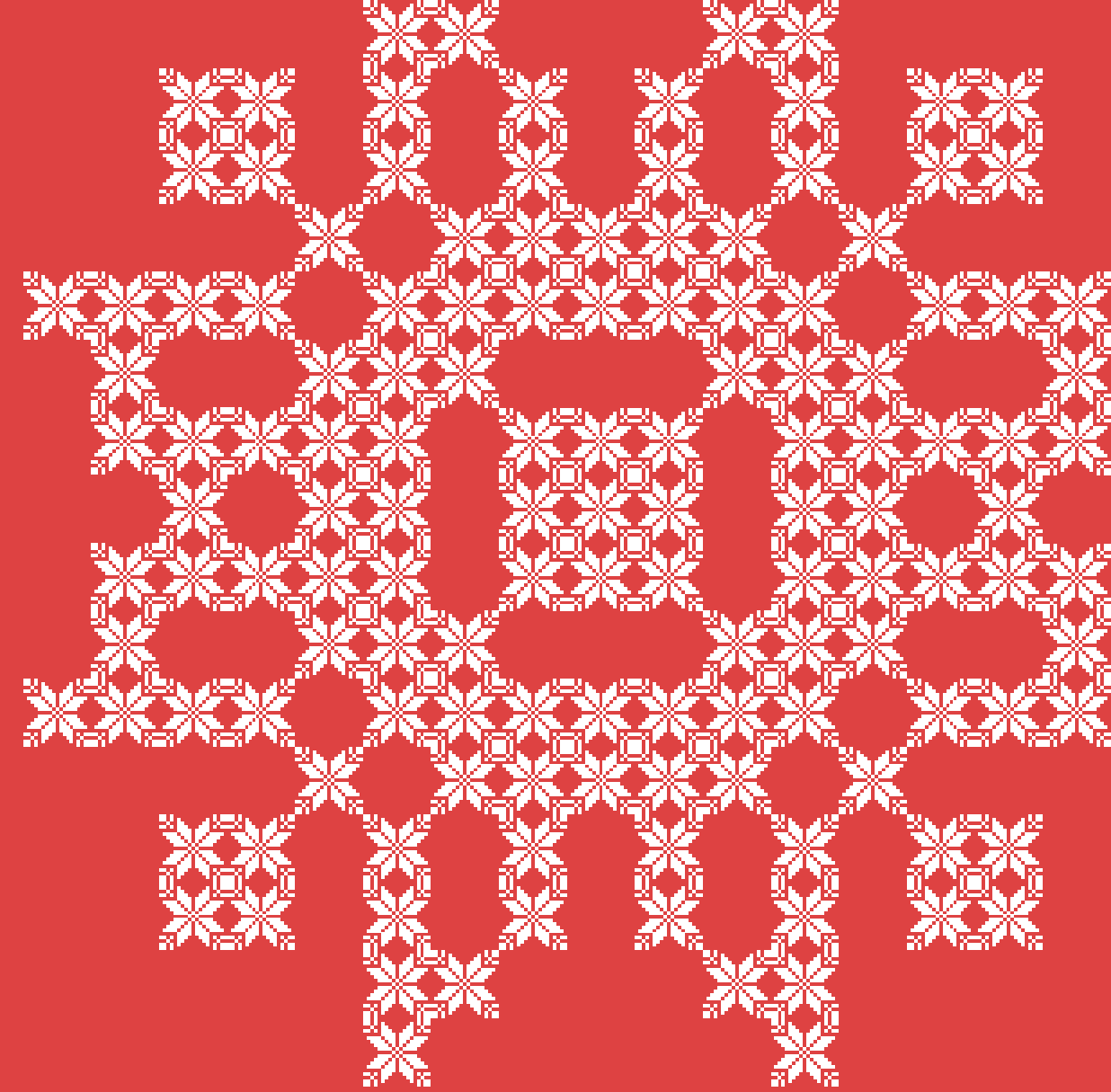
Des de petita, he mantingut un interès constant per entendre com va ser aquell moment en què els meus familiars van optar per abandonar Bulgària, el seu país d'origen, i començar una nova vida a Espanya. Imagino la inseguretat del viatge, l'enyorança pel que deixaven enrere, però també en l'aspiració de brindar un futur més prometedor. Sempre m'he preguntat com van experimentar l'adaptació en una nova societat, repleta de desafiaments i possibilitats, i com aquest procés ha modelat tant la seva identitat com la meva.

Després d'haver residit a Catalunya per més de vint anys, el meu vincle amb Bulgària s'ha anat forjant a través de les històries que la meva família em narrava. Aquestes narracions m'han permès comprendre els meus orígens i apreciar la importància de conservar la cultura, fins i tot a milers de quilòmetres de distància. No obstant això, més enllà de les tradicions i les paraules, sempre m'han captivat les experiències personals: com s'han inter-

pretat, adquirit coneixements i com han afrontat els reptes emocionals que comporta la migració.

Aquest projecte és un reconeixement a aquestes vivències, un esforç per enfocar relats que, encara que siguin individuals, representen les experiències de nombroses famílies migrants. Vull humanitzar la migració, exposar la intensitat emocional i donar veu a aquells que, igual que la meva família, han trobat la valentia per a construir una nova vida lluny de casa seva.

2. Antecedents del treball

Metodologia de recerca

La recerca sobre la temàtica de la migració búlgara a Espanya s'ha estructurat en tres apartats principals que permeten aprofundir en diferents perspectives personals. Aquests apartats són: sessió d'entrevistes a familiars a Espanya, la obtenció de dades i històries a partir d'aquestes entrevistes i, per últim, un viatge a Bulgària com a treball de camp amb l'objectiu d'ampliar la perspectiva de la temàtica, entrevistant familiars i persones que han viscut la migració des del país d'origen, cercant fotografies i vídeos d'arxiu i investigant material important per tal de complementar les històries relatades.

Quant a fonts bibliogràfiques, s'inclou també la recerca de fonts secundàries que permeten contextualitzar la migració des de perspectives econòmiques i històriques. Un exemple d'això és la investigació sobre la hiperinflació que va afectar Bulgària durant l'any 1996, un fenomen econòmic que va tenir un gran impacte en les condicions de vida i va contribuir a l'emigració. Aquestes fonts secundàries ajuden a aprofundir en la comprensió dels factors que van motivar la migració.

Primeres entrevistes

Per tal d'obtenir la màxima informació sobre la història personal migratòria, s'ha dut a terme una classificació dels conceptes i temes més rellevants dins d'aquest àmbit, extrets a partir del mapa conceptual inicial. Aquest mapa contempla aspectes clau de la migració, com les dificultats, l'impacte cultural i l'adaptació en l'educació i el treball. L'anàlisi s'ha basat en

fonts primàries per recollir dades qualitatives—com emocions, narratives i records—i dades quantitatives, obtenint xifres demogràfiques rellevants per complementar la narrativa emocional.

El primer concepte s'ha centrat a explorar el procés i les sensacions viscudes durant el primer trajecte cap a Espanya, en un moment en què Bulgària encara no formava part de la Unió Europea. A partir d'aquestes preguntes, s'ha conclòs que 5 de les 7 persones entrevistades, que van viatjar abans de l'entrada de Bulgària a la Unió Europea, ho van fer de manera il·legal. A més, les sensacions i sentiments viscuts per tots ells eren similars, destacant la por i la il·lusió, entre d'altres. També destaquen que el motiu principal d'aquestes migracions va ser la hiperinflació que va experimentar Bulgària durant l'any 1996.

El segon tema tracta sobre l'educació i la cerca de treball, dos aspectes fonamentals que han marcat les dificultats a l'hora d'adaptar-se al nou entorn i les diverses experiències viscudes. Els entrevistats narren el desig de voler treballar en l'àmbit pel qual s'havien format a Bulgària, encara que molts d'ells no ho han aconseguit mai ja sigui per l'idioma o per el tipus d'especialització.

Després, s'ha abordat la barrera lingüística i les complicacions per conservar el búlgar, una llengua vital per a molts però que es va veure amenaçada per la necessitat d'aprendre el nou idioma.

Imatge de l'entrevista a la Nina Mladenova.

Imatge de l'entrevista a la Lyubka Tinkova i en Boris Tinkov.

Imatge de l'entrevista a en Mladen Mladenov.

Imatge de l'entrevista a en Tsvetan Mladenov.

Imatge de l'entrevista a l'Ivana Tinkova i la Magui Tinkova.

Aquells entrevistats que han viscut més anys a Bulgària, representant el 50% del total, afirmen que han conservat bé l'idioma búlgar. No obstant això, expliquen que van tenir més dificultats a l'hora d'aprendre un nou idioma un cop establerts a Espanya. A més, destaquen que aquesta barrera també els va afectar a l'hora de transmetre el búlgar als seus fills, els quals s'han criat principalment en un entorn cultural i lingüístic del territori que els ha acollit, fet que ha limitat el seu ús diari de la llengua materna.

Finalment, la temàtica de la cultura i la identitat és essencial per entendre com s'han mantingut les tradicions i com ha evolucionat el sentiment de pertinença amb el pas del temps, mostrant com els migrants han aconseguit trobar un equilibri entre les seves arrels i la seva nova vida. Amb aquestes preguntes s'han obtingut respostes diverses segons l'origen i les experiències dels entrevistats. Els nascuts a Espanya, que representen 2 dels 7 entrevistats, expliquen que se senten més connectats amb la cultura del lloc d'origen, ja que han crescut i s'han educat en aquest entorn. Tot i això, gràcies als seus familiars búlgars, han pogut mantenir un vincle amb les seves arrels mitjançant l'ús de la llengua búlgar a casa i la preservació de la majoria de tradicions.

D'altra banda, un dels entrevistats, que va arribar a Espanya de petit, assenyala que percep la seva identitat dividida de manera equilibrada: un 33% espanyol, un 33% català i un 33% búlgar, destacant la influència múltiple de la seva educació i el seu context cultural.

Finalment, els entrevistats que van créixer i es van educar a Bulgària afirmen que la seva identitat continua sent principalment búlgara, però també reconeixen que han desenvolupat una nova dimensió en aquesta identitat arran de l'experiència migratòria i del fet que els seus fills han crescut a Espanya.

Obtenció de dades

Després de realitzar les entrevistes, es van recollir dades bibliogràfiques que expliquen la raó per la qual moltes famílies búlgares van optar per marxar del seu país durant les dècades dels anys 90 i 2000. Aquestes vivències evidencien les dificultats i expectatives que van caracteritzar una generació que va cercar nous horitzons en terres estrangeres.

Els testimonis recollits mostren com la crisi econòmica va afectar greument diverses famílies, fins al punt que es van veure obligades a marxar. Per exemple, la hiperinflació que es va viure a Bulgària l'any 1996 va resultar en la desaparició d'estalvis acumulats durant tota una vida en qüestió de pocs dies. Els entrevistats comentaven la preocupació de no poder garantir el futur dels seus fills en un país on els preus variaven diàriament i les ofertes de treball eren escasses.

Aquestes dades ens fan recordar la humanitat del fenomen migratori, destacant que cada xifra representa individus amb experiències úniques de superació, sofriment i esperança. Les vivències recopilades mostren la fortalesa i resistència de les famílies que, tot i les dificultats, van aconseguir buscar un millor camí cap al futur.

Figura 1. Manifestacions a Bulgària.

Viatge a Bulgària

Amb l'objectiu de donar veu a històries personals i emocionals sobre la migració, aquest viatge a Bulgària busca connectar amb aquelles persones que han viscut aquest fenomen des de diferents perspectives. Es busca no només entendre el procés de migració des d'un punt de vista pràctic, sinó també recollir els sentiments, els records i els moments que han definit les seves vides.

Aquest viatge ofereix l'oportunitat de conversar amb aquells que es van quedar enrere, esperant notícies dels seus familiars a Espanya, i d'aquells que, després d'haver marxat, han decidit tornar a Bulgària. Els testimonis d'aquests últims també són fonamentals per comprendre com viuen la idea de "casa" després d'haver format part de dues cultures diferents.

Gràcies a aquest treball de recerca, s'obtenen diverses perspectives sobre l'experiència migratòria, cadascuna amb els seus propis matisos i vivències. Per tal de comprendre les diferents dimensions d'aquest procés, es duen a terme tres entrevistes: una a Ivan Marinov i la Snejana Marinova que, després de vint anys a Espanya, han tornat a Bulgària; una altra a la Violeta Petkova, que va viure sis anys a Espanya per tal de facilitar la integració de la seva filla; i una última a la Jana Mladenova, qui mai ha residit a Espanya i ha hagut de viure, des de Bulgària, la migració del seu fill i nets.

Les entrevistes aborden temes com la nostàlgia, el canvi d'identitat i la integració cultural. D'aquestes converses es dedueix que aquells que han passat dues dècades

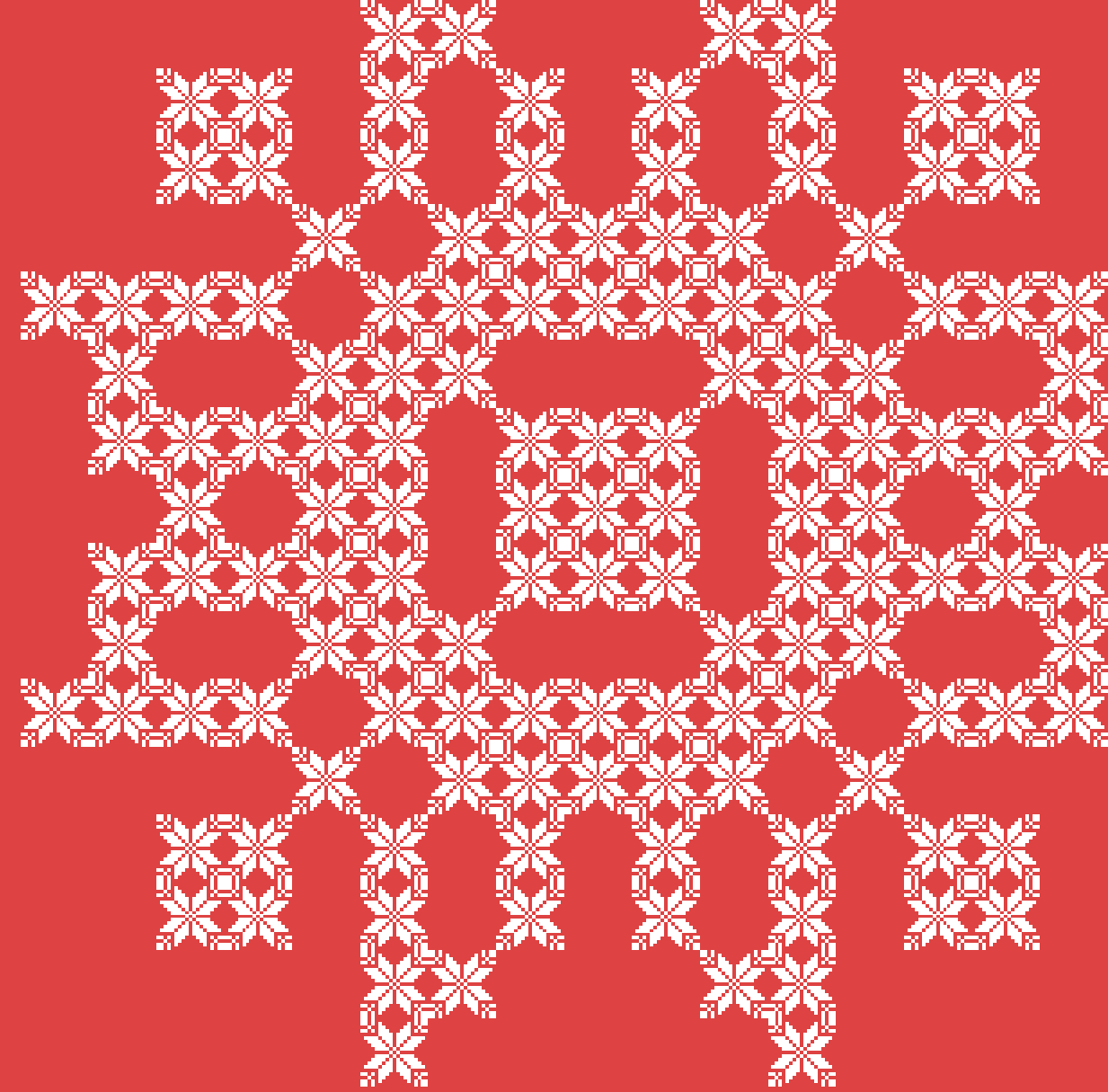
a Espanya, l'Ivan i la Snejana, la consideren una segona llar i veuen la seva identitat com una combinació de la cultura espanyola i la búlgara. En canvi, la Violeta, que només va residir-hi sis anys, afirma que, tot i haver-se integrat, continua identificant-se completament com a búlgara i percep Espanya com un lloc aliè. Finalment, la Jana expressa amb tristesa el buit deixat per la distància, recordant amb nostàlgia com observa la transformació identitària dels seus nets, que ja no veuen Bulgària com la seva llar.

Un altre aspecte essencial d'aquest treball de camp és la recopilació fotogràfica d'arxiu. Capturar imatges de moments claus, paisatges significatius i objectes simbòlics ajuda a visualitzar les històries que relaten els entrevistats. Aquest material gràfic no només complementa les narratives orals, sinó que també serveix com a pont visual entre les diferents experiències compartides.

Aquest viatge serveix per reconèixer i honrar les nostres arrels, per comprendre les complexitats de la migració i per donar visibilitat a les històries que sovint queden oblidades.

A través d'aquesta experiència, es busca desenvolupar un projecte que no només tingui un valor acadèmic, sinó que també serveixi com a font d'inspiració i reflexió sobre el significat de la migració en les nostres vides.

3. Definició d'objectius i brífig

Problema i necessitat

La migració, com a fenomen global, sovint es presenta de manera simplificada, reduint-se a xifres estadístiques i debats econòmics que invisibilitzen la dimensió humana d'aquest procés.

Aquesta visió ha contribuït a la creació d'estigmes al voltant del fenomen migratori. La falta de coneixement sobre les històries personals dels migrants i els seus reptes diaris, com la transformació de la identitat cultural i les lluites emocionals, provoca que la societat sovint ignori la profunditat i la complexitat del procés migratori.

Per aquest motiu, hi ha la necessitat d'abordar la migració amb una perspectiva més humana, escoltant les veus de qui l'ha experimentada directament.

Les vivències recollides en aquest projecte evidencien la importància de crear espais de diàleg i comprensió que ajudin a desestigmatitzar el fenomen migratori i a valorar la riquesa que aporta la convivència de diverses identitats culturals.

Insights, oportunitats, condicionants

Insights:

- La dimensió humana de la migració sovint queda oculta, reduïda a xifres o problemes socials, sense tenir en compte les experiències personals i els reptes diaris que afronten les persones migrants.
- Aquest fenomen afecta profundament la seva identitat cultural i emocional, ja que sovint han de fer front a sentiments de desarrelament i adaptació.

Oportunitats:

- Oportunitat de donar un enfocament més humà al debat sobre la migració, presentant relats individuals que desafien els estereotips i promouen l'empatia.
- Eina potent per a l'educació i la sensibilització, dirigint-se tant a les comunitats locals com als mateixos migrants.
- Ajudar a preservar la diversitat cultural, celebrant les contribucions de les diferents cultures a la societat d'acollida.

Condicionants:

- Les idees negatives sobre la migració poden ser un obstacle significatiu, especialment en sectors socials menys oberts al canvi de perspectiva.

Objectius del projecte

Objectiu primari:

- Donar a conèixer les experiències migratòries de la comunitat búlgara establerta a Espanya a través de relats personals, per comprendre com la migració influeix en la identitat cultural i emocional de les persones, des d'una perspectiva més humana.

Objectius secundaris:

- Conscienciar sobre les experiències emocionals i socials dels migrants durant el procés d'adaptació en un nou país.
- Donar veu a històries familiars migratòries destacant les seves vivències i perspectives personals.
- Posar valor en l'impacte que la migració té en la construcció i transformació de la identitat cultural personal.
- Crear una narrativa visual que doni visibilitat i desestigmatitzi les experiències migratòries, fent-les accessibles i comprensibles per a una audiència més àmplia.

Context sociocultural

El context sociocultural dels usuaris es caracteritza per la seva condició de persones migrades que han abandonat el seu país d'origen amb la intenció de millorar la seva qualitat de vida, tant per a ells com per a les seves famílies. Aquest procés implica l'adaptació a una nova societat amb nous idiomes, tradicions, costums i sistemes socials diversos, iniciant així un recorregut d'adaptació que pot ser llarg i ple de dificultats.

Les persones migrades s'enfronten a obstacles com la falta de coneixement de l'idioma, la discriminació i el no reconeixement dels seus estudis i experiència laboral. No obstant això, també troben oportunitats per construir una nova identitat que fusiona elements culturals del seu país d'origen amb els del nou entorn. Aquest procés d'adaptació es viu de manera diversa en cada situació: mentre que algunes persones poden sentir-se desconnectades de la seva cultura d'origen, d'altres lluiten per preservar les seves tradicions i valors dins de la seva família i comunitat.

Les generacions més joves experimenten una doble influència cultural que pot enriquir-les, però també generar tensions internes mentre intenten integrar-se simultàniament en dos móns.

Usuaris

Persones migrades:

Aquest grup està format per aquelles persones que han viscut o estan vivint l'experiència de la migració i que busquen relats reals per comprendre millor les emocions, les dificultats i els canvis culturals associats a l'adaptació a una nova societat.

Pot servir com a font d'inspiració i orientació per a aquells que es troben en el procés d'integració, ajudant-los a afrontar els obstacles lingüístics, culturals i socials que poden aparèixer.

Persones amb prejudicis envers la migració:

Format per persones que tenen estigmes negatius envers els migrants i el fenomen migratori, sovint a causa de desinformació o experiències prèvies condicionades per estereotips.

Pot ajudar a fer qüestionar aquests prejudicis, promovent una reflexió més empàtica cap a les persones migrades mitjançant el coneixement de les seves històries personals.

Usuari 1:

Biografia:

La Maria, una jove de 28 anys procedent de Bulgària, va arribar a Espanya fa dos anys amb la intenció de reunir-se amb la seva família, que ja s'havia establert al país. Des de la seva arribada, l'adaptació ha estat un repte, però el seu desig d'integrar-se i trobar el seu lloc en la societat espanyola ha estat constant.

Tot i tenir una formació en disseny gràfic, la barrera idiomàtica ha representat un obstacle significatiu que li ha impedit exercir la professió que tant li apassiona. Encara que la seva preparació és sòlida, la manca de fluïdesa en l'idioma ha dificultat l'accés a oportunitats laborals en el seu àmbit. Aquesta situació l'ha portat a replantejar el seu futur professional i a buscar alternatives que li permetin desenvolupar-se mentre continua millorant les seves habilitats lingüístiques.

Malgrat les dificultats, la Maria continua buscant activament històries i experiències que l'ajudin a superar el sentiment de desarrelament. El seu interès per entendre i connectar amb altres persones que han viscut situacions similars la motiva a compartir les seves pròpies vivències i a aprendre dels altres. El seu objectiu és integrar-se plenament en el seu nou entorn, superar la barrera de l'idioma i trobar el seu lloc tant a nivell professional com personal al nou país.

Nom: Maria Dimitrova
Edat: 28 anys
Estat civil: Soltera
Localització: Barcelona

Necessitats:

- Inspirar-se amb relats similars al seu per enfortir la seva identitat cultural.
- Connectar emocionalment amb altres persones migrades que hagin viscut experiències semblants.

Punts febles:

- Nostàlgia per les tradicions búlgares i la seva família al país d'origen.
- Dificultats per mantenir un equilibri entre les dues cultures.

3.5.

Usuaris | Definició d'objectius i brífing

Usuari 2:

Biografia:

En Joan, de 45 anys, treballa com a gestor administratiu en una petita ciutat. La seva vida es caracteritza per la rutina i una profunda connexió amb la comunitat local, amb una visió del món força definida. Encara que en el seu dia a dia ha tingut contacte amb persones de diferents orígens, en Joan ha desenvolupat prejudicis envers els migrants, influenciat principalment per la informació negativa que rep a través de les xarxes socials i els mitjans de comunicació. Aquesta informació ha contribuït a crear una percepció distorsionada del fenomen migratori, sovint associant-lo amb problemes socials i econòmics.

No obstant això, en Joan és conscient que aquests prejudicis no reflecteixen la complexitat de la realitat. Ha començat a adonar-se que, per comprendre millor les dinàmiques socials i les persones darrere de la migració, és necessari allunyar-se dels estereotips i obrir-se a noves perspectives. En Joan desitja aprendre a percebre el fenomen migratori no només des de la distància, sinó també amb una mirada més empàtica i humana. La seva motivació per comprendre millor la diversitat cultural que l'envolta creix cada vegada més, ja que reconeix que, en un món globalitzat, és essencial superar els prejudicis i desenvolupar una comprensió més profunda de les realitats socials.

Nom: Joan Martínez
Edat: 45 anys
Estat civil: Casat
Localització: Lleida

Necessitats:

- Accedir a relats personals que humanitzin el fenomen migratori.
- Trobar exemples que el facin qüestionar els seus estereotips.

Punts febles:

- Tendència a creure informacions simplificades.
- Dificultat per empatitzar amb situacions que no ha viscut personalment.

3.6.

Definició d'objectius i brífing

Agents implicats

Associació dels Búlgars a Espanya (ABEIS):

L'objectiu de l'Associació dels Búlgars a Espanya (ABEIS) és fomentar la integració i el benestar de la comunitat búlgara. Proporciona suport social, cultural i educatiu als seus integrants, mantenint la identitat i costums búlgars al mateix temps que promou la interacció i la comprensió intercultural. Coordina esdeveniments, activitats i subministra recursos que ajuden en la seva adaptació en el nou ambient.

Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya:

El Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya és una institució encarregada de fomentar la inclusió social, la cohesió comunitària i el benestar de la població catalana. Aquest departament s'esforça per assegurar l'accés a serveis essencials i promoure la participació activa de les comunitats, amb una atenció particular a les persones més vulnerables, incloent-hi la comunitat migrant.

Emissor

El Museu d'Història de la Immigració de Catalunya (MHIC) és l'entitat encarregada d'aquest projecte. Com a espai cultural dedicat a la conservació, investigació i educació sobre la història i les experiències de la immigració a Catalunya, el MHIC es compromet a proporcionar una plataforma per entendre els processos migratoris i les seves repercussions socials i culturals. Mitjançant la seva exposició permanent i les mostres temporals, el museu aborda temes com la migració, la diversitat i el diàleg intercultural. A més, organitza una àmplia gamma d'activitats culturals i educatives amb l'objectiu de fomentar la sensibilització, el respecte i la comprensió entre les diverses cultures que conviuen a Catalunya.

És l'entitat ideal per al projecte, ja que comparteix els mateixos valors i objectius. Ofereix un entorn perfecte per donar visibilitat a històries personals i promoure el diàleg intercultural. Proporciona una plataforma fiable i accessible per arribar a un públic divers i generar un impacte significatiu en la comprensió i l'empatia envers els processos migratoris.

Figura 2. Museu d'Història de la Immigració de Catalunya.

Competència

What did we leave in Turkey? / What did we find in UK? – Oya Esenkaya

El projecte “What did we leave in Turkey? What did we find in the UK?” explora les experiències personals de la migració des de Turquia al Regne Unit. A través d’un enfocament visual i narratiu, el projecte documenta les pèrdues i els guanys que comporta el procés migratori, utilitzant eines de disseny gràfic i il·lustració per crear una connexió emocional amb l’audiència.

Aquest projecte comparteix l’objectiu de donar veu a les històries personals migratòries i donar èmfasi en com la migració afecta la identitat cultural i personal.

Punts forts:

- L’ús del disseny gràfic i la il·lustració per transmetre emocions i experiències fa que el projecte sigui accessible i atractiu per a un públic ampli.
- Posa l’èmfasi en les emocions i els detalls íntims del procés migratori, creant empatia amb l’audiència.
- Tracta temes que poden ressonar amb qualsevol persona que hagi viscut una migració o conegui algú que ho hagi fet.

Punts febles:

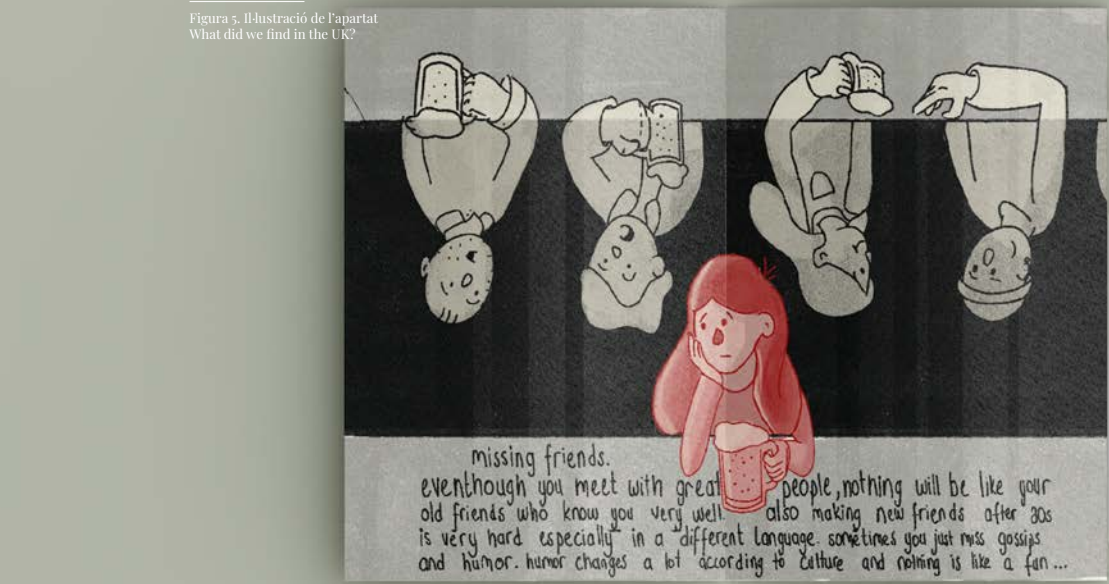
- Tot i que reflecteix emocions, no aprofundeix suficientment en els elements culturals que es transformen en el procés migratori.
- El projecte no aprofundeix en les causes estructurals de la migració (com ara les polítiques governamentals, les crisis econòmiques o les tensions polítiques), fet que pot fer que l’audiència tingui una comprensió més superficial del fenomen.

Figura 3. Vista de diferents apartats del fanzine What did we leave in Turkey? / What did we find in UK?

Figura 4. Dos il·lustracions de l'apartat What did we leave in Turkey?

I Live Here – Mia Kirshner, J.B. MacKinnon, Paul Shoebridge i Michael Simons

I Live Here és un projecte editorial innovador que combina periodisme, art i narrativa per donar veu a històries sovint oblidades de persones desplaçades arreu del món. Creat per l'actriu i activista Mia Kirshner, l'escriptor J.B. MacKinnon i els directors creatius Paul Shoebridge i Michael Simons, aquest llibre es presenta com un “documental en paper” que aborda crisis humanitàries a través de relats personals i visuals impactants.

El llibre presenta fotografies d'objectes quotidians —com una nina, un Alcorà, una tassa de cafè o un joc de dominó— que els refugiats van considerar prou valuosos com per a portar en la seva travessia. Cada imatge està acompanyada per anotacions manuscrites dels propis refugiats, els qui van escriure directament sobre les fotografies, compartint els seus records, emocions i el significat d'aquests objectes en les seves vides.

Punts forts:

– Enfocament multidisciplinari i immersiu, combina textos, il·lustracions, fotografies, còmics i disseny editorial de manera molt cuidada, creant una experiència de lectura emocionant.

– El format en quatre volums, tipus “àlbum”, és original i convida a una lectura fragmentada però profunda. La maqueta trenca amb el format editorial tradicional, reforçant l'impacte emocional.

– Visibilització de realitats invisibilitzades El llibre dona veu a col·lectius desplaçats (refugiats, dones víctimes de violència, nens soldats...) que sovint queden fora del relat mediàtic, i ho fa sense reduir-los a víctimes passives.

Punts febles:

– Tot i la riquesa del format, la varietat de suports i estils pot fer que alguns lectors percebin el llibre com poc cohesionat o confús, especialment si busquen una línia narrativa clara i lineal.

– Tot i que s'intenta donar veu directa als afectats, el fet que el projecte sigui impulsat des de l'exterior (amb figures conegudes i privilegis evidents) pot generar tensions sobre la representació i l'autenticitat.

– No és un llibre fàcil de trobar a circuits convencionals, i el seu cost pot ser elevat per a alguns públics o centres educatius que el voldrien fer servir com a eina pedagògica.

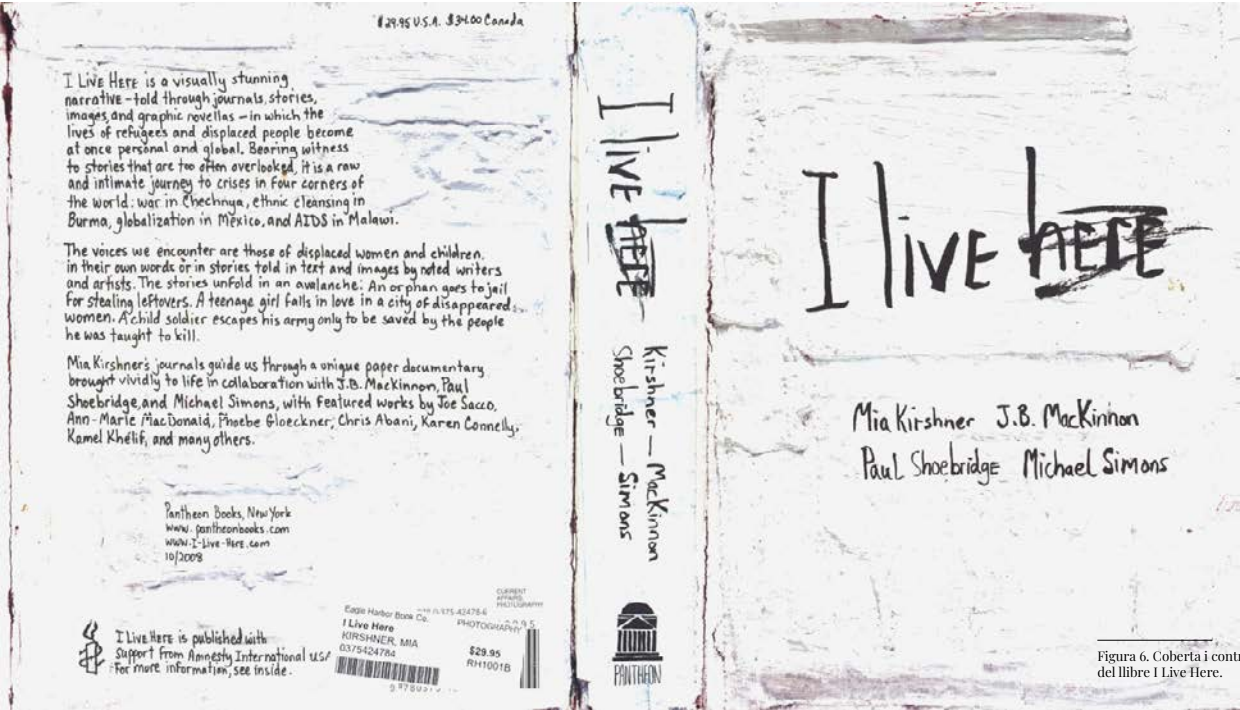

Figura 6. Coberta i contracoberta del llibre I Live Here.

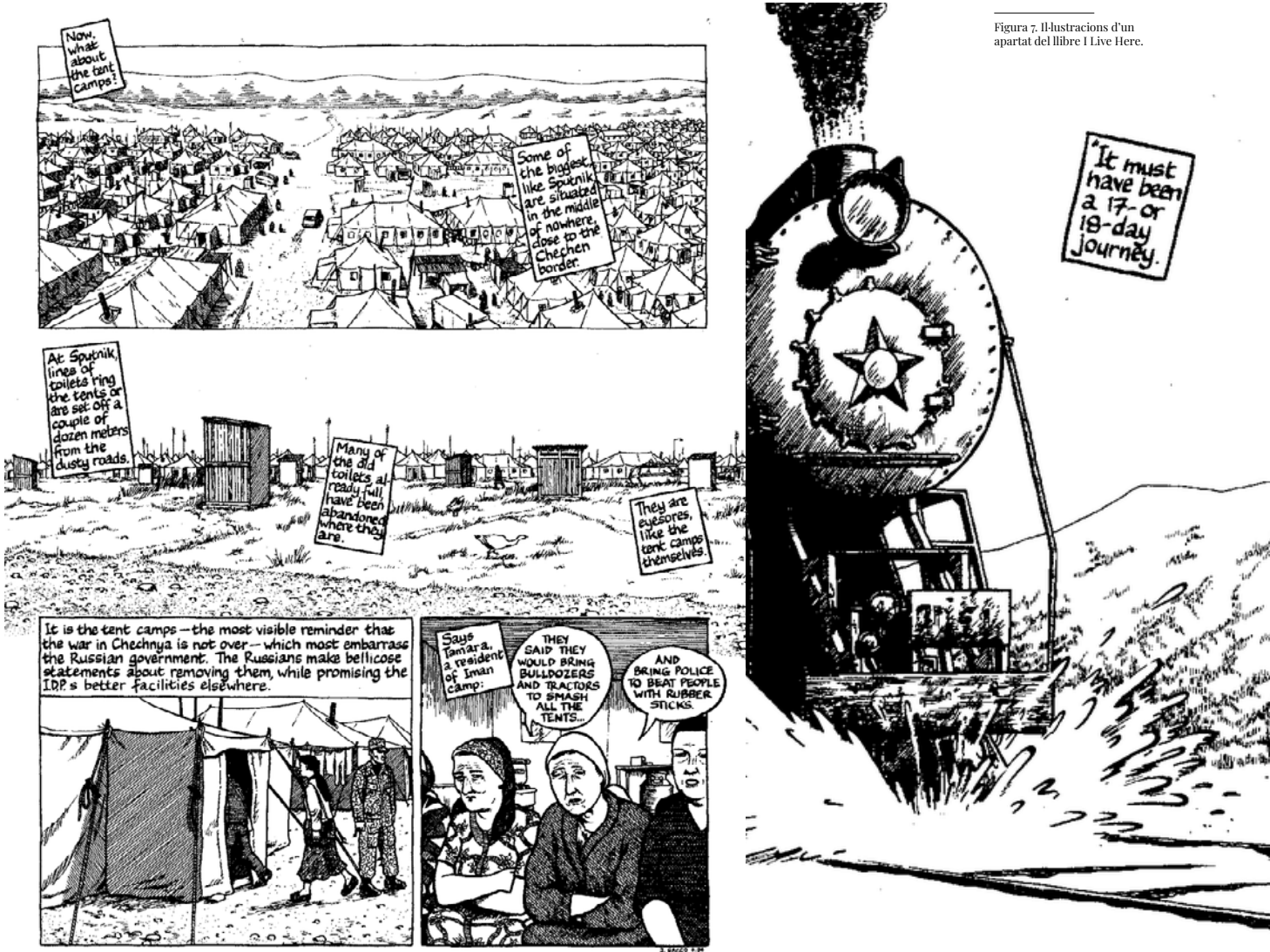
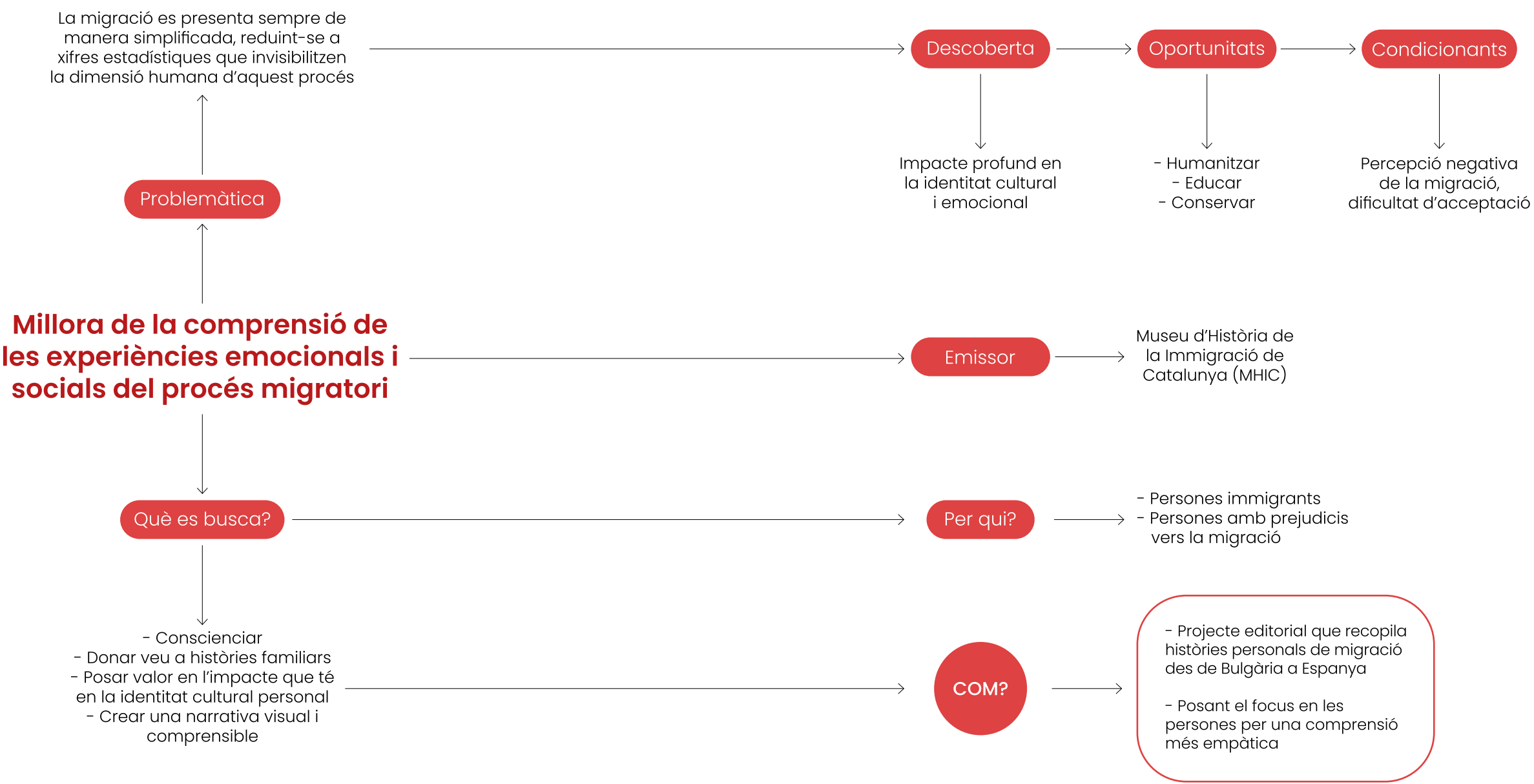
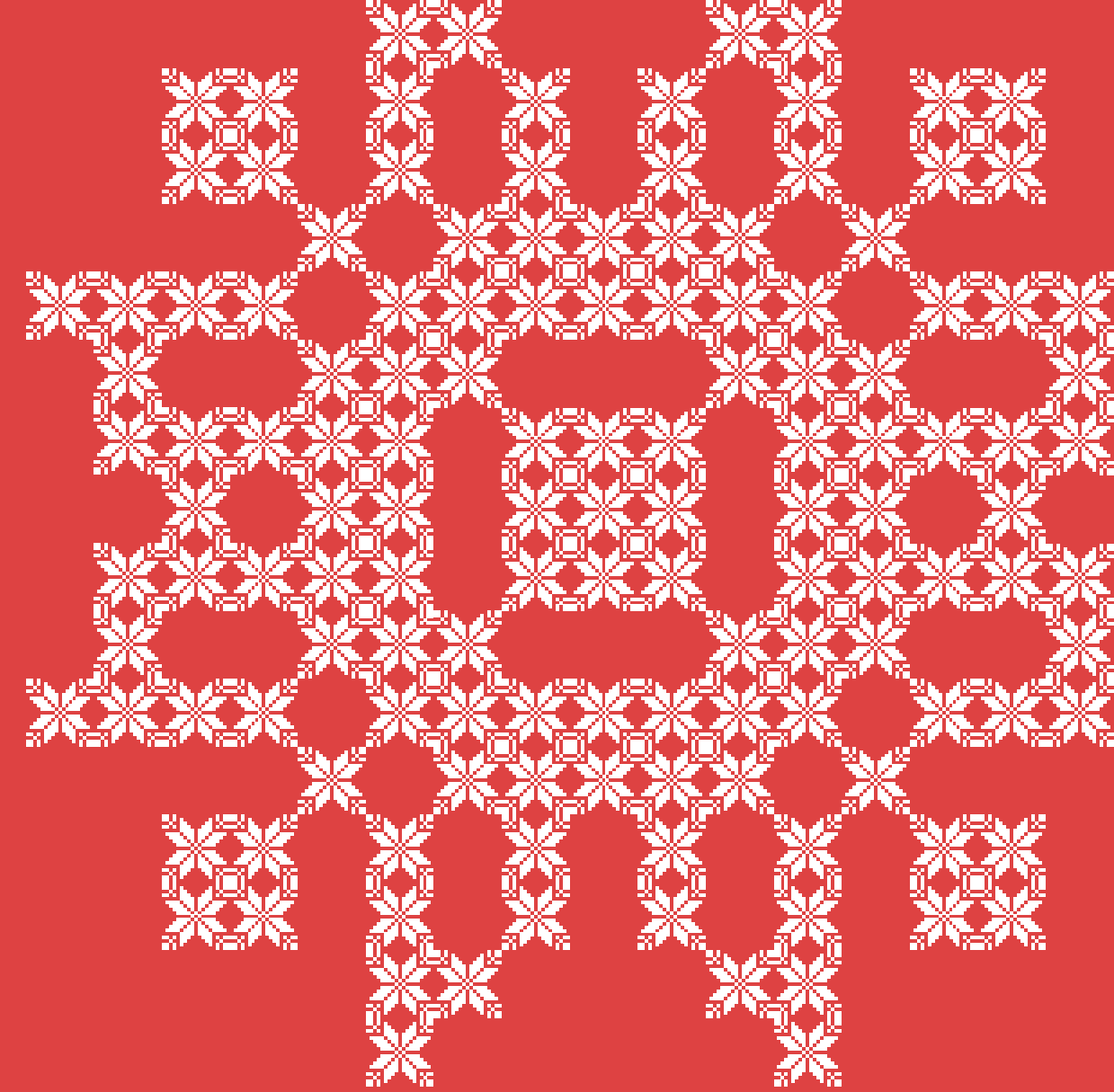

Figura 7. Il·lustracions d'un apartat del llibre I Live Here.

Esquema-resum del brífing

4. Conceptualització

Marc teòric

La migració és un fenomen global que, segons dades de l'Organització Internacional per a les Migracions (IOM), afecta a més de 281 milions de persones arreu del món, representant un 3,6% de la població mundial l'any 2020. En el cas específic de Bulgària, els moviments migratoris han estat especialment significatius des de la caiguda del comunisme i la crisi d'hiperinflació de 1996, la qual cosa ha marcat un canvi important en la seva estructura social i cultural.

A causa d'aquesta hiperinflació, que va provocar que la vida a Bulgària fos molt difícil, milers de persones van optar per emigrar a altres països buscant un futur diferent. La crisi financera va provocar que moltes famílies es quedessin sense gairebé poder adquisitiu. Els seus estalvis van desaparèixer ràpidament, i els seus salaris no eren suficients per cobrir les necessitats essencials com menjar i tenir un sostre. La desesperació va donar lloc a la manca de confiança en el futur del país, ja que semblava que el govern no seria capaç de resoldre la situació.

Aquesta crisi va generar un atur massiu, ja que moltes companyies van tancar portes o van despedir els empleats, deixant milers de persones sense treball ni possibilitats de trobar-ne un altre. La falta d'opcions de treball va impulsar a moltes famílies a buscar una nova vida en altres països, on s'esperava trobar condicions laborals més estables i un millor futur pels seus fills.

Aquests persones no només buscaven estabilitat econòmica, sinó que també anhelaven una vida amb més oportunitats i dignitat. Per a molts, la decisió de deixar enrere

la família, els amics i el que havia estat casa seva va suposar un profund sacrifici emocional. La motivació per emigrar va sorgir de més que preocupacions financeres; també va ser una resposta a la desesperació i el desig de crear un futur més brillant en un context en què Bulgària semblava incapaç d'oferir cap alternativa viable.

Degut a això, aquest projecte neix amb l'objectiu de crear un llibre que recopil·li històries personals de migració, amb la intenció de preservar la memòria, reflexionar sobre la identitat i sensibilitzar sobre el fenomen migratori. En un context en què la migració es redueix sovint a xifres estadístiques i discussions econòmiques, el llibre pretén desafiar aquesta perspectiva i donar protagonisme a les experiències humanes que sovint queden ocultes.

Aquest llibre actua com una resposta als estigmes associats a la migració, posant el focus en les persones i les seves històries úniques i personals, amb la intenció de desestigmatitzar i promoure una comprensió més empàtica i humana del procés migratori.

L'objectiu fonamental i funcional de la proposta editorial és servir com a eina de sensibilització a partir de les històries personals, les quals serveixen per mostrar la profunditat emocional i cultural del procés migratori, facilitant d'aquesta manera l'empatia i establint una connexió emocional profunda amb el lector.

Es crea un espai on els protagonistes poden explicar la seva experiència de manera directa, sense cap filtre.

D'aquesta manera, el llibre no es limita a presentar dades, sinó que ofereix una mirada autèntica sobre les vivències de les persones.

El projecte busca promoure el diàleg intercultural de manera que les narracions aconseguixin connectar cultures i perspectives, creant d'aquesta manera una connexió entre les experiències migratòries i la societat.

En relació amb l'objectiu conceptual, el projecte busca establir un vincle entre el passat i el present, investigant com la migració transforma tant la identitat individual com la col·lectiva, alhora que genera un sentiment de pertinença que és fragmentat però enriquit per la dualitat cultural.

El llibre té la intenció de reflectir aquesta complexitat mitjançant un relat que fusiona memòria i experiència, subratllant la importància de mantenir les arrels sense oblidar l'evolució i l'adaptació que implica integrar-se en una nova realitat.

Per situar aquest llibre en el seu context, és important reconèixer que la migració sovint genera controvèrsia, envoltada d'estereotips i idees preconcebudes. Aquest projecte busca trencar prejudicis visibilitzant històries reals que permetin humanitzar el fenomen migratori i entendre'l des d'una perspectiva més íntima.

A més, el llibre serveix com a eina per preservar la memòria cultural, transmetent les arrels en un entorn divers. En contextualitzar aquestes experiències amb dades i informació històrica, convida el lector a reflexionar sobre la

identitat, el sentiment de pertinença i l'impacte emocional que comporta la migració.

Per justificar aquest projecte des d'una perspectiva gràfica, és essencial comprendre com s'integren els elements visuals amb relats personals i descripcions, creant així una narrativa més rica i immersiva.

Els relats personals són el nucli del projecte. Estan redactats en un to íntim i reflexiu, amb l'objectiu que el lector pugui connectar directament amb les experiències migratòries, vivint-les com si fossin pròpies.

Els elements visuals, com ara fotografies, documents d'arxiu i imatges de records familiars, no només complementen els textos, sinó que també aporten una capa d'autenticitat i profunditat emocional. La seva incorporació reforça la connexió entre la història i el lector i afegeix profunditat emocional.

A més, les parts descriptives i teòriques serveixen per contextualitzar les històries dins d'un marc més ampli. Proporcionen informació rellevant sobre l'impacte cultural, els desafiaments de la migració i els canvis d'identitat, facilitant una millor comprensió de les experiències narrades.

Aquest equilibri entre emoció i anàlisi permet que el llibre no només expliqui històries, sinó que també fomenti una reflexió més profunda sobre la migració i la identitat.

Referents

Referent gràfic i conceptual:

Phaidon Press - Agnes Martin

Aquest projecte em serveix de referent, ja que combina de manera efectiva la funcionalitat gràfica i conceptual, creant una experiència que evoca autenticitat i connexió emocional amb el contingut.

En l'àmbit gràfic, l'ús de diverses mides de pàgines recorda documents antics o arxius històrics. Aquesta elecció transmet una sensació de realitat que resulta ideal per a projectes que busquen inspirar-se en materials d'arxiu o documents visuals. Els materials emprats, com el paper texturat i els colors subtils, reforcen la idea d'un objecte valuós i intemporal, aportant una qualitat tàctil. A més, les dimensions reduïdes de les pàgines proporcionen una sensació d'intimitat, com si l'usuari estigués interactuant amb un objecte personal o històric.

En l'aspecte conceptual, el projecte aconsegueix transmetre una narrativa arxivística i autèntica, un enfocament que s'adapta perfectament a temes relacionats amb la memòria, la història o la preservació cultural.

Aquest referent em resulta especialment útil perquè demostra com un disseny acurat pot reforçar la narrativa d'un projecte, fent-la més propera, evocadora i genuïna.

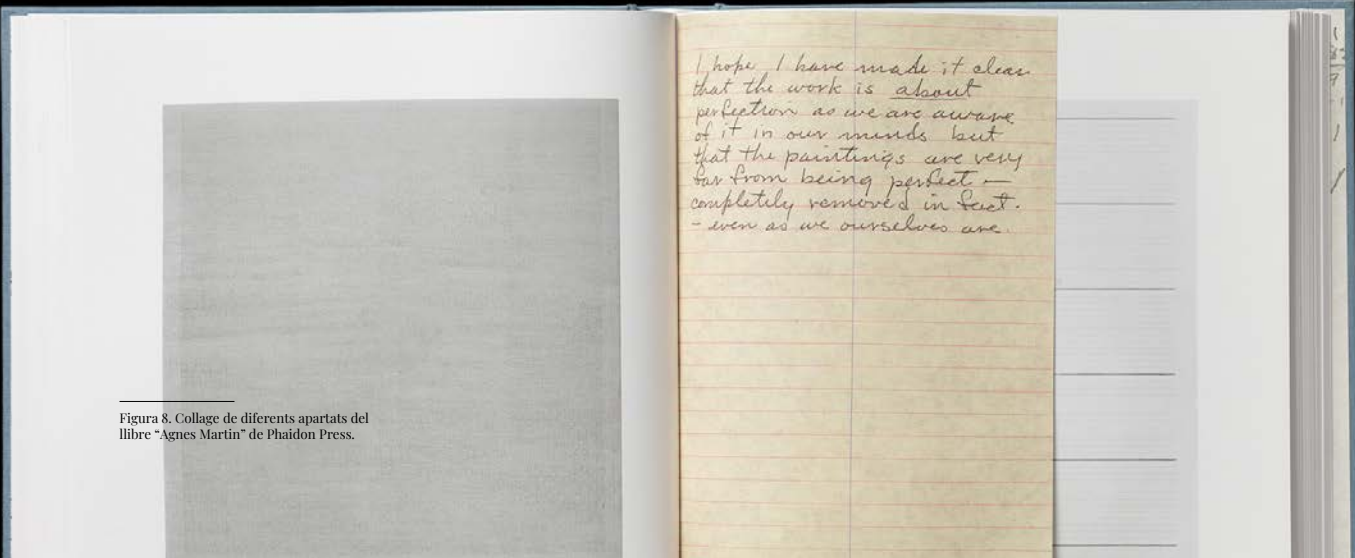
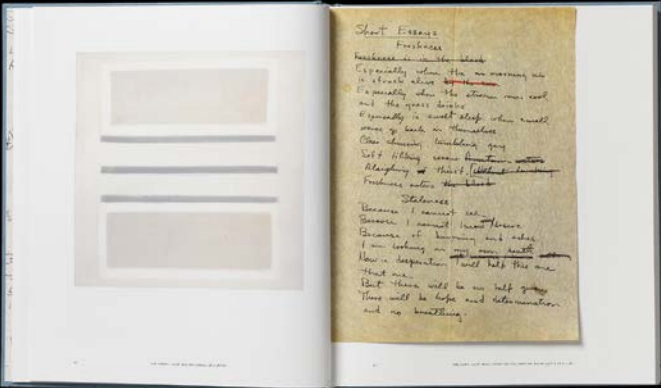
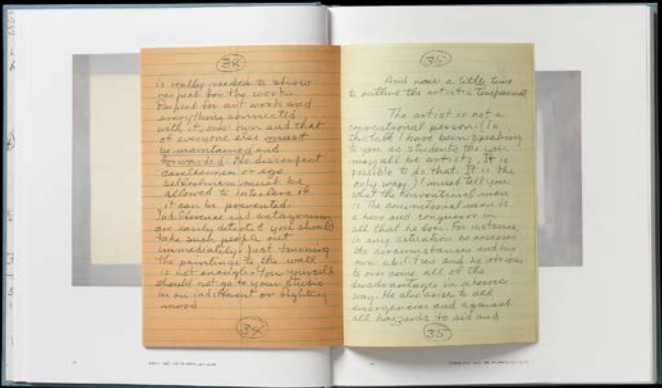
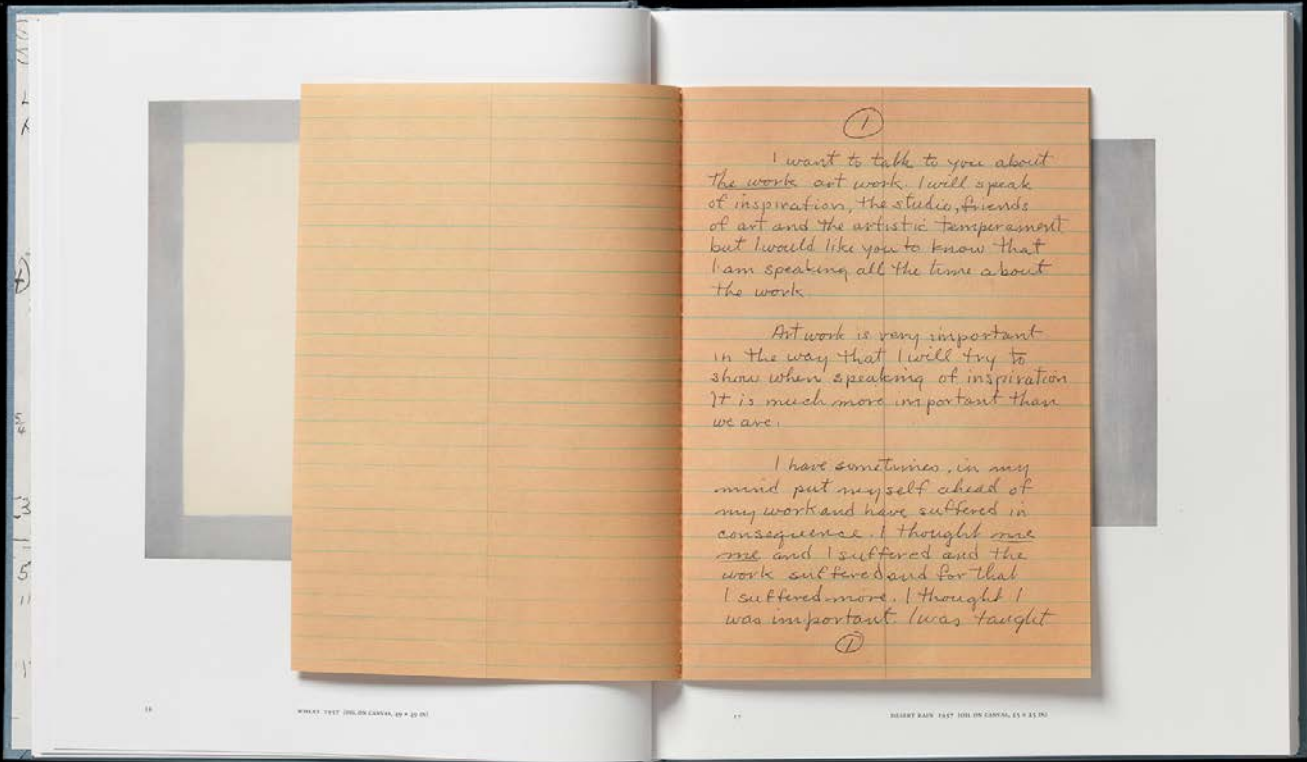

Figura 8. Collage de diferents apartats del llibre "Agnes Martin" de Phaidon Press.

Referents

Referent gràfic i funcional:

Lotti | Christine Hager

Aquest destaca com a referent, ja que il·lustra com es pot narrar una història real d'una manera íntima i personal, fusionant un enfocament narratiu emocional amb una producció gràfica acurada.

En primer lloc, la forma en què es presenta la història resulta molt inspiradora. L'enfocament personal, centrat en una narrativa individual, facilita la connexió amb el lector a un nivell més humà i emocional.

Pel que fa al disseny físic, el llibre ofereix una textura que evoca delicadesa i tradició. La idea d'una enquadernació cosida, que aporta una sensació artesanal i de proximitat, comunica que el contingut és valuós i personal. Aquest detall reforça la percepció que es tracta d'un objecte únic, gairebé com si fos una peça feta a mà o una col·lecció de documents recuperats.

En resum, aquest projecte em resulta molt útil perquè combina una història personal autèntica amb elements de disseny físic que amplifiquen l'experiència emocional i narrativa. És una referència ideal per explorar com es pot presentar una història real d'una manera que no només es llegeixi, sinó que també se senti.

Figura 9. Portada del llibre "Lotti", un projecte de Christine Hager.

Figura 10. Packaging del llibre "Lotti", un projecte de Christine Hager.

Figura 11. Pàgina interior del llibre "Lotti", un projecte de Christine Hager.

Referents

Referent gràfic:

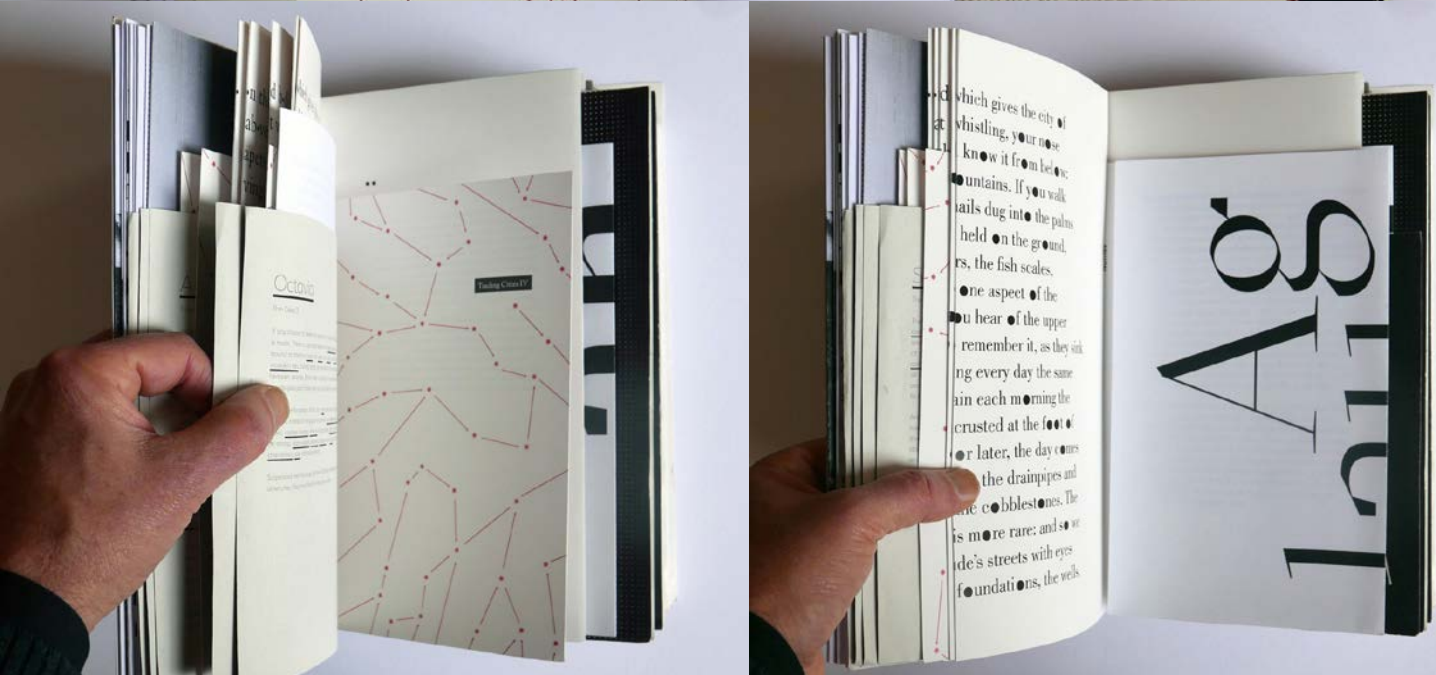
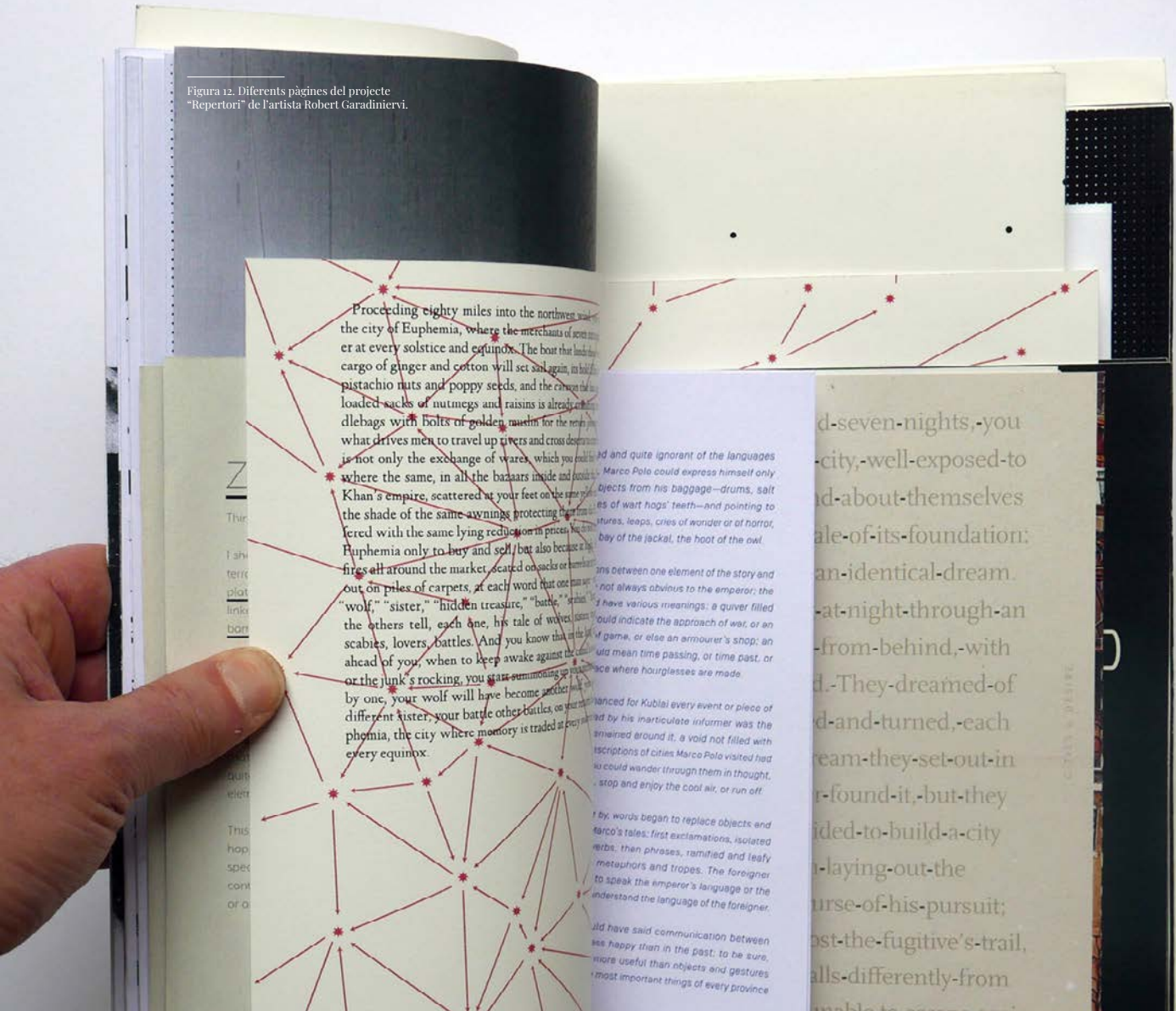
Repertori | Robert Garadiniervi

El projecte *Repertori*, de l'artista i dissenyador Robert Gardiniervi, és una clara influència per al desenvolupament del meu llibre. Aquesta obra destaca per la seva experimentació amb diferents mides, formats i tipus de paper, convertint l'objecte editorial en una experiència tàctil i visual en constant canvi.

Aquesta variació no respon només a criteris estètics, sinó que reforça el contingut narratiu, ja que cada decisió material es vincula simbòlicament amb el relat que acompanya. En aquest sentit, *Repertori* serveix com a inspiració directa per a la meua proposta, on també s'aposta per una diversitat formal que reflecteixi els diferents rols familiars, emocions i trajectòries migratòries.

La combinació de textures, pesos i dimensions del paper contribueix a crear una lectura dinàmica, fragmentada però coherent, que convida el lector a percebre cada capítol com una peça única dins d'un conjunt.

Figura 12. Diferents pàgines del projecte "Repertori" de l'artista Robert Garadiniervi.

Referents

Referent gràfic:

Des de Rússia amb amor | Victòria Morales Capell

Des de Rússia amb amor és un projecte autobiogràfic de Victòria Morales Capell que explora la seva recerca d'identitat com a persona adoptada. A través d'una narrativa íntima i visualment sensible, l'autora reconstrueix la seva pròpia història més enllà del moment del naixement, articulant memòria, absència i pertinença amb una gran delicadesa.

He escollit aquest llibre com a referent per la manera en com integra text i imatge, generant un relat profundament personal sense caure en l'excés ni en el dramatisme. Destaca especialment l'ús de la tècnica d'escanejat d'objectes, que aporta un caràcter visual carregat de simbolisme i nostàlgia. Aquest recurs transforma elements quotidians en fragments de memòria.

Aquest tractament íntim i carregat de significat visual connecta directament amb l'essència del meu projecte, que també pretén donar valor a les històries personals a través de recursos formals que dialoguin amb el contingut emocional. Em serveix com a inspiració per concebre el llibre com un espai de reconstrucció identitària, on cada detall formal contribueix a donar veu i forma a la memòria.

Figura 13. Portada i interior del llibre "Des de Rússia amb amor", un projecte autobiogràfic de la Victòria Morales Capell.

Conceptualització

El projecte es presenta com un llibre que recopila històries personals de migració des de Bulgària a Espanya, amb la finalitat de donar visibilitat a les experiències singulars de les persones migrades, analitzant els reptes emocionals i socials que han afrontat. El llibre no adopta un disseny tradicional; s’explora una varietat de formats per reflectir físicament el procés migratori i la fragmentació de la identitat. Les pàgines presenten diferents mides i materials, evocant documents d’arxiu, cartes antigues o formats fotogràfics, la qual cosa enforteix la noció de records i memòria dispersa. Aquesta proposta desafia els estàndards editorials i transforma el llibre en una obra interactiva i sensorial.

La publicació s’estructura en cinc capítols, cadascun dedicat a un grup familiar definit per la seva connexió emocional i el rol que han exercit en el procés migratori. Aquesta divisió permet explorar diferents perspectives, oferint una visió completa i matisada de l’experiència migratòria. Cada grup aporta una mirada única sobre els reptes, les emocions i els canvis d’identitat que es viuen durant aquest procés.

El primer capítol, titulat “*Sembradores del futuro*”, se centra en les històries d’esforç, sacrifici laboral, expectatives i obstacles per mantenir la família. Reflecteix el paper dels qui van fer possible un nou futur gràcies a la seva dedicació i narra les experiències d’Ivan Marinov i Snejana Marinova.

El segon capítol, “*Guardianes de la esperanza*”, està orientat al dolor de deixar enrere els éssers estimats per buscar un futur millor per als fills, mostrant la lluita emocional i la força per avançar malgrat la distància, amb les vivències de Mladen Mladenov i Nina Mladenova.

En el tercer capítol, “*Tejedores de raíces*”, es relaten les històries de com es va construir una nova vida en parella, trobant l’amor en plena migració i com això ha marcat la seva identitat. Representa el procés d’arrelament i la creació d’una nova llar en un país diferent, reflectint les experiències d’en Boris Tinkov i la Lyubka Tinkova.

El quart capítol, “*Conectores culturales*”, explora la dualitat cultural, el sentiment de pertinença i el xoc generacional, mostrant com les noves generacions han après a navegar entre dues cultures, a través de les vivències del Tsvetan Mladenov i la Magui Tinkova.

Finalment, el cinquè capítol, “*Guardianes de la memoria*”, recull històries plenes de nostàlgia, posant en valor la preservació de tradicions i les emocions de viure la migració des de la distància, representant el paper de Jana Mladenova i Violeta Petkova, qui han mantingut viva la memòria cultural.

Cada capítol comença amb una introducció reflexiva que contextualitza el paper del grup en la migració i analitza com la seva experiència influeix en la seva identitat i adaptació. A continuació, es presenten els relats personals acompanyats d’imatges, documents d’arxiu i detalls que fan les històries més immersives i emotives.

Des del punt de vista gràfic, el llibre es presenta com una obra singular que combina narrativa, elements visuals i interactivitat, aportant profunditat emocional a les històries de migració. Cada capítol es diferencia per la mida del paper, creant una experiència de lectura única que reflecteix la identitat i les vivències de cada rol familiar.

El primer capítol, “*Sembradores del futuro*”, té un format A5 (14,8 cm x 21 cm) i està dissenyat com un diari personal, amb pàgines que inclouen línies de text i cal·ligrafia que imita l’escriptura manual. Aquest format íntim i proper representa la solitud i la introspecció dels primers membres de la família que van arribar a Espanya i van haver d’enfrontar-se a un món nou. El diari simbolitza la documentació dels seus esforços, somnis i sacrificis.

El segon capítol, “*Guardianes de la esperanza*”, té un format Carta (13 cm x 22,5 cm) inspirat en les cartes enviades a casa, amb un disseny que evoca paper antic, segells i postals. Les cartes són un mitjà de comunicació que travessa distàncies, reflectint el dolor de la separació i l’esperança d’un futur millor.

El tercer capítol, “*Tejedores de raíces*”, manté el format del llibre complet, (16 cm x 22,5 cm), i està dissenyat per representar un àlbum de fotos familiar, amb imatges i notes que reflecteixen la construcció d’una nova vida junts. Aquest format més gran simbolitza la plenitud i la integració de dos mons en un de sol. L’àlbum de fotos és un objecte que conserva records i moments significatius, ideal per representar la creació d’una nova identitat en el procés migratori.

El quart capítol, “*Conectores culturales*”, té un format de Quadern escolar (15,5 cm x 21,5 cm), que simbolitza l’aprenentatge i l’adaptació a dues cultures, així com la dualitat lingüística i el xoc generacional. El format més petit reflecteix la idea d’estar en procés, buscant un equilibri entre dos mons.

Finalment, el cinquè capítol, “*Guardianes de la memoria*”, adopta el format de Llibre de receptes (12 cm x 18 cm). Aquest format petit i compacte evoca la intimitat de les tradicions i els records que es conserven al llarg del temps. El llibre de receptes simbolitza la transmissió de coneixement i culturad’una generació a una altra, mantenint vives les arrels familiars malgrat la distància.

Aquesta diversitat de formats no només aporta varietat visual, sinó que reforça el significat simbòlic de cada capítol, establint un paral·lelisme entre la forma física i el contingut emocional de les històries narrades.

A més, s’utilitzen diferents mides de paper en determinats casos per representar formats d’arxiu autèntics, com fotografies, cartes o documents rellevants, afegint una dimensió tàctil i visual que reforçarà la narrativa. Aquesta variació de mides permetrà al lector viure el llibre no només com una obra escrita, sinó com un arxiu dinàmic d’històries.

Tot això donarà com a resultat un llibre que no només explica històries de migració, sinó que converteix l’experiència de llegir-lo en una vivència tant sensorial com emocional. Cada element dissenyat aporta una interacció, creant una connexió profunda amb la narrativa. Aquest llibre no serà només una font d’informació, sinó un objecte que es pot tocar, observar i experimentar. A través d’aquesta obra, els lectors podran entendre millor les complexitats de la migració i com cada membre de la família afronta aquest procés d’adaptació i transformació.

Experimentació i exploració

L'experimentació ha estat un pilar fonamental en el desenvolupament d'aquest projecte, permetent construir una proposta visual i material que enriqueix i expandeix el contingut narratiu del llibre. Aquest procés d'exploració s'ha articulat en dues línies principals, l'experimentació manual i l'experimentació gràfica, ambdues orientades a generar una experiència de lectura immersiva, íntima i simbòlica.

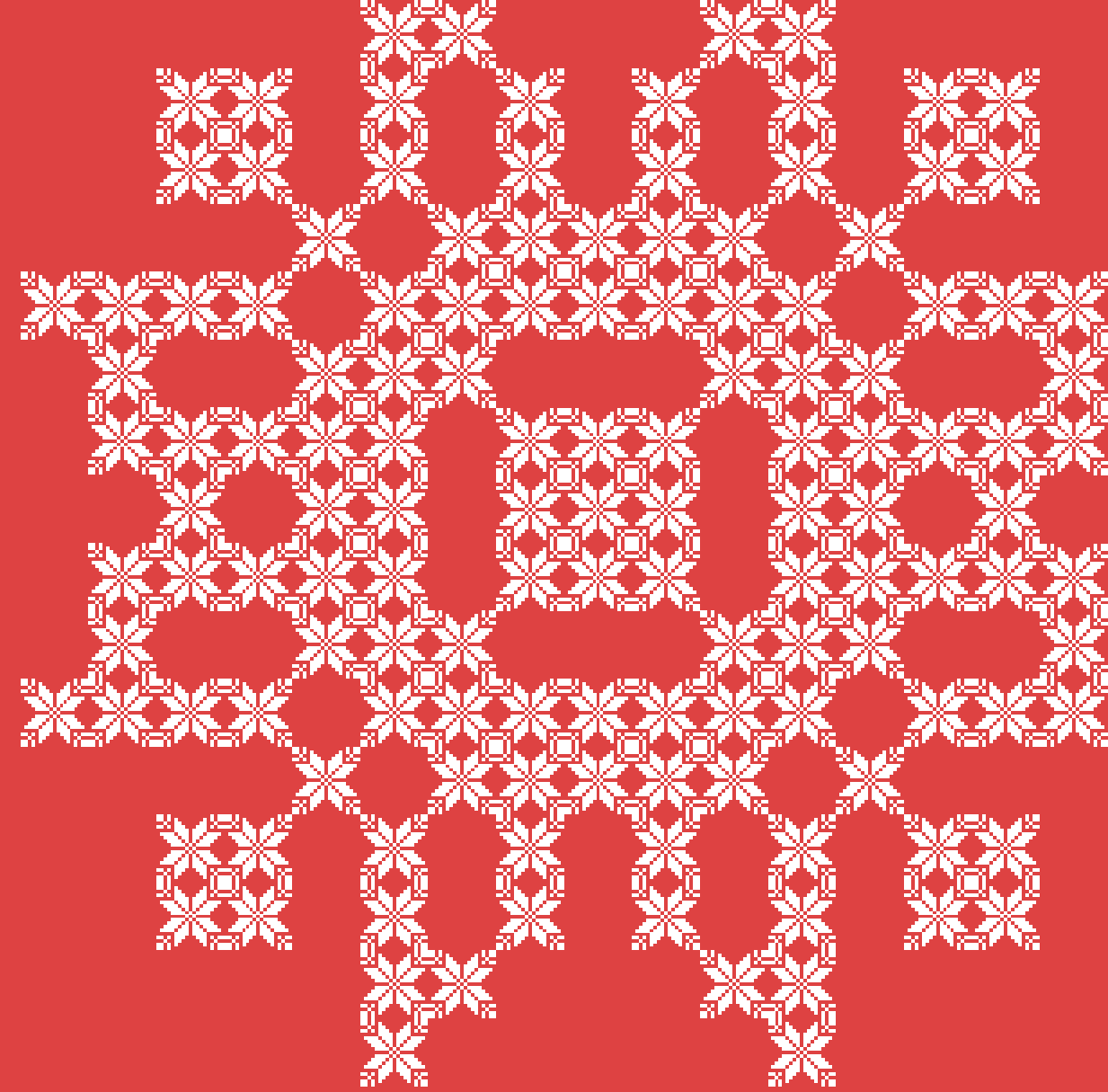
Un dels elements gràfics més singulars del projecte és el brodat manual, present tant a la portada general com a les portades de capítol. Aquesta tècnica s'ha treballat a partir de diverses proves amb fils de diferents gruixos, textures i tonalitats, amb l'objectiu de trobar una solució visual i tàctil que evoqués l'artesanía dels tapisos tradicionals búlgars. El brodat no només aporta volum i materialitat, sinó que també actua com a metàfora visual de la memòria, la identitat i el vincle entre generacions.

Pel que fa a la portada principal, s'ha dut a terme una investigació de material per seleccionar el teixit més adequat per al recobriments de la tapa dura, provant diverses teles fins a trobar una opció que transmetés, tant visualment com tàctilment, una connexió amb la cultura d'origen.

Paral·lelament, la investigació gràfica s'ha centrat en l'exploració de diferents formats de paper, acabats i textures. Aquesta recerca ha estat clau per assignar a cada secció del llibre una forma que dialogui amb el seu contingut, establint una relació directa entre el rol familiar representat, la seva experiència migratòria i la materialitat del suport.

D'aquesta manera, cada capítol adquireix una presència pròpia dins del conjunt, tant des del punt de vista narratiu com físic, reforçant la idea que cada veu mereix un espai específic per ser escoltada.

5. Descripció del projecte

Identitat visual

5.1.1. Naming

S’ha triat el nom Nadezhda per a la publicació editorial, una paraula amb simbolisme i profundament vinculada a la temàtica del projecte. Atès que aquesta publicació se centra en l’experiència de la migració búlgara, s’ha considerat adequat utilitzar una paraula en búlgar per reforçar, des del primer moment, la identitat cultural que es vol representar.

Nadezhda significa “esperança”, un concepte que ha aparegut de manera recurrent durant les entrevistes amb els protagonistes del projecte. Aquesta esperança reflecteix el motor emocional que ha impulsat cada història personal: l’aspiració a una vida millor, els retrobaments familiars, l’adaptació i la construcció d’una nova identitat entre dos mons.

El terme Nadezhda encapsula els sentiments de força i determinació que han acompanyat els protagonistes al llarg del seu procés migratori. És un recordatori que, fins i tot en els moments més complicats, l’esperança ha estat el fil conductor.

5.1.2. Valors

Aquesta identitat visual ha estat dissenyada amb la finalitat de valorar les experiències personals dels protagonistes, donant veu a les seves narracions i reflectint els desafiaments, les emocions i les vivències que han marcat el seu camí migratori. Cada element visual, des de la tipografia fins als colors emprats, ha estat seleccionats per transmetre autenticitat, sensibilitat i respecte cap a aquestes experiències.

El projecte promou valors essencials com l’empatia, la fortalesa i la identitat cultural. L’objectiu és que el lector no només llegeixi aquestes històries, sinó que les experimenti, connectant amb les emocions que envolten la migració: l’esperança, el sacrifici, el desarrelament i la capacitat de començar de nou.

5.1.3. Logotip

Versió vertical:

Versió horitzontal:

5.1.4. Tipografia

La tipografia principal del logotip del projecte és la Playfair Display en estil Black. Escollida per la seva presència i el seu pes visual contundent, qualitats que contribueixen a transmetre solidesa, arrelament i permanència.

Aquests atributs resulten adequats per simbolitzar la transmissió de la memòria i les tradicions, oferint al conjunt una sensació d'importància que reforça el missatge del projecte.

Aa
Playfair Display
Black

ABCDEFGHIJKLMN
ÑOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmn
ñopqrstuvwxyz
0123456789
.,;:?!&%@

La tipografia secundària, emprada en el claim del logotip, és la Playfair Display en estil Regular, que aporta un contrast equilibrat i harmonitza amb la contundència del nom principal.

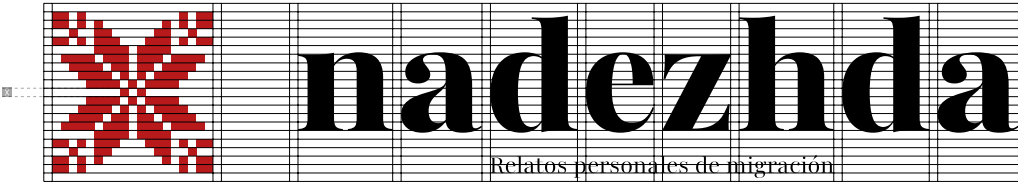
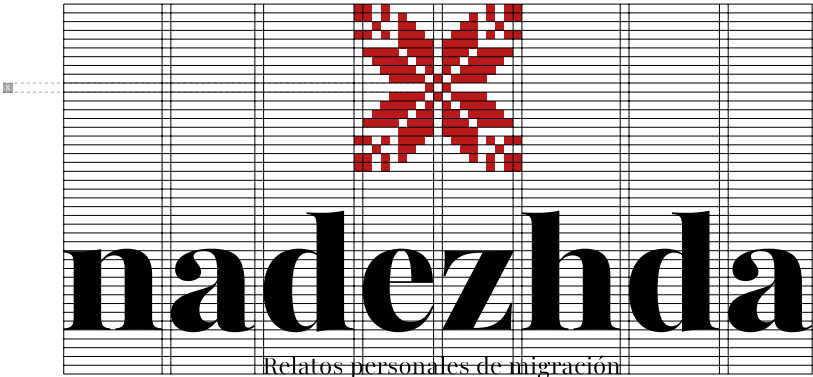
Aa
Playfair Display
Regular

ABCDEFGHIJKLMN
ÑOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmn
ñopqrstuvwxyz
0123456789
.,;:?!&%@

5.1.5. Construcció

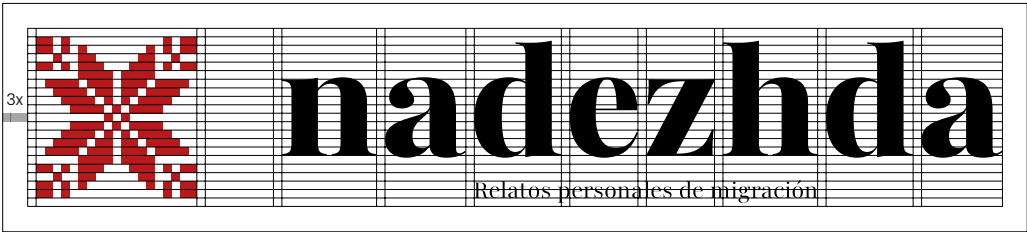
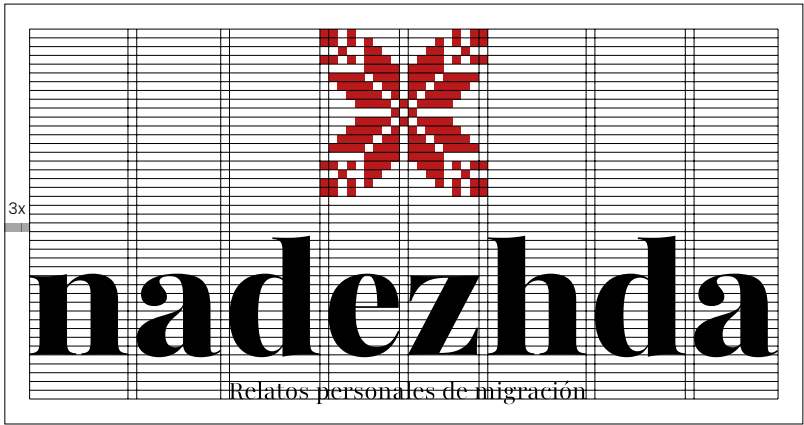
Per garantir la coherència i l'harmonia de tota la identitat visual, s'ha desenvolupat una retícula basada en el valor "x", extret del mòdul utilitzat per construir el símbol central. Aquest valor funciona com a unitat de mesura fonamental per establir les proporcions.

En el cas del naming, aquesta mateixa mesura "x" s'aplica per definir l'espaiat (kerning) entre caràcters, assegurant una alineació visualment equilibrada.

5.1.6. Marges de seguretat

Els marges superior, inferior, dret i esquerre que envolten el logotip estableixen l'espai de seguretat, que indica l'àrea que no s'ha de sobrepassar amb altres elements quan es col·loca en qualsevol suport. Aquest espai es determina pel valor "3x".

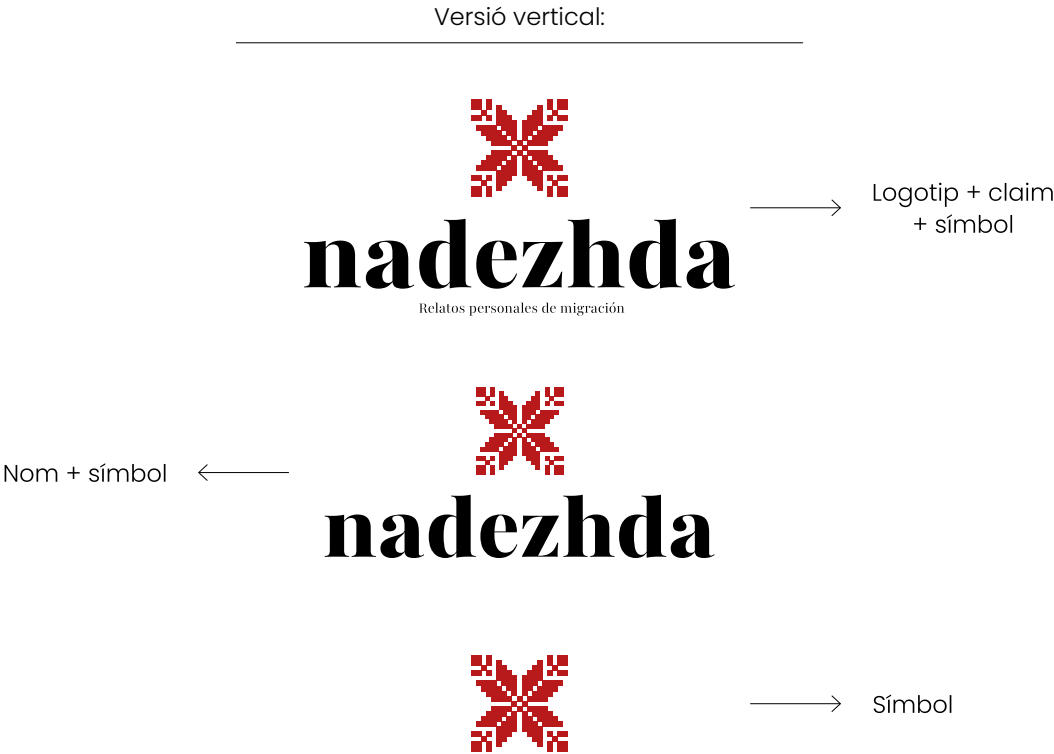
5.1.7. Logotip responsiu

El logotip del projecte s'ha dissenyat de manera responsive, és a dir, pensat per adaptar-se de forma òptima a diferents formats i mides de pantalla.

Per garantir-ne la llegibilitat i impacte visual en qualsevol context, s'han desenvolupat diverses versions: 1. Versió completa: incorpora el logotip, el claim i el símbol.

2. Versió mitjana: combina el símbol amb el naming del projecte.
3. Versió mínima: utilitza únicament el símbol.

Totes aquestes versions mantenen la coherència visual, preservant els elements essencials de la identitat gràfica, fins i tot quan s'adapten o es simplifiquen.

5.1.8. Gamma cromàtica

Els colors principals del logotip són un vermell intens (Deep Red), que simbolitza la vida, la força i el sacrifici, i el negre, que aporta contundència i profunditat. Tots dos evocuen tant el dolor com l'esperança presents en el procés migratori, reflectint-ne la complexitat emocional.

Com a color secundari, s'utilitza el blanc, pensat per a versions alternatives del logotip en suports específics, com fons foscos o entorns on la llegibilitat del naming sigui prioritària. Aquesta aplicació garanteix la coherència visual i una visibilitat òptima en qualsevol context.

Deep Red
Pantone 7621 C
CMYK: 30 100 100 0
RGB: 185 25 25
#B8191A

Negre
Pantone Black 6 C
CMYK: 0 0 0 100
RGB: 0 0 0
#000000

Blanc
CMYK: 0 0 0 0
RGB: 255 255 255
#FFFFFF

5.1.9. Usos cromàtics

El logotip s'utilitza únicament en les combinacions cromàtiques especificades a continuació, respectant la paleta de la identitat visual per assegurar la coherència gràfica del projecte.

En casos on no es pugui utilitzar el Deep Red ni com a fons ni com a color del logotip, s'utilitza el blanc o el negre, assegurant així una llegibilitat òptima i una consistència visual, tal com es pot veure als exemples.

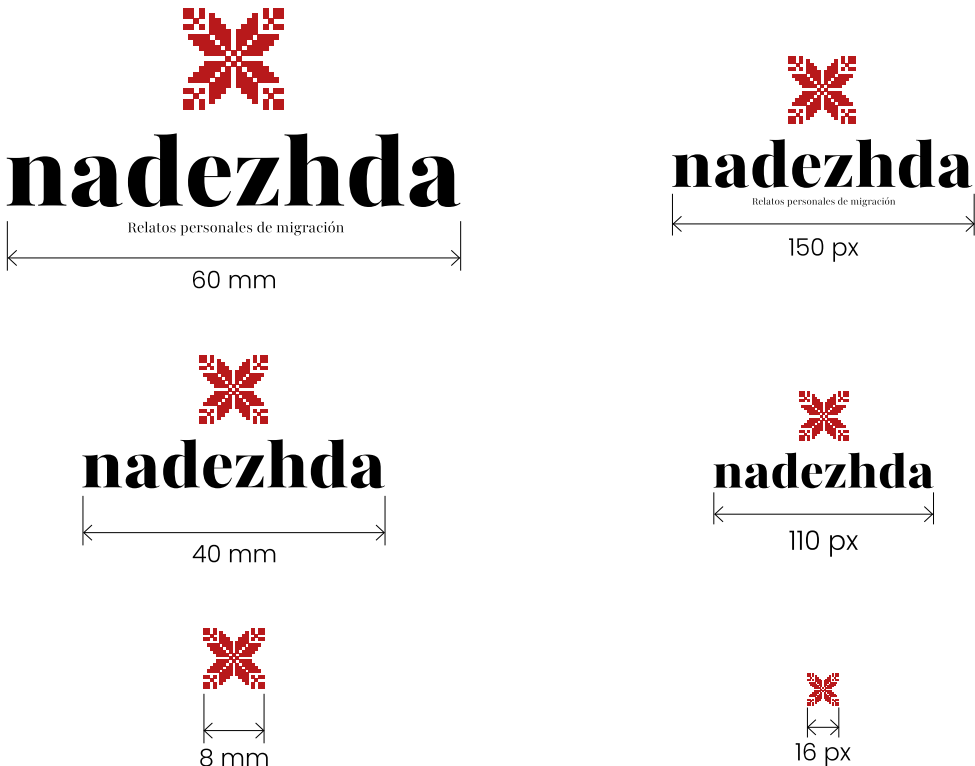
5.1.10. Reducció mínima

Per garantir una correcta visibilitat i llegibilitat del logotip en qualsevol context, s'han establert unes mides mínimes d'aplicació segons el suport i la versió utilitzada.

En suports impresos, la reducció mínima del logotip en format vertical és de 60 mm d'amplada per a la versió amb claim, de 40 mm per a la versió sense claim, i de 8 mm quan s'utilitza únicament el símbol.

Pel que fa als suports digitals, les mides mínimes són de 150 px per a la versió amb claim, 110 px per a la versió sense claim, i 16 px per a la versió del símbol.

Aquestes dimensions mínimes asseguren que el logotip mantingui la seva força visual, identitat i llegibilitat en tots els formats i escenaris d'ús.

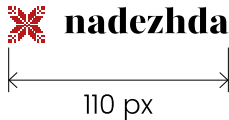
5.1.

Identitat visual | Descripció del projecte

En el cas de la versió horitzontal del logotip, també s’han definit unes mides mínimes per assegurar-ne la llegibilitat i la coherència visual en qualsevol suport.

Per a suports impresos, la reducció mínima és de 70 mm d’amplada per a la versió amb claim, 40 mm per a la versió sense claim, i 8 mm quan s’utilitza únicament el símbol.

En suports digitals, les mides mínimes corresponents són de 190 px per a la versió amb claim, 110 px per a la versió sense claim, i 16 px per al símbol.

5.2.

Descripció del projecte

Coberta

La coberta del llibre ha estat creada per ser un element simbòlic i funcional, amb l'intenció d'expressar l'essència del projecte des del primer contacte amb el suport. A part de funcionar com a protecció, aquesta coberta és visual i tàctil, on cada elecció, des dels materials fins a la composició, està pensada per comunicar els valors i significats centrals del projecte.

La seva funció principal és preservar i contenir els sis capítols que conformen el llibre, però també mostrar emocionalment al lector allò que trobarà a l'interior, un conjunt de relats personals que exploren l'impacte de la migració en la identitat cultural i emocional de la comunitat búlgara a Espanya. En aquest sentit, la coberta actua com una porta d'entrada simbòlica al món íntim d'aquestes experiències.

El concepte gira entorn de la memòria, l'arrelament i la continuïtat, eixos fonamentals tant en el contingut del llibre com en la seva forma. Aquestes idees es tradueixen gràficament a través d'un símbol d'una flor, cosit amb fil vermell sobre una tela de lli d'ús tradicional, i es materialitzen en l'ús de tècniques i materials que evocuen l'artesania i la cultura d'origen.

El resultat és una coberta que no només acompanya el contingut, sinó que el representa i el reforça, connectant visualment el passat amb el present i el territori d'origen.

5.2.1. Format

El llibre presenta un format vertical, escollit estratègicament per aconseguir un equilibri entre la comoditat de lectura i una presència visual sòlida i cuidada. Tanmateix, el format de la coberta de tapa dura és lleugerament més gran per cada costat a causa de la tapa dura.

Aquestes dimensions responen a la voluntat de crear una peça editorial que sigui tant funcional com significativa a nivell comunicatiu.

D'una banda, aquest format permet una lectura fluïda i agradable, ja que ofereix una superfície suficient per al descans visual del lector. D'altra banda, la seva proporció lleugerament allargada i no estàndard reforça el caràcter singular del projecte, dotant-lo d'una personalitat pròpia dins el camp del disseny editorial contemporani.

A nivell conceptual, la tria d'aquest format també es vincula amb la intenció de donar valor al llibre com a objecte físic que convida a ser manipulat, observat i conservat. Aquesta proporció concreta facilita una presentació ordenada dels continguts i encaixa amb l'estètica editorial general, que aposta per la claredat, l'espai en blanc, i la simbologia com a element estructurant.

A més, el format escollit s'adapta perfectament al sistema d'enquadració artesanal proposat. D'aquesta manera, la mida del llibre no només respon a criteris pràctics, sinó que participa activament en la construcció del relat i de l'experiència lectora.

5.2.2. Materials

Els materials escollits per a la coberta del llibre transmeten solidesa, memòria i una connexió amb la cultura búlgara.

El seu acabat senzill i natural evoca tècniques manuals i tradicions artesanals, alineant-se amb l'esperit del projecte i la intenció de preservar una herència cultural.

Els elements de tancament, d'enquadració, amb el seu color viu i la seva presència destacada, no només completen la composició visual, sinó que també actuen com un element simbòlic de connexió i continuïtat, evocant el fil que uneix històries, generacions i identitats dins del procés migratori.

Així, els materials esdevenen una part activa del relat, més enllà de ser un simple suport físic.

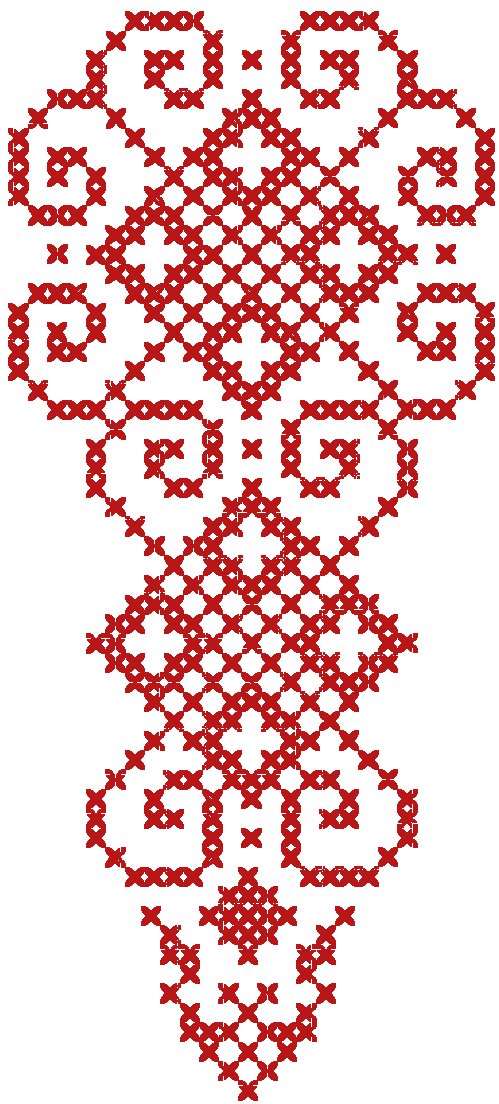

5.2.3. Element visual i gràfic

A la coberta destaca un símbol gràfic central en forma de flor, cosit a mà amb fil vermell sobre tela de lli. Aquesta flor representa la Flor de la Vida, un motiu inspirat en la simbologia ancestral dels brodats búlgars, que porta significats profunds.

Tradicionalment, aquest símbol evoca la vida, la fertilitat, la continuïtat, les arrels i el cicle vital, valors que s’alineen directament amb els objectius del projecte, preservar la memòria, comprendre la identitat cultural i donar visibilitat a l’experiència migratòria.

La presència d’aquest símbol a la coberta transforma el llibre en un objecte ple de significat, que des del primer moment comunica la dimensió emocional i simbòlica del seu contingut.

5.2.3.1. Forma

El símbol que figura a la coberta és una creació pròpia, inspirada en els patrons geomètrics dels brodats tradicionals búlgars. Es compon d’un mòdul central quadrat que es repeteix simètricament, formant una figura vertical i equilibrada. Encara que conserva referències clares a l’artesania popular, la seva forma ha estat simplificada i adaptada gràficament per harmonitzar amb el llenguatge visual del projecte, que és més net i contemporani.

Aquesta estructura modular evoca una sensació de creixement, arrelament i continuïtat, conceptes fonamentals que es desenvolupen al llarg del llibre. La forma serveix de pont entre el passat i el present, reinterpretant un símbol tradicional amb una perspectiva personal i actual.

5.2.3.2. Funció

Aquest símbol no només serveix com a element decoratiu, sinó que juga un paper essencial en la comunicació visual del llibre. Col·locat de manera destacada a la coberta, actua com una clau simbòlica que introdueix el lector a l'univers conceptual del projecte abans fins i tot d'obrir-lo. La seva presència anticipa els grans temes que es tracten a l'interior, com la identitat personal i col·lectiva, l'arrelament cultural i la memòria migratòria, establint així un primer vincle emocional amb l'objecte editorial.

A través de la seva forma i execució, convida el lector a veure el llibre no només com un conjunt de textos i imatges, sinó com una experiència simbòlica i emocional. És un element dissenyat per reforçar el missatge del projecte des del primer cop d'ull i per mantenir la coherència visual amb tot el disseny editorial.

5.2.3.3. Execució

El símbol ha estat creat de manera totalment manual, cosit amb fil vermell sobre la tela de lli que cobreix la coberta. Aquesta tècnica s’inspira directament en els brodats tradicionals búlgars i busca recuperar aquesta forma d’art com a manera de connectar amb les arrels culturals del projecte, tant en el seu concepte com en el seu procés. El fet que estigui cosit a mà no és casual; implica temps, paciència i dedicació, transmetent un valor artesanal que s’associa amb la profunditat del procés de construcció d’una nova identitat personal, especialment en un context migratori.

El fil vermell seleccionat també té un significat simbòlic important. En la cultura búlgara, aquest color sovint representa la força vital, la protecció i l’enllaç emocional amb les arrels. En el llibre, aquest mateix to de vermell es repeteix en altres elements, com les gomes elàstiques de l’enquadració, contribuint a una coherència cromàtica i simbòlica en tot el disseny.

D’aquesta manera, el gest de cosir manualment aquest símbol sobre la coberta no només aporta un valor visual, sinó que també expressa, tant en forma com en contingut, els conceptes clau del projecte.

5.2.5. Enquadració

La proposta d’enquadració adopta un enfocament innovador i artesanal que enriqueix la dimensió simbòlica del projecte.

Al llom, s’han afegit ullals metàl·lics en punts clau que serveixen de suport per a un cordó elàstic de color vermell, el qual s’utilitza per mantenir units els sis plecs que formen els capítols del llibre.

Aquest sistema no només facilita la manipulació, sinó que també assegura una estructura oberta i flexible, conferint una identitat única a l’obra.

El color vermell del cordó estableix un vincle simbòlic amb el fil de la flor cosida, creant una coherència visual i conceptual.

A més, aquest disseny representa una metàfora de continuïtat, la història no ha arribat al seu final, i sempre hi ha l’opció d’incorporar nous capítols o pàgines dins dels ja existents, obrint així la porta a futures ampliacions.

To i estil narratiu

Pel que fa al to i estil narratiu del projecte, s'ha optat per una narració en primera persona que permet als protagonistes comunicar-se directament. Aquesta elecció busca crear un vincle emocional més profund amb el lector, de manera que cada història es visqui des de dins.

Pel que fa a l'estructura de cada història, s'ha establert una línia narrativa comuna per garantir coherència i facilitar la comprensió del recorregut de cada protagonista. Aquest enfocament permet construir relats ordenats i alhora respectar la singularitat de cada experiència.

Cada història s'inicia amb el context inicial, descrivint com era la vida abans de la migració: on vivia la persona, quin era el seu entorn familiar i social, quines eren les seves perspectives de futur i les dificultats que afrontava.

A continuació, es narra el moment de canvi, aquell instant decisiu en què la idea de migrar es transforma en una realitat. S'exploren els dilemes interns, les pors, les esperances i els condicionants socials i econòmics que van influir en la decisió.

El següent apartat aborda el comiat, un dels moments més carregats d'emoció, sovint marcat per la incertesa i la tristesa de deixar enrere éssers estimats. Aquí es destaquen els vincles afectius i el xoc emocional de marxar.

Seguidament, es descriu el trajecte i l'arribada al nou país. Es detalla el viatge en si mateix, les primeres impressions i els primers obstacles: la barrera lingüística, el desconeixement de l'entorn i la sensació de desorientació.

L'adaptació i els reptes ocupen un espai central en la història, explorant l'aprenentatge de l'idioma, la cerca de feina, la integració social i cultural i els primers anys de vida en el nou país.

Finalment, cada història acaba amb una reflexió personal on el protagonista comparteix la seva visió del passat i del present, els aprenentatges adquirits i la manera en què la migració ha transformat la seva identitat. Aquí es plantegen qüestions sobre el sentiment de pertinença, la memòria cultural i les perspectives de futur.

Aquest esquema narratiu permet dibuixar un recorregut complet, creant una narrativa immersiva que convida el lector a viure cada història des de dins.

Disseny de marges

El disseny de marges del llibre segueix una estructura uniforme que es repeteix en tots els capítols, amb l'objectiu de guiar el lector i reforçar la comprensió del relat.

Cada pàgina inclou informació clau dins dels marges: el número de pàgina, el nom del capítol i el nom de la persona que narra en aquell moment.

Aquesta organització permet identificar en tot moment qui és la veu narradora i quin rol ocupa dins la història.

5.4.1. Marges

Els marges són idèntics a totes les pàgines, mantenint així una coherència formal i visual al llarg del llibre.

5.4.1.1. Tipografia

Per als textos ubicats en aquests espais, s'utilitza la tipografia Playfair Display Light amb un cos de 7 pt, que aporta una estètica subtil i elegant sense comprometre la llegibilitat.

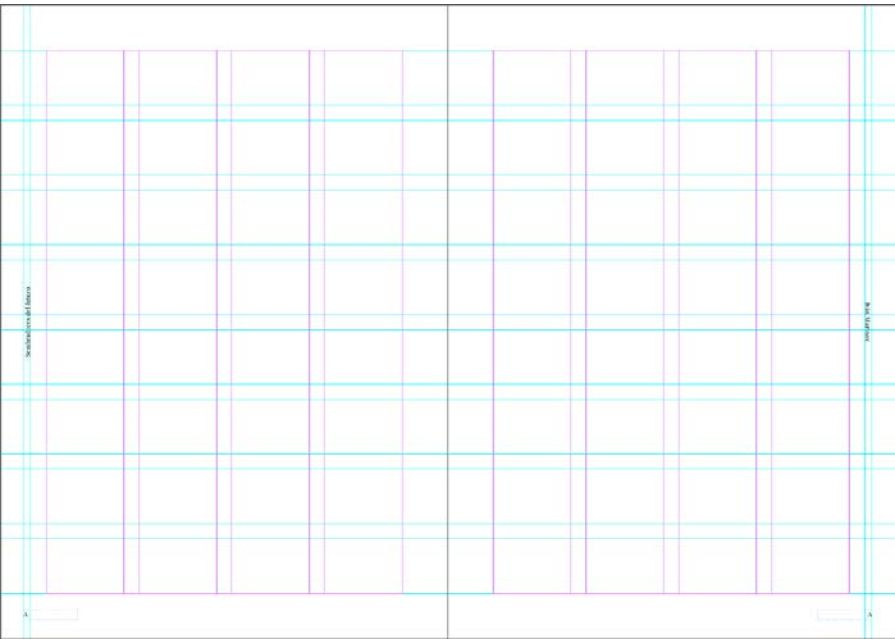
Aa
Playfair Display Light
ABCDEFGHIJKLMN
ÑOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmn
ñopqrstuvwxyz
0123456789
.,:;?<.!e&'%@

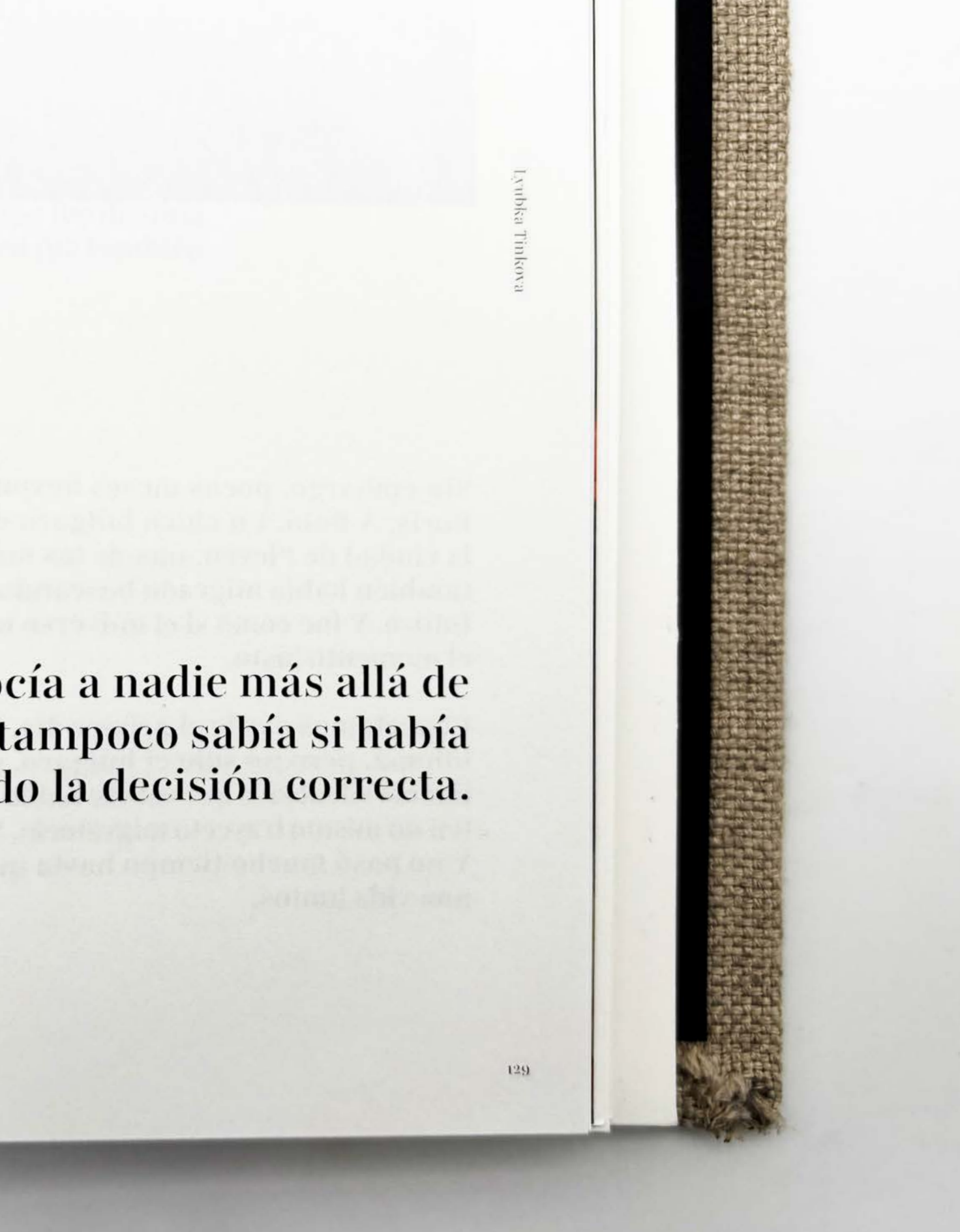
5.4.1.2. Composició

Quant a la composició, la distribució segueix un patró específic, a la pàgina esquerra, el títol del capítol apareix centrat dins el marge exterior; a la pàgina dreta, també centrat dins del marge exterior, s'hi indica el nom de la persona que narra.

Aquest sistema de maquetació no només ordena la informació de manera clara i accessible, sinó que també contribueix a construir una identitat editorial coherent i significativa.

Els números de pàgina es col·loquen al marge inferior de cada pàgina, justificats a l'esquerra o dreta respectivament, sense sobrepassar els textos esmentats abans.

cía a nadie más allá de
tampoco sabía si había
do la decisión correcta.

Elements visuals

Pel que fa als elements visuals del projecte, cada capítol del llibre s'inicia amb una portada pròpia que incorpora un element gràfic distintiu.

Aquests elements són símbols inspirats en la rica tradició dels brodats búlgars, una font iconogràfica carregada de significat cultural i espiritual.

La selecció d'aquests símbols no és aleatòria, cada un ha estat escollit de manera curosa per representar visualment el contingut, el to emocional i el rol dels protagonistes en aquell capítol concret.

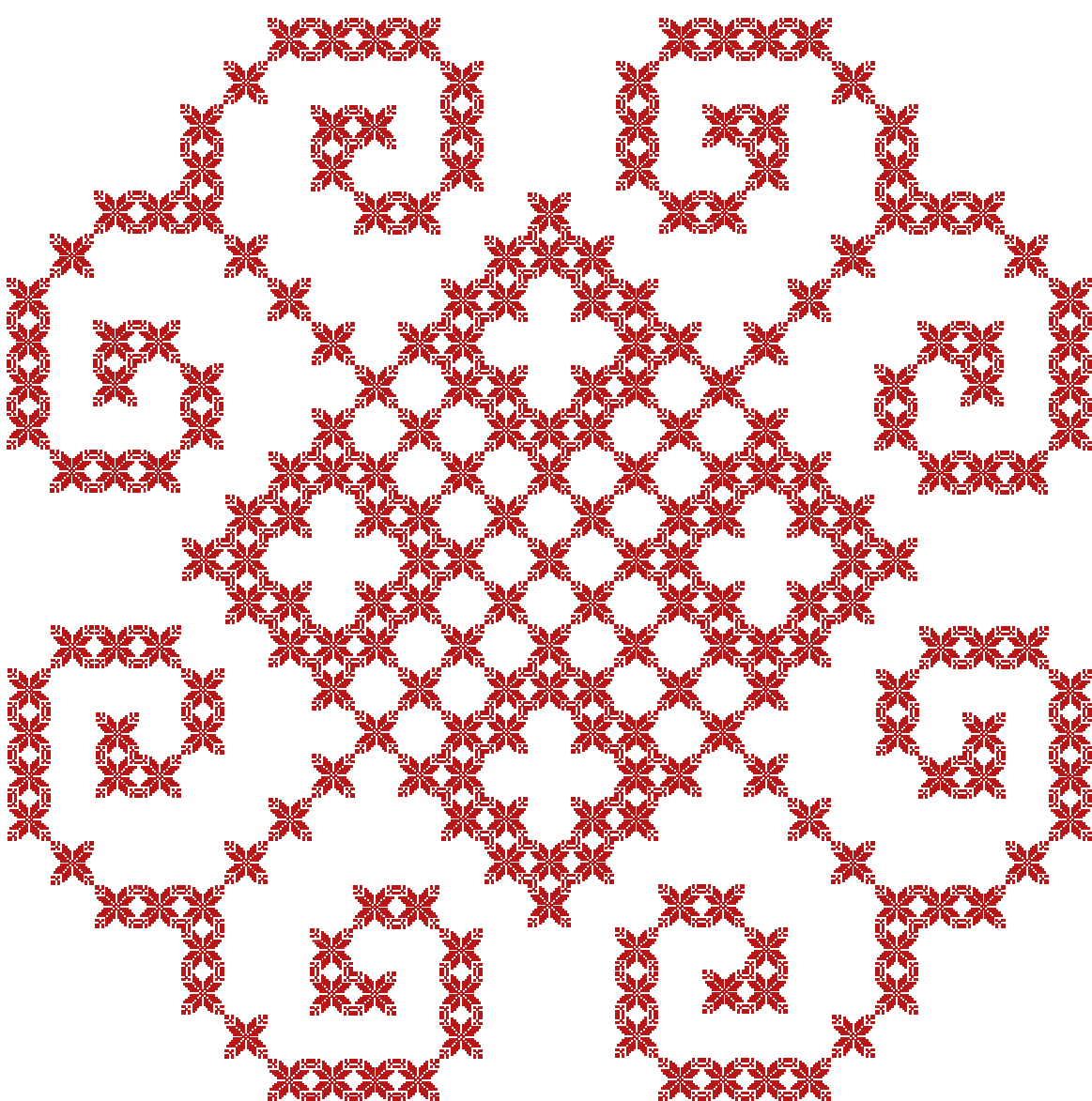
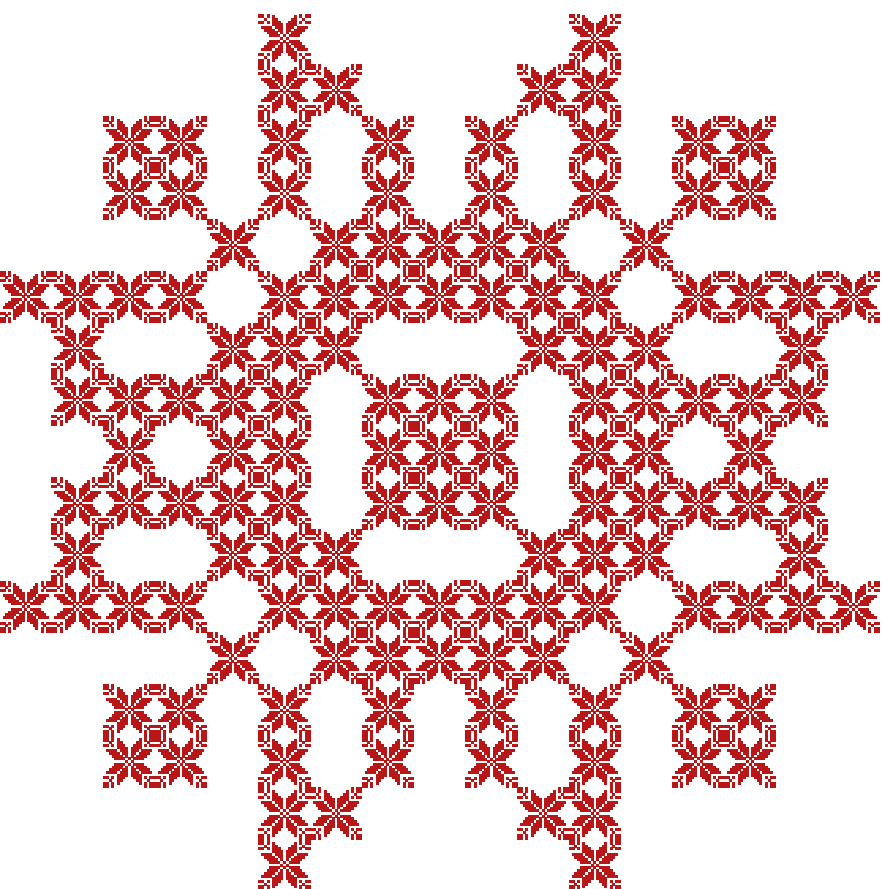
A través del cosit, es reflecteix el grau de vinculació dels personatges amb la seva identitat búlgara. Per exemple, en aquells capítols on els protagonistes conserven plenament la seva cultura d'origen, com és el cas de "Guardianes de la memoria", capítol final de la publicació, el símbol apareix completament cosit. En canvi, en capítols com "Conectores culturales", on els protagonistes han perdut una part significativa de la seva identitat búlgara i conviuen amb una doble identitat, el símbol es presenta només puntejat, sense fil, simbolitzant aquesta pèrdua.

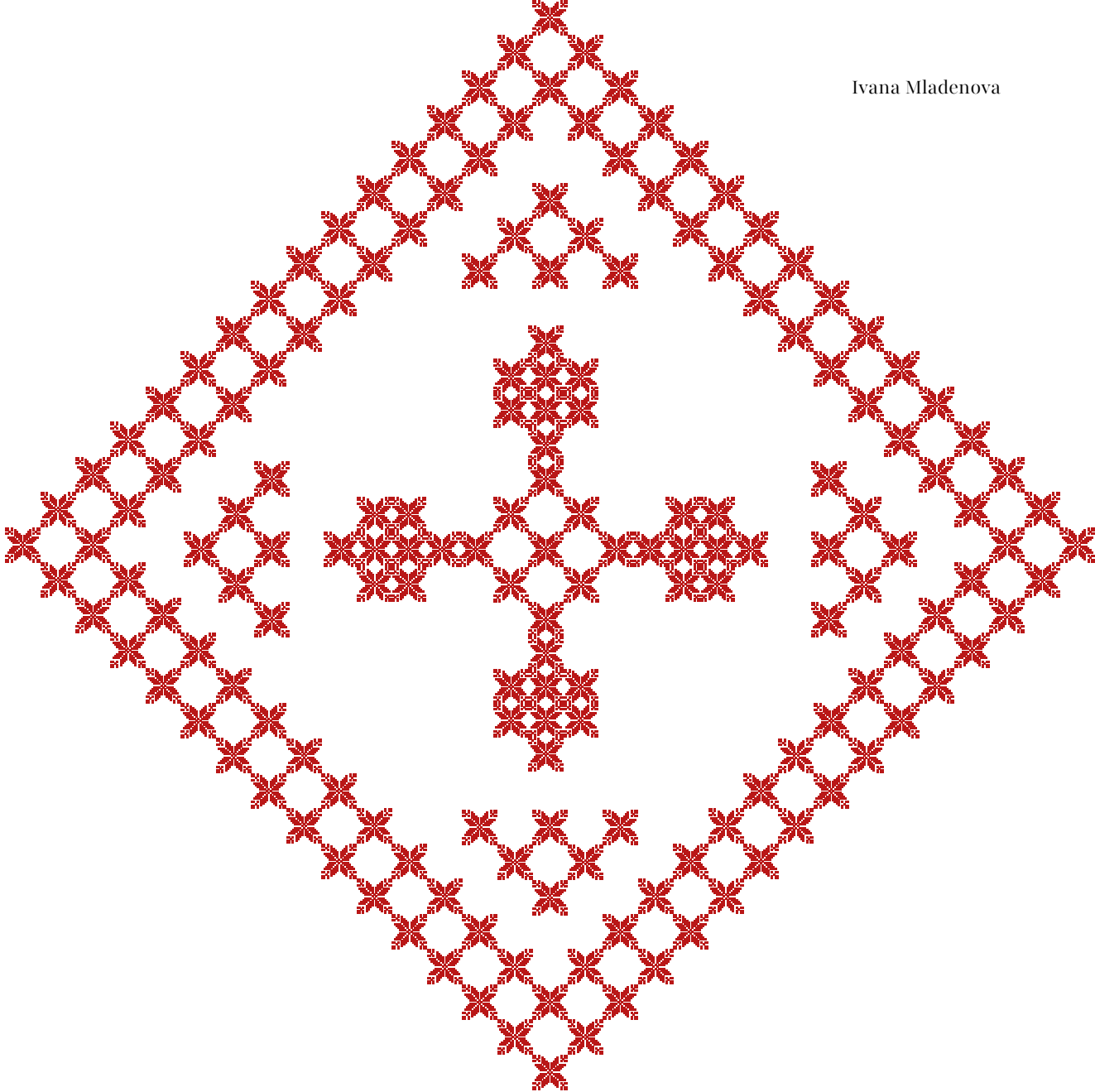
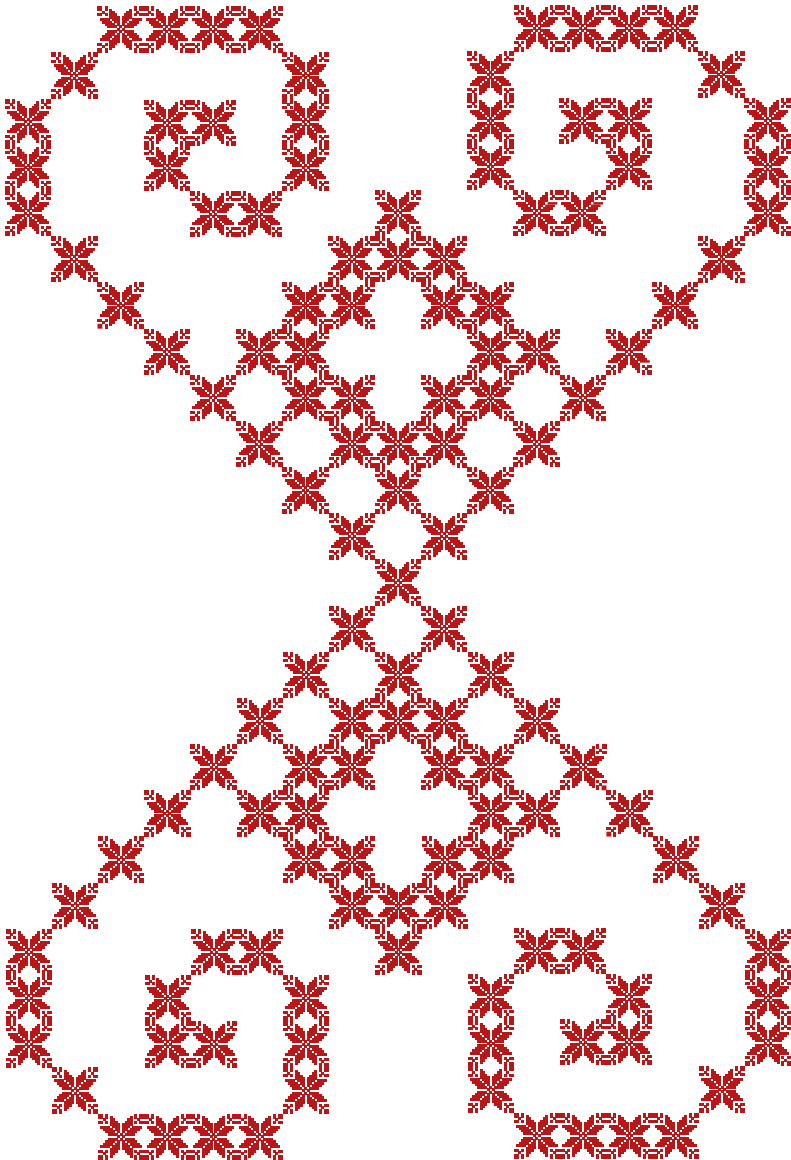
En la resta de capítols, el cosit del símbol es mostra parcialment complet, en major o menor grau, en funció del grau de preservació o transformació de la seva identitat cultural.

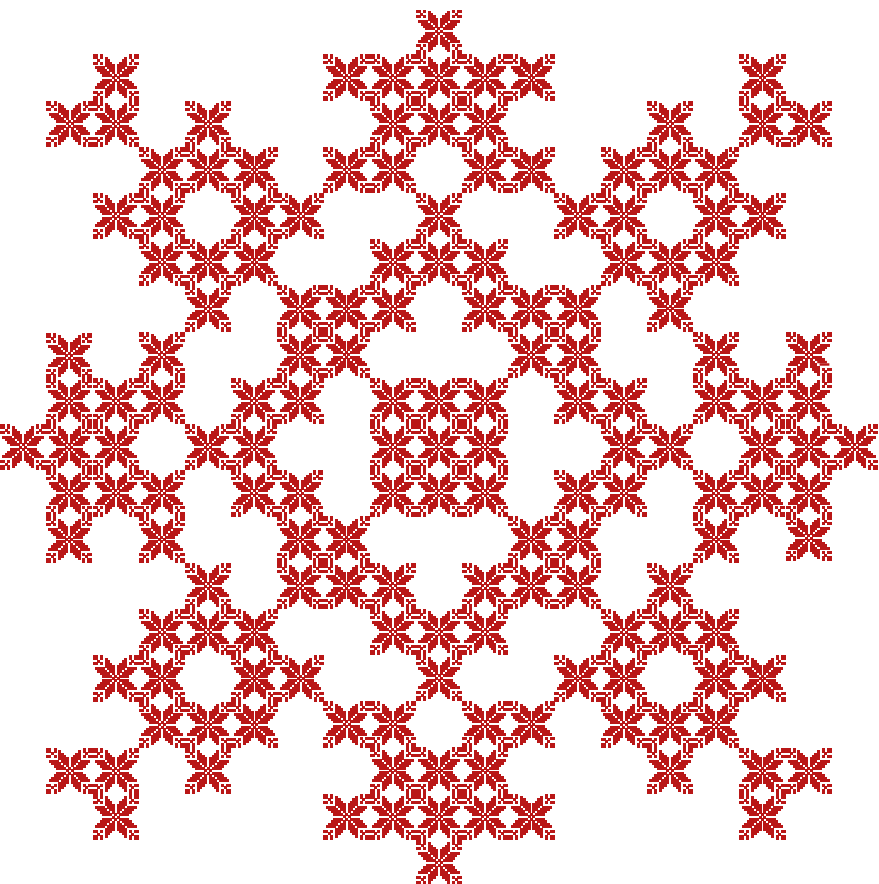
Igual que el símbol de la coberta del llibre, aquests han estat creats a partir del mateix mòdul, repetit de manera sistemàtica. Aquest mòdul manté sempre la mateixa mida en tots els símbols. Tot i que visualment pugui semblar que les proporcions varien, en realitat són idèntiques, ja que la proporció està determinada pel mateix mòdul.

5.5.1. Conjunt de símbols

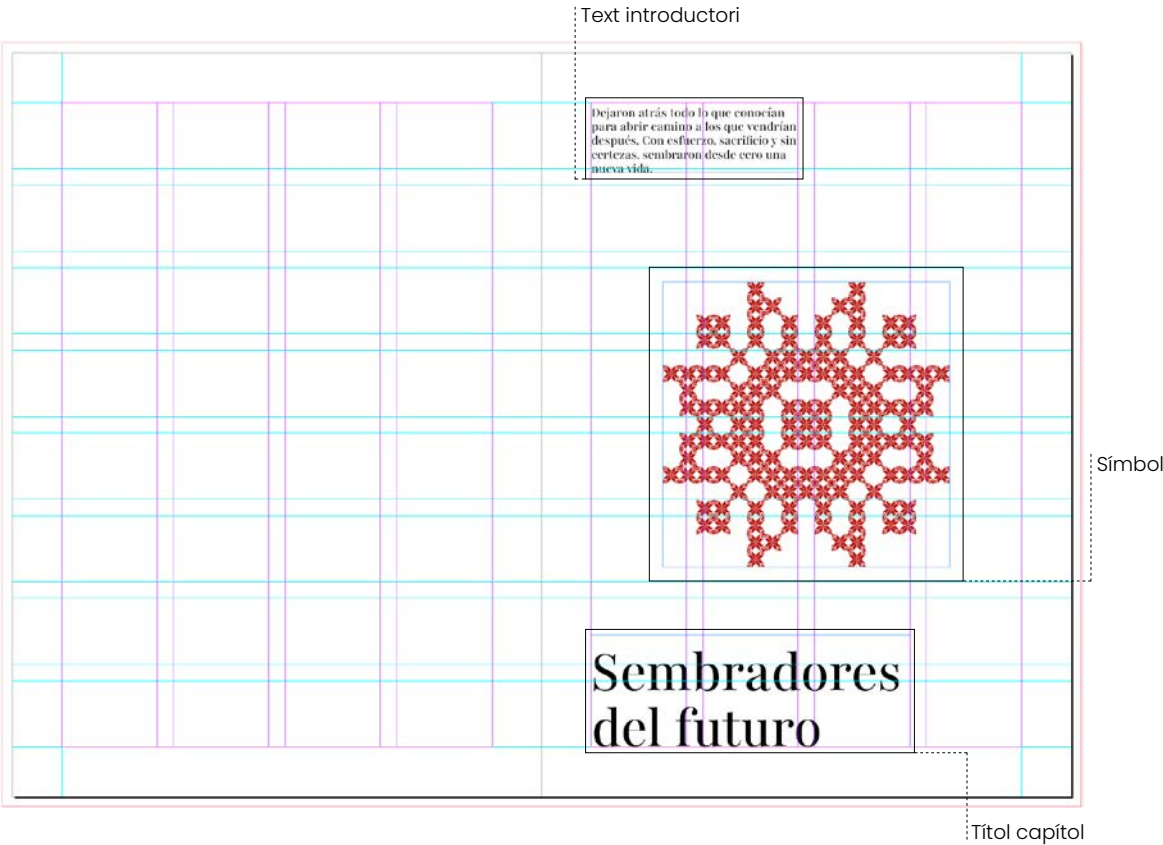

5.5.2. Composició portadetes

Totes les portades es dissenyen seguint una retícula comuna, que garanteix una estructura ordenada i coherent. Els textos s’alignen sempre a l’esquerra, de manera que, en les pàgines dretes, queden ajustats al marge interior. A la part superior de cada portada, s’inclou un text breu i introductori, mentre que el títol del capítol es posiciona a la part inferior.

De manera central, es col·loca el símbol distintiu de cada capítol, amb la finalitat de destacar i aportar un element visual únic.

Aquesta jerarquia de continguts, juntament amb la coherència formal, reforça la unitat visual i facilita la lectura durant tot el recorregut de la publicació.

5.5.3. Explicació

5.5.1.1. Estrella

En el primer capítol del llibre, titulat “*Sembradores del futuro*”, s'utilitza el símbol d'una estrella, un element que, en la simbologia dels brodats búlgars, representa l'inici d'una nova vida i el creixement.

Aquest símbol ha estat seleccionat per il·lustrar el primer capítol, ja que els protagonistes, en Ivan i la Snejana, van ser els primers membres de la seva família a migrar a Espanya. Ells van obrir el camí per començar una nova vida en un país desconegut, i, amb el temps, van aconseguir establir-se i prosperar. A través del seu esforç i determinació, van permetre que molts altres familiars els seguissin, fent possible l'expansió d'una nova comunitat.

Així, l'estrella no només simbolitza l'inici d'un nou cicle, sinó també l'esperança i la possibilitat de creixement que s'obre per als qui segueixen el camí traçat per aquests pioners.

5.5.1.2. Protecció

Per al segon capítol, “Guardianes de la esperanza”, s’ha dissenyat un símbol inspirat en els motius tradicionals del brodat búlgar, que representa la llibertat, l’esperança i, sobretot, la protecció.

Aquest símbol ha estat escollit per reforçar el relat dels protagonistes, que van prendre la difícil decisió de deixar enrere la seva terra, els seus costums i la seva estabilitat amb l’objectiu de garantir un futur millor per als seus fills. Amb una profunda dedicació, van actuar com a veritables guardians, protegint la seva família mentre sembraven esperança enmig de la incertesa.

El símbol transmet, doncs, l’essència del sacrifici silenciós i del vincle protector que sosté i dona força a la següent generació.

5.5.1.3. Amor

Al tercer capítol, *“Tejedores de raíces”*, el símbol escollit com a representació visual és el de l’amor. Inspirat en la simbologia dels brodats tradicionals búlgars, aquest símbol no només evoca l’amor romàntic, sinó també la unió, la família i la continuïtat generacional.

S’ha seleccionat per aquest capítol perquè els protagonistes, tots dos d’origen búlgar, es van conèixer i enamorar ja vivint a Espanya. Junts van decidir arrelar-se en aquest nou país, formant una família i unint dues trajectòries migratòries en una sola història compartida.

Aquest símbol expressa, per tant, la força del vincle afectiu com a fonament per construir identitat, arrels i futur en un context lluny de l’origen.

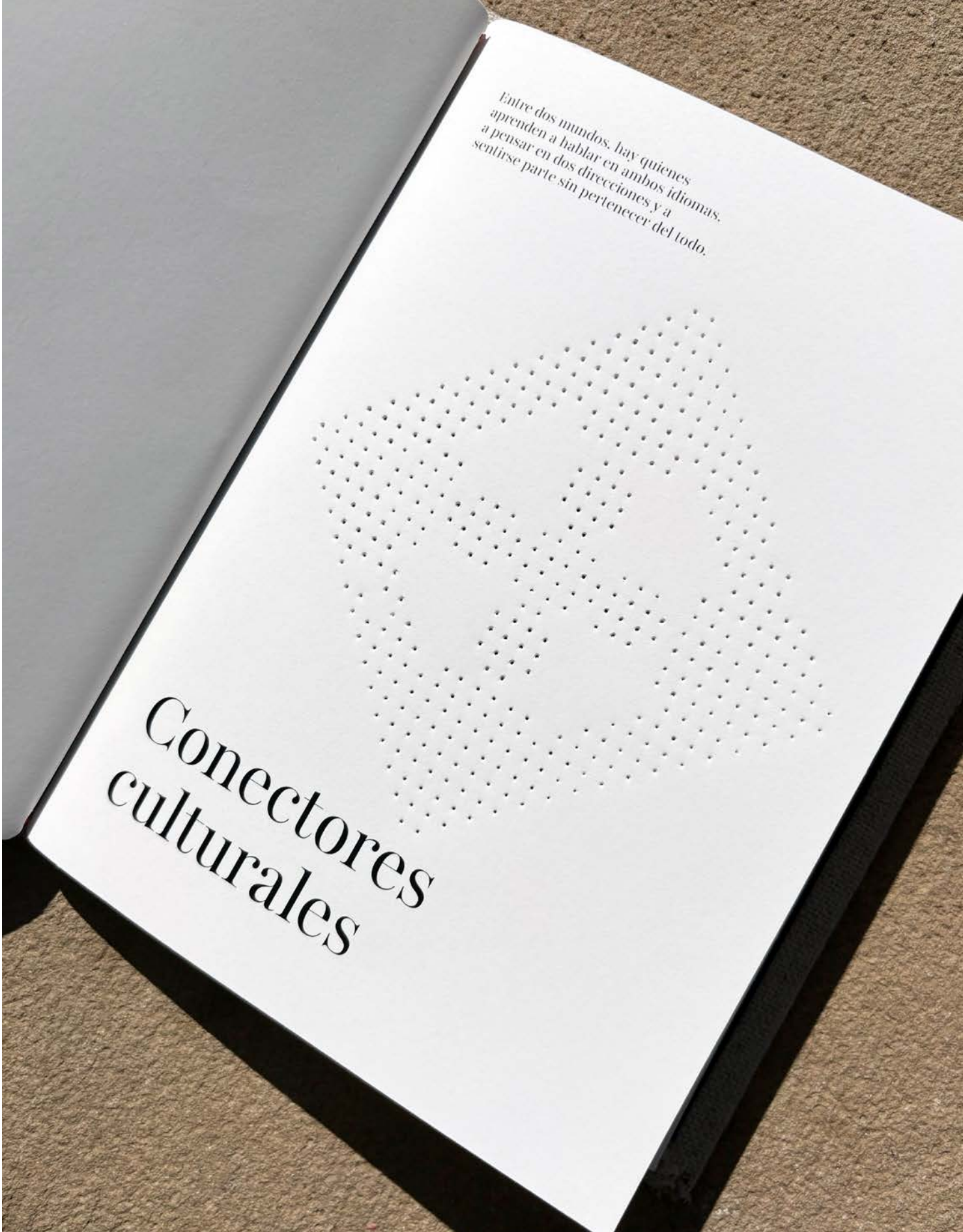

5.5.1.4. Rombe

El símbol escollit per al quart capítol, “Conectores culturales”, és el rombe, una figura que, en la simbologia dels brodats búlgars, representa l’equilibri, l’harmonia i la capacitat d’adaptació.

Aquest símbol és especialment adient per aquest capítol, ja que els protagonistes són membres de la segona generació, nascuts o criats des de petits a Espanya, que han crescut immersos en dues realitats culturals. Han hagut d’aprendre a conviure amb aquesta doble identitat, mantenint viva la cultura d’origen mentre integraven els valors i tradicions del país d’acollida.

El rombe reflecteix visualment aquest equilibri entre dues identitats, i simbolitza l’esforç constant per mantenir una connexió coherent amb ambdues cultures sense renunciar a cap de les dues.

5.5.1.5. Sol

Per a l'últim capítol, *"Guardianes de la memoria"*, s'ha escollit el símbol del sol, una figura poderosa dins la simbologia dels brodats búlgars que representa la vida, l'eternitat i la memòria.

Aquest símbol és especialment significatiu per al capítol, ja que les protagonistes són les àvies de la família, figures clau que actuen com a transmissores de records, saviesa i tradicions. A través del seu relat, conserven viva la memòria col·lectiva i les arrels culturals, convertint-se en pilars essencials per a la identitat familiar i comunitària.

El sol, com a font de llum i vida, simbolitza aquest paper de guia i de continuïtat. La seva veu representa la força de la transmissió oral i l'etern retorn de la memòria.

Part interior

La part interior del llibre es compon d'una introducció seguida de cinc capítols principals. Cada capítol presenta un format específic i diferenciat, pensat per adaptar-se al contingut que tracta i a les emocions que es volen transmetre.

Aquesta estructura no és només narrativa, sinó també conceptual i visual: cada part ha estat dissenyada per reforçar la veu de qui narra, el moment vital que representa i la simbologia associada a la seva experiència.

La introducció ofereix un context general que situa el lector dins del marc temàtic i emocional del projecte, preparant-lo per a la diversitat de veus i relats que trobarà a continuació. A partir d'aquí, els cinc capítols es despleguen com a peces independents però connectades, cadascuna amb un enfocament narratiu i visual propi.

Aquesta variabilitat formal respon a la voluntat de donar espai a la singularitat de cada història i, alhora, crear una experiència lectora rica, dinàmica i simbòlicament coherent.

5.6.1. Tipografia

La tipografia escollida per al projecte és la Playfair Display, una tipografia d'estil clàssic que, malgrat no ser habitual per a textos llargs per qüestions de llegibilitat, ha estat seleccionada pel seu fort valor simbòlic i estètic. Les seves formes elegants i atemporals evocuen una sensació de permanència, arrelament i respecte per la memòria, qualitats plenament alineades amb l'essència del llibre.

Al llarg de l'obra, s'exploren diferents estils dins la mateixa família tipogràfica —com Regular, Italic, Bold, SemiBold o Light— per dotar cada capítol d'un to propi. Aquesta variació no només aporta matisos visuals, sinó que també ajuda a reforçar la narrativa, reflectint l'estat emocional i el context vital dels protagonistes. D'aquesta manera, la tipografia es converteix en un recurs expressiu que personalitza cada veu dins d'aquest relat coral.

Capítol 1 – Regular: L'estil Regular estableix un to neutre i equilibrat, ideal per obrir el relat amb claredat i sobrietat. Aquest registre conté i presenta la veu amb serenitat, donant espai perquè la memòria comenci a desplegar-se amb naturalitat.

Capítol 2 – Italic: Inspirada en l'escriptura de les cartes personals, la cursiva (Italic) afegeix intimitat i emoció. Aquesta elecció reforça els sentiments de separació, nostàlgia i esperança de retrobament, temes centrals en aquest capítol.

Capítol 3 – SemiBold: L'estil SemiBold aporta un equilibri entre fermesa i sensibilitat. Transmet estabilitat i alhora una calidesa subtil, molt adient per representar el procés de construir una nova vida i una identitat compartida.

Capítol 4 – Light: Amb una presència delicada i lleugera, l'estil Light simbolitza la fluïdesa i la complexitat del procés d'adaptació entre dues cultures. Evoca la fragilitat i la recerca d'equilibri d'aquells que transiten entre dues maneres de viure i de sentir.

Capítol 5 – Bold: L'estil Bold, amb la seva força visual, transmet solidesa i profunditat. Aquesta variant remarca el pes del llegat i la transmissió de la memòria entre generacions, dotant el text d'una càrrega simbòlica vinculada a la tradició i a la preservació cultural.

Aa

Playfair Display
Regular

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789
.,:;?¿!&%@

Aa

Playfair Display
Italic

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789
.,:;?¿!&%@

Aa

Playfair Display
Semibold

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789
.,:;?¿!&%@

Aa

Playfair Display
Bold

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
0123456789
.,:;?¿!&%@

5.6.

5.6.1.1. Jerarquia

Pel que fa a l’organització de la informació dins del llibre, aquesta es divideix en tres nivells jeràrquics principals, frases amb un fort valor significatiu, textos destacats extrets del cos narratiu, i el relat principal.

Aquesta estructura tipogràfica s’ha pensat per facilitar la navegació del lector a través del contingut i per reforçar l’impacte emocional de determinats fragments.

Frases amb valor significatiu | 33pt

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.

Text destacat | 18pt

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.

Text narratiu | 12pt

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

5.6.2. Maquetació i composició de textos

La maquetació del llibre s’ha plantejat com un element fonamental en la construcció del discurs visual i narratiu del projecte. Lluny de ser només un suport funcional, la composició dels textos contribueix a reforçar el to emocional i simbòlic del relat, i s’ha desenvolupat amb criteris d’equilibri, claredat i expressivitat.

S’ha utilitzat una retícula base de quatre columnes verticals i vuit guies horitzontals, que estructura de manera flexible i ordenada la disposició dels elements a la pàgina.

El text narratiu ocupa sempre tres de les quatre columnes, deixant una columna lliure que permet generar ritme visual i espais de respiració dins la composició.

Això facilita una lectura fluida, evita la saturació i crea punts de pausa que connecten amb l’estructura pausada i reflexiva dels relats.

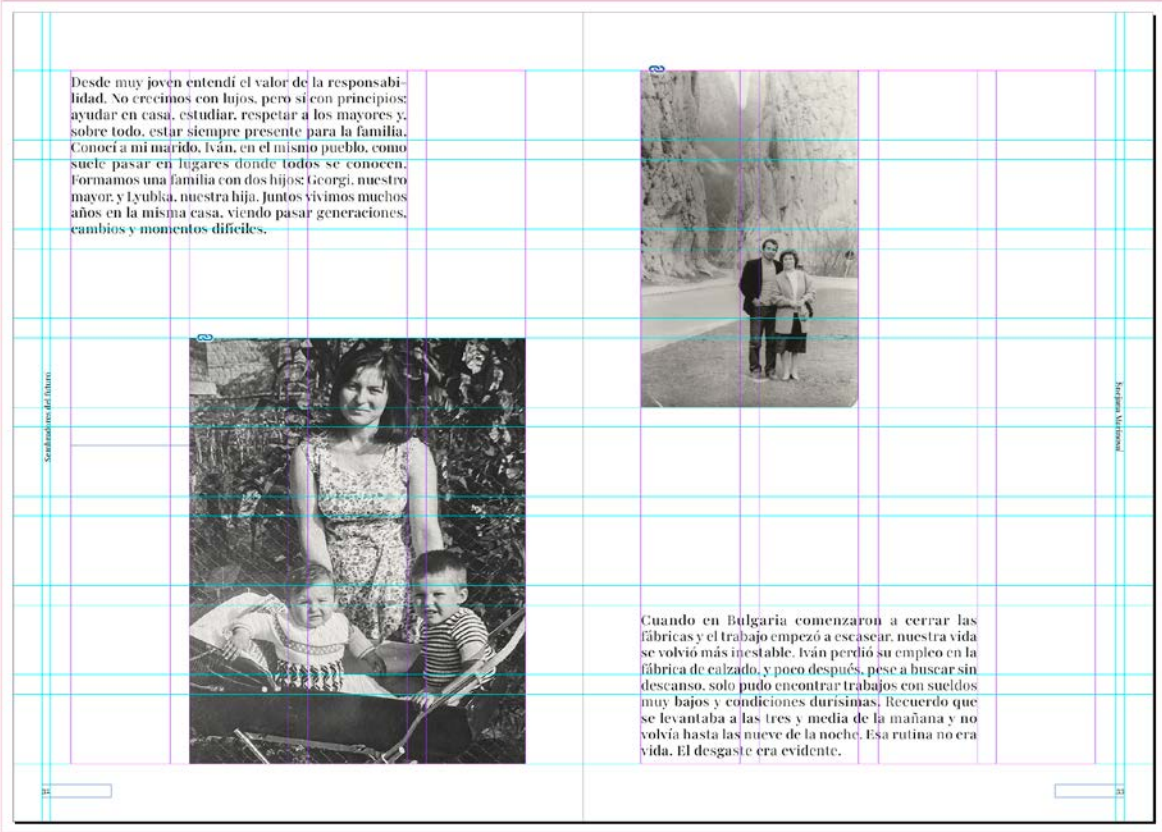
El text es col·loca de manera que s’adapta a cada pàgina de forma orgànica, sempre respectant la retícula, però prioritant la coherència visual i el vincle entre text, espai en blanc i imatges. Aquesta llibertat controlada permet que cada doble pàgina respiri i s’expressi de manera singular dins d’un marc comú.

Després, les imatges es col·loquen en funció del text; és a dir, si el text és molt extens, la imatge es redueix per no interrompre la narrativa, i a l’inversa, si el text és breu, la imatge pren més protagonisme. Tot i així, en funció de la rellevància, algunes imatges poden arribar a ocupar una doble pàgina sencera.

Per tal d’il·lustrar com s’aplica aquesta jerarquia, es fa servir com a exemple la retícula del capítol I, que té un format A5. Tot i que cada capítol té un format específic i lleugerament diferent, el sistema de col·locació segueix una lògica coherent en tots ells.

En relació amb els textos, els més destacats es presenten sempre en una mida de 33pt, i es col·loquen en zones amb espais en blanc suficients per garantir que siguin visuals i cridin l’atenció.

Els textos destacats normals tenen una mida de 18pt i normalment segueixen el flux de la composició, ja sigui amb el text o les imatges. A vegades, aquests textos poden anar situats sobre les imatges, integrant-se de manera harmoniosa amb l’element visual.

5.6.3. Tipus de paper

La selecció del paper ha estat un aspecte fonamental en el desenvolupament del projecte editorial, tant des d'una perspectiva funcional com conceptual i estètica. S'ha buscat que cada tipus de suport reforci el significat i la personalitat del contingut que acompanya, contribuint de manera subtil però efectiva a la lectura i a la percepció global del llibre.

Per a les pàgines interiors, que contenen les narracions, s'ha escollit un paper que transmet calidesa, proximitat i naturalitat. Aquest suport afavoreix una lectura pausada i reflexiva, en sintonia amb el caràcter íntim i testimonial de les històries. La seva aparença discreta i el tacte agradable generen una experiència sensorial que s'alinea amb el to narratiu, reforçant la connexió emocional entre el lector i el relat.

D'altra banda, per a les portades de cada capítol s'ha optat per un suport més sòlid i present, que exerceix una funció tant estructural com simbòlica. Aquest paper proporciona una transició visual clara entre seccions i atorga a cada inici de capítol una identitat pròpia dins del conjunt. A més, aquest material ofereix la resistència necessària per incorporar-hi els símbols cosits, cosa que també reforça el caràcter artesanal i únic del projecte.

5.6.4. Cap. 1 “Sembradores del futuro”

En aquest primer capítol s’introdueix la història d’Ivan Marinov i Snejana Marinova, un matrimoni que va ser el primer de la família a migrar a Espanya.

Gràcies a ells, aquesta història ha pogut ser narrada, ja que van obrir el camí i acollir posteriorment a tots els familiars que van arribar després.

El capítol es divideix en dues parts, cadascuna narrada des del punt de vista d’un dels protagonistes: primer, la veu d’Ivan, i després la de Snejana. Aquesta estructura permet entendre la seva experiència migratòria des de dues mirades complementàries, plenes de memòria, esforç i esperança.

5.6.4.1. Format

El primer capítol s’ha presentat en un format A5, un format més petit que el principal del llibre.

Aquesta elecció no és només formal, sinó simbòlica, es busca evocar l’aparença d’un diari personal o una llibreta íntima, reforçant la idea de relat viscut en primera persona. Aquest format transmet proximitat, fragilitat i introspecció, i representa metafòricament la soledat, l’esforç i els sacrificis que van haver d’afrontar els primers membres de la família que van migrar a Espanya.

El gest de reduir la mida contribueix a generar una sensació d’aïllament i intimitat, alhora que subratlla l’acte de començar una història des de zero, en un context desconegut.

Mi nombre es Iván Marinov y nací el 20 de junio de 1952. Nací, crecí y pasé gran parte de mi vida en la misma ciudad: Hadzhdimovo, un lugar pequeño pero lleno de vida, donde todo el mundo se conoce y cada calle guarda algún recuerdo.

Allí formé mi familia, trabajé duro durante años y viví momentos de mucha felicidad, pero también épocas difíciles. Era un lugar sencillo, donde cada uno aprendía a salir adelante con lo que tenía, y donde el esfuerzo era parte de la rutina diaria.

Iván Marinov

Me llamo Snejana Marinova y nací el 12 de octubre de 1956. He pasado más de la mitad de mi vida en un solo lugar: Hadzhdimovo. Allí crecí, rodeada del cariño de mis dos hermanas mayores y de mi hermano, también mayor que yo. Era la pequeña de la familia, y aunque eso muchas veces implicaba seguir el ritmo de los demás, también me permitió observar con atención, aprender de cada uno y encontrar mi propio camino.

Sembradores del futuro

5.6.5. Cap. 2 “Guardianes de la esperanza”

En el segon capítol s’exploren les vivències d’un matrimoni format per Mladen Mladenov i Nikolina Mladenova, pares de fills petits, que van viure el procés migratori en etapes separades.

En Mladen va haver de marxar sol a Espanya durant un any, deixant enrere la seva família per obrir camí. Posteriorment, la Nikolina i els nens es van reunir amb ell, iniciant així una nova etapa de vida en un país estranger.

El capítol narra no només les dificultats de la separació i el retrobament, sinó també el procés d’integració dels infants i dels mateixos pares en una realitat cultural completament diferent, marcada per l’esforç, l’adaptació i l’esperança d’un futur millor.

5.6.5.1. Format

El segon capítol adopta un format inspirat en l’estètica de les cartes enviades entre Bulgària i Espanya, evocant la intimitat i el to personal de la correspondència familiar.

Aquesta elecció es basa en els protagonistes d’aquesta història, en Mladen i la Nikolina, que es van comunicar durant molt de temps mitjançant cartes mentre estaven separats per la migració.

El format, per tant, esdevé un homenatge a la seva manera d’estimar i mantenir-se connectats. A més, la forma allargada del capítol transmet una sensació de trajectòria, espera i transició, simbolitzant tant la distància viscuda com l’esperança projectada cap a un futur compartit.

Me llamo Mladen Tsvetanov Mladenov y nací el 6 de noviembre de 1970 en Blagoevgrad, Bulgaria. Crecí en una época en la que la vida no era fácil, pero uno aprendía a salir adelante con lo que tenía. Siempre fui buen estudiante, aunque más por responsabilidad que por vocación.

Mladen Mladenov

Me llamo Nikolina Ivanova Mladenova y nací el 30 de enero de 1972 en Hadzhidimovo, una pequeña ciudad de Bulgaria donde todos se conocían y la vida transcurría entre rostros familiares. Crecer allí significó estar siempre rodeada de cariño, no solo por mis padres y mi hermano mayor, sino también por una gran familia extendida. Mi madre creció con tres hermanas y mi padre con otras tres, lo que hizo que, desde pequeña, siempre estuviera rodeada de primos con quienes compartí cada etapa de mi infancia.

Guardianes de la esperanza

La familia era el centro de todos los acontecimientos y no con quien hablar o en la infancia rodeada de tierra me hizo pensar atrás todo lo que con algún día tendría que comenzar una nueva

5.6.5.2. Inserts

Atès que aquest capítol gira entorn de la vivència de la distància matrimonial, s'hi han incorporat elements gràfics que evocuen les cartes que es van intercanviar els protagonistes durant aquell període.

Per representar-ho visualment, en diferents punts del capítol apareixen fulls de mida diferent, com si fossin inserts, que imiten documents o imatges que van estar enviades. Alguns d'aquests inclouen anotacions manuscrites reals, amb l'objectiu de reforçar l'autenticitat i transmetre la intimitat d'aquest intercanvi

5.6.6. Cap. 3 “*Tejedoras de raíces*”

En aquest tercer capítol es narra la història de la Lyubka Tinkova, filla de la Snejana i l’Ivan, que representa una nova generació dins del relat migratori familiar.

La seva experiència posa l’accent en un aspecte diferent del viatge migratori, l’enamorament i la formació d’una nova família fora del país d’origen.

S’hi tracta també el procés de creació d’una família des de zero en un entorn diferent, i com això implica una doble tasca, mantenir vius els vincles amb la cultura i tradicions d’origen, i alhora adaptar-se a les dinàmiques del país d’acollida i també la dificultat d’adaptació al món laboral.

Aquest capítol representa, doncs, una mirada plena d’amor, perseverança i construcció d’identitat.

5.6.6.1. Format

El tercer capítol manté el format base del llibre, però el seu disseny està pensat per evocar l’estètica d’un àlbum de fotos familiar.

Aquesta elecció és simbòlica ja que es busca representar la construcció d’una nova vida compartida. L’àlbum es converteix així en una metàfora visual de la memòria afectiva, de la continuïtat i de la integració de dos mons, el d’origen i el d’acollida, en una sola realitat.

Aquest format permet jugar amb la combinació de textos narratius i imatges personals d’una manera íntima i emocional, reforçant la idea que l’amor i els vincles familiars són els pilars sobre els quals es construeixen noves identitats en contextos de migració.

Me llamo Lyubka Tinkova y nací el 17 de septiembre de 1979 en una pequeña ciudad de Bulgaria. Crecí rodeada de familia, en una casa donde siempre había ruido de fondo, risas, comidas compartidas, y muchas voces cruzadas hablando al mismo tiempo. Tenía un hermano mayor, y muchos primos con los que crecimos prácticamente como hermanos. Éramos una familia grande, unida, de esas que parecen estar siempre celebrando algo o ayudándose entre sí. No recuerdo sentirme sola en ningún momento de mi infancia.

Lyubka Tinkova

5.6.7. Cap. 4 “Conectores culturales”

En aquest quart capítol del llibre s’exploren les vivències de dos protagonistes: en Tsvetan Mladenov i la Magdalena Tinkova.

Les seves històries ofereixen dues perspectives diferents però complementàries sobre la migració i la construcció identitària.

En Tsvetan explica com va ser emigrar a Espanya sent molt petit, mentre que la Magui reflexiona sobre què significa haver nascut a Espanya dins d’una família búlgara.

El capítol aprofundeix en l’aprenentatge d’un nou idioma des de la infància, les dificultats i oportunitats d’integració, i especialment en el procés de combinar dues identitats culturals per crear-ne una de pròpia.

5.6.7.1. Format

El quart capítol adopta el format d’un quadern escolar, simbolitzant l’aprenentatge, la dualitat lingüística i el procés d’adaptació entre dues cultures.

Aquesta estructura visual reflecteix les dues perspectives contrastades i complementàries dels protagonistes, mentre exploren la seva experiència de migració i construcció identitària.

Me llamo Tsvetan Mladenov y nací el 23 de septiembre de 1999 en Blagoevgrad, Bulgaria. No conservo muchos recuerdos de mi infancia allí, pero siempre sentí que estaba rodeado de amor.

Mis padres siempre han sido muy queridos por familiares y amigos, y eso hacía que yo también me sintiera especial. Me pusieron el nombre de mi abuelo paterno, a quien, según dicen, me parezco mucho.

Tsvetan Mladenov

Me llamo Magdalena Borisova Tinkova y nací el 28 de diciembre de 2005 en Tarragona, Cataluña. Mi infancia siempre la he sentido cálida y tranquila.

Desde pequeña estuve rodeada de afecto, especialmente por parte de mis abuelos maternos, Snejana e Iván, que nos cuidaron como si fueran nuestros segundos padres.

También compartí parte de mi infancia con mi abuela paterna, lo que hizo que creciera entre voces, historias y sabores que conectaban constantemente con nuestras raíces búlgaras. En casa, se celebraban todas las tradiciones: la Navidad ortodoxa, las Pascuas, y otras festividades que nos recordaban de dónde venimos, aunque hubiésemos nacido lejos de allí.

Conectores culturales

5.6.8. Cap. 5 “Guardianes de la memoria”

En el cinquè i últim capítol, s’exploren les vivències de la generació més gran de la família, la Jana Mladenova i la Violeta Petkova.

A través dels seus relats com a mares i àvies, es profunditza en l’adaptació de la Jana a una vida allunyada d’una part de la seva família, i en l’adaptació de la Violeta a un nou país sent una persona gran.

Aquest capítol simbolitza la transmissió de records i tradicions, així com la conservació de les arrels familiars enmig del procés d’adaptació i canvi.

5.6.8.1. Format

El cinquè capítol adopta el format d’un llibre de receptes (12 x 18 cm), una elecció que evoca la intimitat i l’essència de les tradicions familiars.

Mitjançant aquest disseny, es fa evident la transmissió de coneixement i sabers d’una generació a una altra, tal com es fa amb les receptes que es passen de mares a filles o d’àvies a nétes.

El format reflecteix la petita grandesa d’aquests coneixements, que, com les tradicions, són transmesos de manera generacional, preservant l’arrelament i la connexió entre les diferents etapes.

Me llamo Jana Mladenova y nací el 24 de febrero de 1945 en Petrich, una ciudad situada al suroeste de Bulgaria, en la provincia de Blagoevgrad. A lo largo de mi vida he vivido muchos cambios, pero siempre he sido una persona que afronta las cosas con serenidad, sin dramatismos, haciendo lo que toca en cada momento.

Jana Mladenova

Me llamo Violeta Petkova y nací el 29 de enero de 1950 en Hadzhidimovo, un pequeño pueblo del sur de Bulgaria. En casa éramos cuatro hermanas. Cuando nací, mis padres decidieron darme un nombre poco común, alejándose de la tradición búlgara de poner a los hijos el nombre de los abuelos.

Un nombre moderno y diferente que destacaba entre el resto, Violeta. Sin embargo, la gente del pueblo pocas veces me llamó así. Todos me conocían como Lete, un diminutivo cariñoso que con el tiempo se convirtió en una gran parte de mi identidad.

Guardianes de la memoria

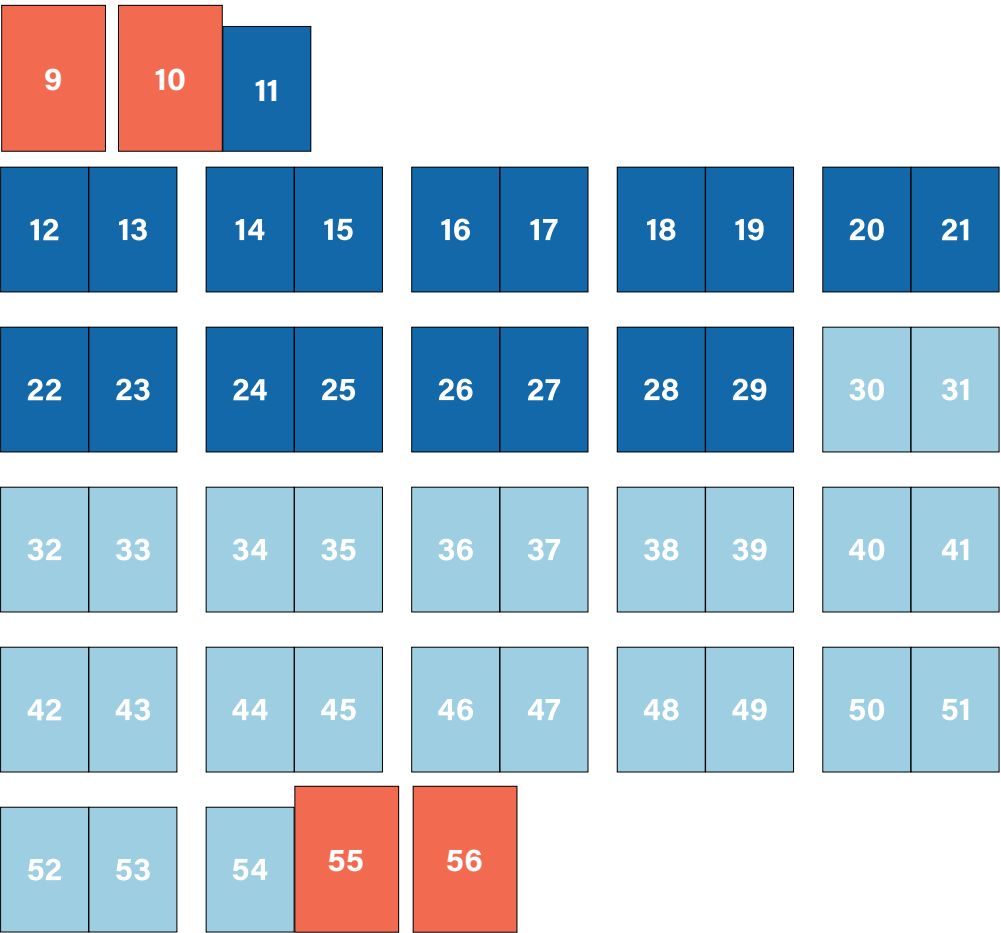
Llançat

- Introducció
- Portada capítol
- Narració Ivan Marinov
- Narració Snejana Marinova

Introducció

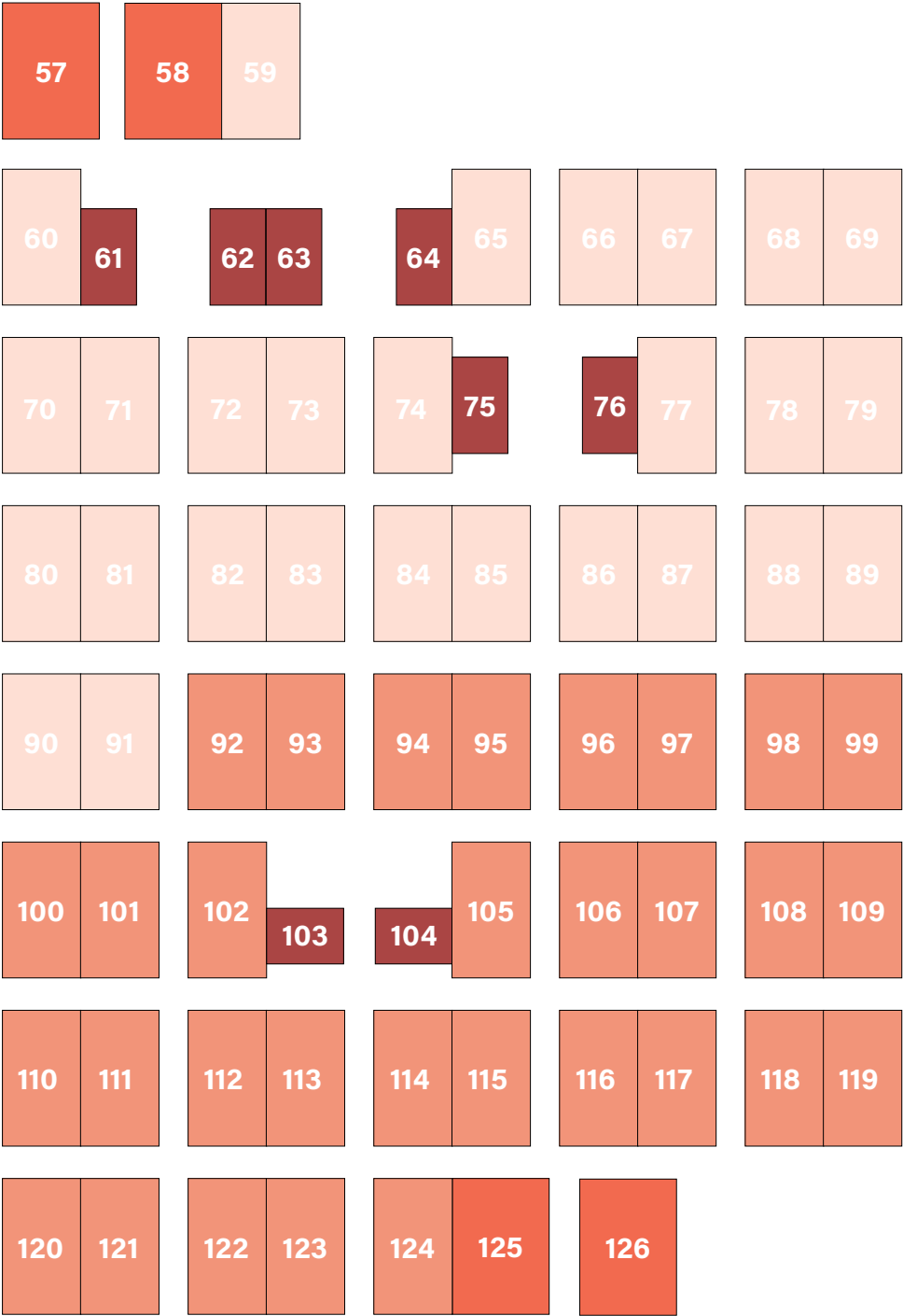

Cap. 1. “Sembradores del futuro”

- Portada capítol
- Narració Mladen Mladenov
- Narració Nina Mladenova
- Elements gràfics

Cap. 2. “Guardianes de la esperanza”

- Portada capítol
- Narració Lyubka Tinkova
- Narració Tsvetan Mladenov
- Narració Magui Tinkova

Cap. 3. “Tejedores de raíces”

127	128	129	130	131	132	133	134	135
	136	137	138	139	140	141	142	143
	144	145	146	147	148	149	150	

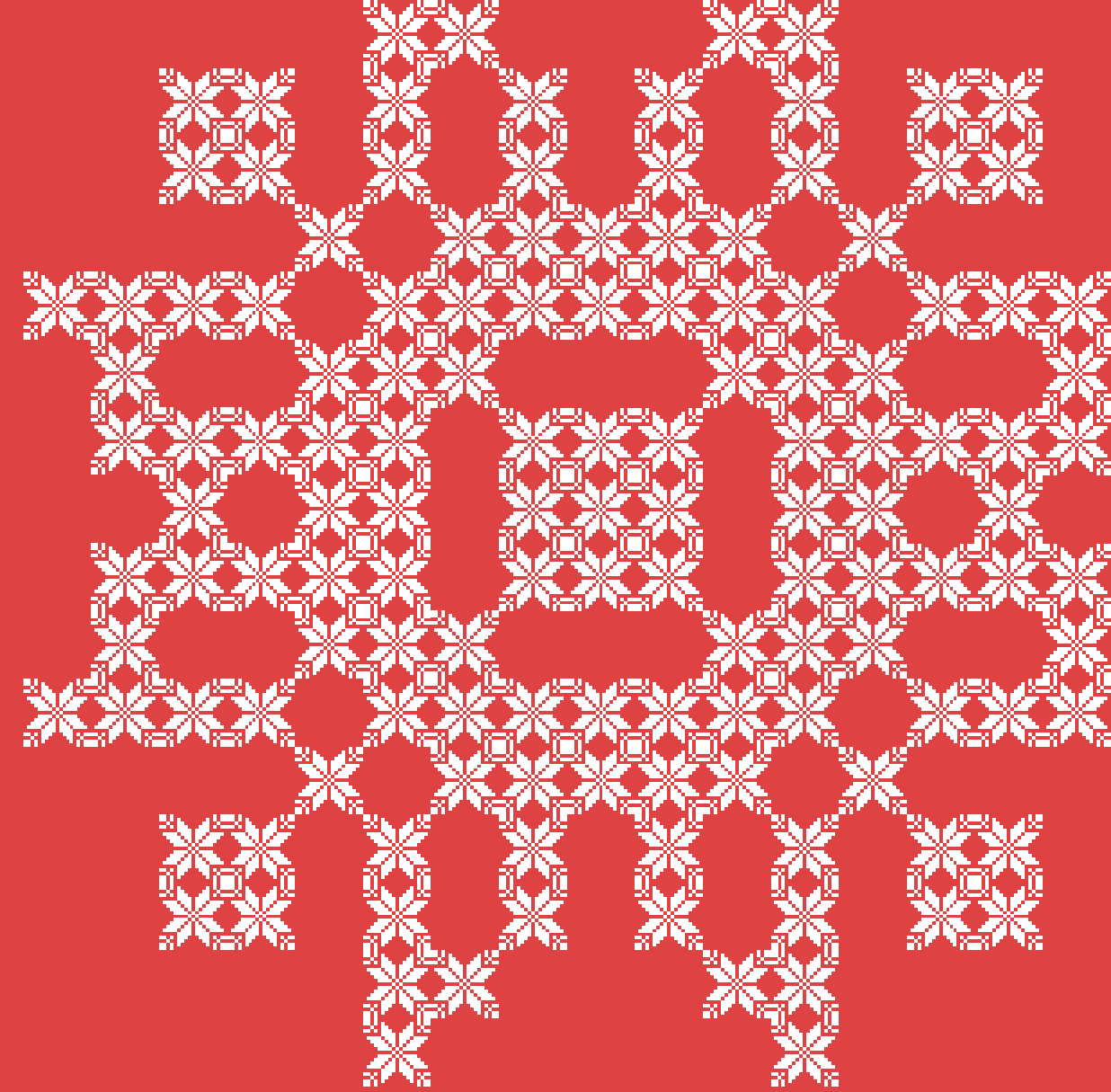
Cap. 3. “Conectores culturales”

	151	152	153	154	155	156	157	158	159
160	161	162	163	164	165	166	167	168	169
170	171	172	173	174	175	176	177	178	179
180	181	182	183	184	185	186	187	188	189
190	191	192	193	194	195	196			

- Portada capítol
- Narració Jana Mladenova
- Narració Violeta Petkova

Cap. 5. “Guardianes de la memoria”

197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207		
208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	
220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	
232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	
244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256

6. Representació i comunicació

Imatges representatives

Com a imatges representatives del projecte s'han seleccionat tres fotografies clau, una de la coberta, una del cosit interior i una pàgina interior que mostra la variació de formats de paper entre capítols.

Podeu veure-les amb més detall clicant l'enllaç al OneDrive.

Coberta i enquadernació artesanal de la publicació editorial *Nadezhda*, elaborada amb tela de lli i cosit manual.

Imatge 1

Símbol cosit manualment a la portada d'un dels capítols del llibre *Nadezhda*, com a recurs gràfic identitari.

Imatge 2

Pàgina interior del projecte editorial *Nadezhda*, on s'aprecia la variació de formats de paper entre capítols com a recurs narratiu i visual.

Imatge 3

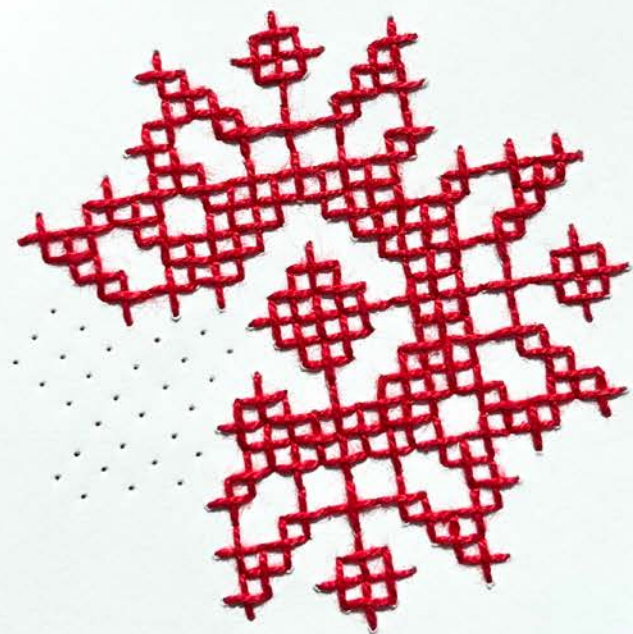

Sembradores del futuro

Dejaron atrás todo lo que conocían
para abrir camino a los que vendrían
después. Con esfuerzo, sacrificio y sin
certezas, sembraron desde cero una
nueva vida.

casé con una chica que también era del pueblo
toda la vida. Snezana. Nos conocíamos desde
avenes, y con el tiempo, decidimos construir juntos
un camino compartido. Junto a ella formamos una
familia. Fuimos un niño, al que llamamos Georgi, y
una niña, Lyubka. Nuestros hijos crecieron rodeados
de primos, tíos, vecinos de confianza, y bajo unos
valores muy marcados: trabajo, respeto y unión
familiar. Éramos una familia humilde, pero fuerte.

A medida que pasaban los años, la situación en
Bulgaria comenzó a deteriorarse. El trabajo esca-
seaba, los sueldos ya no eran suficientes y cada vez
era más difícil ofrecer un futuro digno a la familia.
En Hadzhiidimovo, como en tantas otras ciudades
pequeñas del país, muchas fábricas cerraron. Yo traba-
jaba en una fábrica de zapatillas, y cuando aquella
cerró sus puertas, me quedé directamente en la calle,
sin opciones y sin ningún plan claro.

Las demás empresas apenas contrataban a personas
mayores de 40 años. En ese momento, ya empezaba a
sentir como el tiempo jugaba en mi contra. Finalmente,
conseguí un nuevo empleo, pero solo duró tres meses.
también acabó cerrando. Después, encontré otro
trabajo, aunque precario, que me pagaba tan solo 30
levs al mes. El horario era agotador. Me levantaba a las
3:30 de la madrugada y no volvía a casa hasta las 9 de
la noche. Fue una etapa muy dura, no solo físicamente,
sino también emocionalmente.

Para mí pasar tiempo al lado de la abuela es
fuerza. Al verla con hijos, pero al verla principal-
mente en casa, cuando siempre para la familia.
Sobre todo, saber siempre presente para la familia.
Como si no fuera nada en el mismo pueblo, como
siempre pasar en la casa donde todos se conocen.
Formando una familia con dos hijos: Georgi, nuestro
hijo, y Lyuba, nuestra hija. Juntos vivimos muchos
años en la misma casa, viendo pasar generaciones,
cambios y momentos difíciles.

España, y sobre todo
Tarragona, es nuestra
segunda casa.

Iván Martín

...llí, es imposible no
...de ese lugar.
...na doble
...tras

Fue nuestro primer gran logro en esta nueva etapa de nuestras vidas.

Vikolína Aladenova

Me llamo Nikolina Ivanova Mladenova y nací el 30 de enero de 1972 en Hudzhidimovo, una pequeña ciudad de Bulgaria donde todos se conocían y la vida transcurría entre rostros familiares. Crecer allí significó estar siempre rodeada de cariño, no solo por mis padres y mi hermano mayor, sino también por una gran familia extendida. Mi madre creció con tres hermanas y mi padre con otras tres, lo que hizo que, desde pequeña, siempre estuviera rodeada de primos con quienes compartí cada etapa de mi infancia.

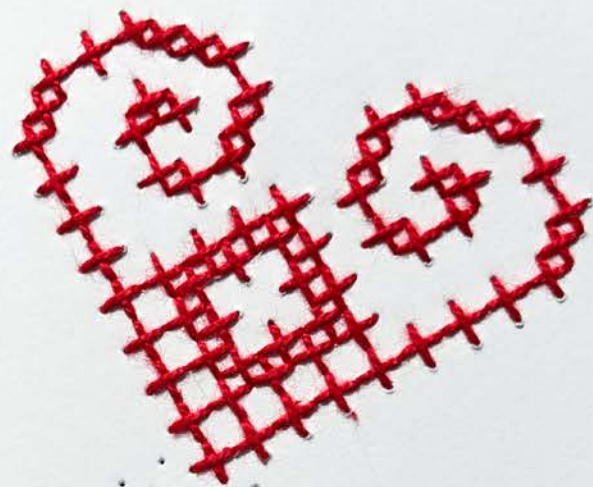
Coordenantes de la esperanza

Nikolina Mladenova

La familia era el centro de todo. Vivíamos muy cerca unos de otros, celebrábamos juntos cada acontecimiento y nunca nos faltaba alguien con quien hablar o en quien apoyarnos. Aquella infancia me hizo pensar que jamás podría dejar atrás todo lo que conocía. Nunca imaginé que algún día tendría que despedirme de ellos para comenzar una nueva vida lejos de casa.

Entre recuerdos de otro lugar y
los desafíos del presente, supieron
entrelazar pasado y futuro con
manos firmes.

Tejedores de raíces

mos
Y así,
ción y la
la decisión
na.

es, hasta ahorrar
en las cosas. Pero los
los planes iniciales se
da completamente nueva.

que, un día, con todos los documentos necesarios en
mano, emprendí el viaje hacia España en autobús, acompa-
ñada por el marido de mi prima. Aladen. Recuerdo aquella
mañana con claridad: una mezcla de emoción y nervios
recorría mi cuerpo. Me sentía ansiosa por lo que estaba
por venir, pero también asustada por lo desconocido que
me esperaba al otro lado de la frontera.

Recuerdo que al llegar a España, con tan solo 25 años,
todo me resultaba extraño: las calles, el ritmo, el idioma,
incluso la forma en la que la gente se saludaba. Todo era
nuevo. Mis padres ya se habían instalado en Tarragona,
y eso me dio un poco de seguridad, pero igualmente los
primeros meses fueron difíciles.

Lidia Tellova

No conocía a nadie más allá de
ellos, y tampoco sabía si había
tomado la decisión correcta.

Fue un día feliz, no hubo espacio para la nostalgia, porque lo que teníamos delante era más fuerte que lo que faltaba.

Sin embargo, siempre he sentido un peso en el corazón por no haber podido dedicarme a lo que estudié. Había soñado con trabajar en el ámbito de la administración, en algo que tuviera que ver con números, con gestión... Pero esa parte de mi vida quedó atrás. A veces duele. Es como una espina que se queda ahí clavada, recordándote que tenías otros planes. Sin embargo, cuando miro a mis hijas, a la familia que hemos construido aquí, sé que todo ha valido la pena. Nada ha sido en vano.

Hay cosas que duelen, sí, pero otras que curan.

Tejedores de raíces

128

Y lo que hemos vivido, aunque no sea el camino que imaginamos, es igual de valioso. Tal vez más. A veces tienes que reprimir tu orgullo para darles un mejor futuro a tu familia. Yo vine para eso, para buscar un futuro mejor. Y aunque muchas veces he sentido nostalgia por lo que dejé atrás, no me puedo quejar. Se podría decir que donde trabajo ahora mismo he conseguido crecer un poco. Los jefes son buenos, mi trabajo está bastante bien.

La nostalgia de no haber trabajado en lo que siempre soñé estará siempre, aunque pasen los años y, aunque nos hayamos integrado muy bien, siempre seremos extranjeros. Pero para eso vinimos, ¿no? Los años duros que vivimos en Bulgaria quedaron atrás, aquí he vivido mejor. He ganado más, me he podido permitir una vida más cómoda. Hemos comprado pisos, coches, hemos pagado los estudios de nuestras hijas. Es una mejor manera de vivir, para mí y para toda mi familia.

Isabella Trbova

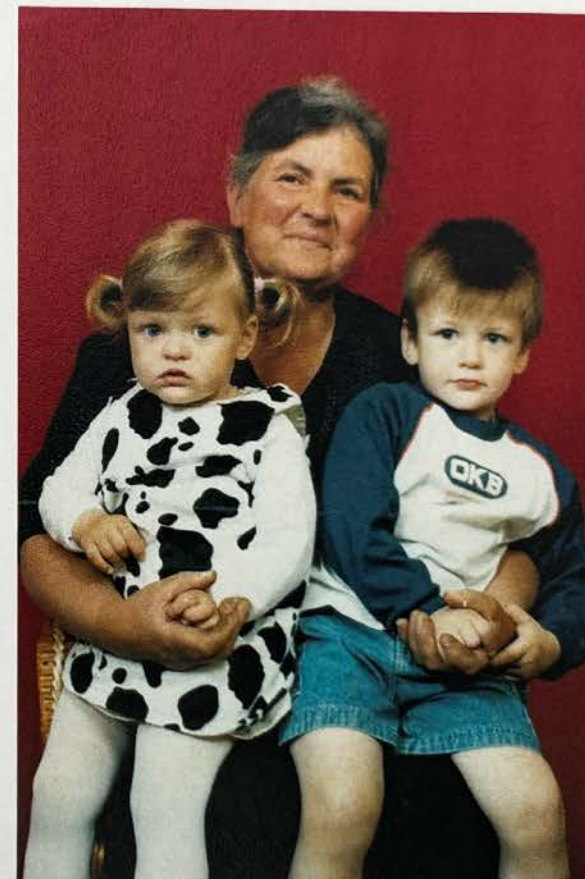
129

Entre dos mundos, hay quienes
aprenden a hablar en ambos idiomas,
a pensar en dos direcciones y a
sentirse parte sin pertenecer del todo.

Conectores culturales

portar su origen o condición, la impor-
todo el mundo con amabilidad, de no
r siempre que se pueda. Me enseñó que
e mide por lo que uno tiene, sino por
emás. Gracias a ella aprendí a valorar lo
ar con atención, a agradecer los gestos
uir adelante incluso cuando las cosas
sido como una segunda madre para
siendo una de las personas que más
i forma de ser.

Tsvetan Mladenov

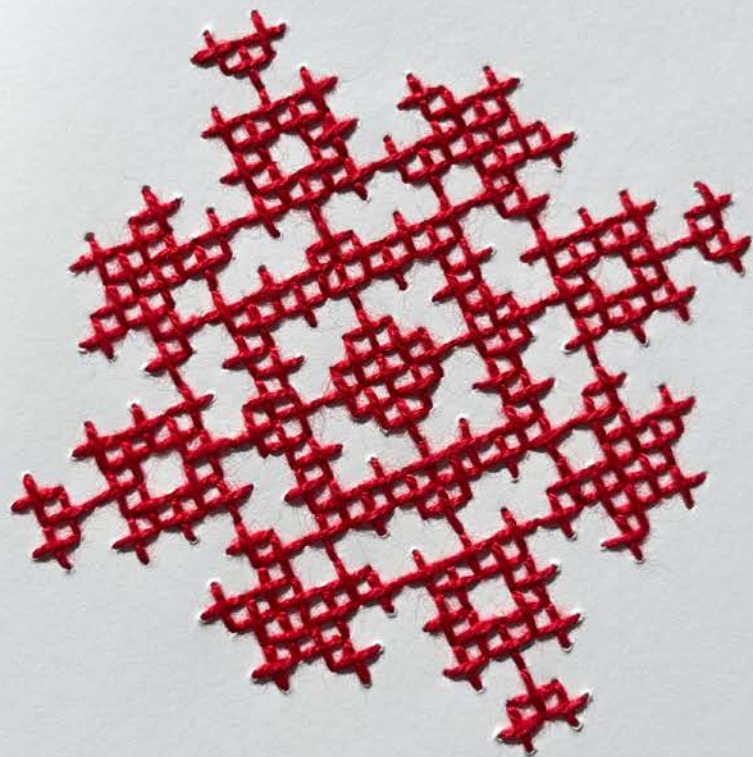
preocupaciones
en un mundo donde
los problemas parecen
crecer a una velocidad
que lo difícil que era sacar
los ocupados bajos. No sabíamos
por jugar, reírnos y pasar tiempo
es, por jugar, reírnos y pasar tiempo
entendíamos por qué nuestro padre tuvo que
ir a un año a España. Para nosotros, era simple.
Era un cambio, una ausencia temporal sin mayor
significado. No sé si lo viví como algo duro, pero seguro
le eché de menos, aunque no llegara a entender por
qué no estaba.

El viaje a España tampoco es algo que
haya quedado grabado en mi mente.
No recuerdo la emoción o el miedo
que quizás sintieron mis padres al
dejarlo todo atrás. Para mí y para
Ivana, solo era una nueva aventura.
un viaje más.

Ellas recuerdan lo que otros han olvidado. Custodian recetas, canciones, palabras antiguas y tradiciones que se resisten al tiempo.

Guardianes de la memoria

Guardianes de la memoria

Desde aquel momento, la vida me ha llevado, más de una vez, a caminar sola. He dicho adiós muchas veces, he perdido mucho. Y aun así, entre las sombras, también encontré destellos de luz, consuelo y esperanza.

Uno de ellos fue el nacimiento de mis nietos, Veselina e Iván, por parte de Apostol, y más tarde Tsvetan e Ivana, por parte de Nina. Ellos fueron mi alegría, mi refugio.

Cada uno de ellos, a su manera, me devolvió la ilusión en los momentos en los que parecía que ya no quedaba mucho por lo que sonreír.

Y como si no fuera suficiente con esa distancia, poco tiempo más tarde, mi marido, Tsvetan, enfermó gravemente. Él era un hombre fuerte, callado, pero con un corazón enorme, sobre todo para sus nietos. Los recogía de la guardería, los llevaba al parque, les enseñó a montar en bicicleta, a jugar con la pelota... Les tenía un cariño inmenso. Era su alegría diaria.

Cuando se fueron, algo en él se rompió. No lo decía en voz alta, pero yo lo veía. Lo veía en su mirada, en cómo se quedaba sentado en silencio, mirando por la ventana. Falleció por la pena. Por lo mucho que los quería, por lo mucho que los echaba de menos.

Guardianes de la memoria

Vídeo de síntesi

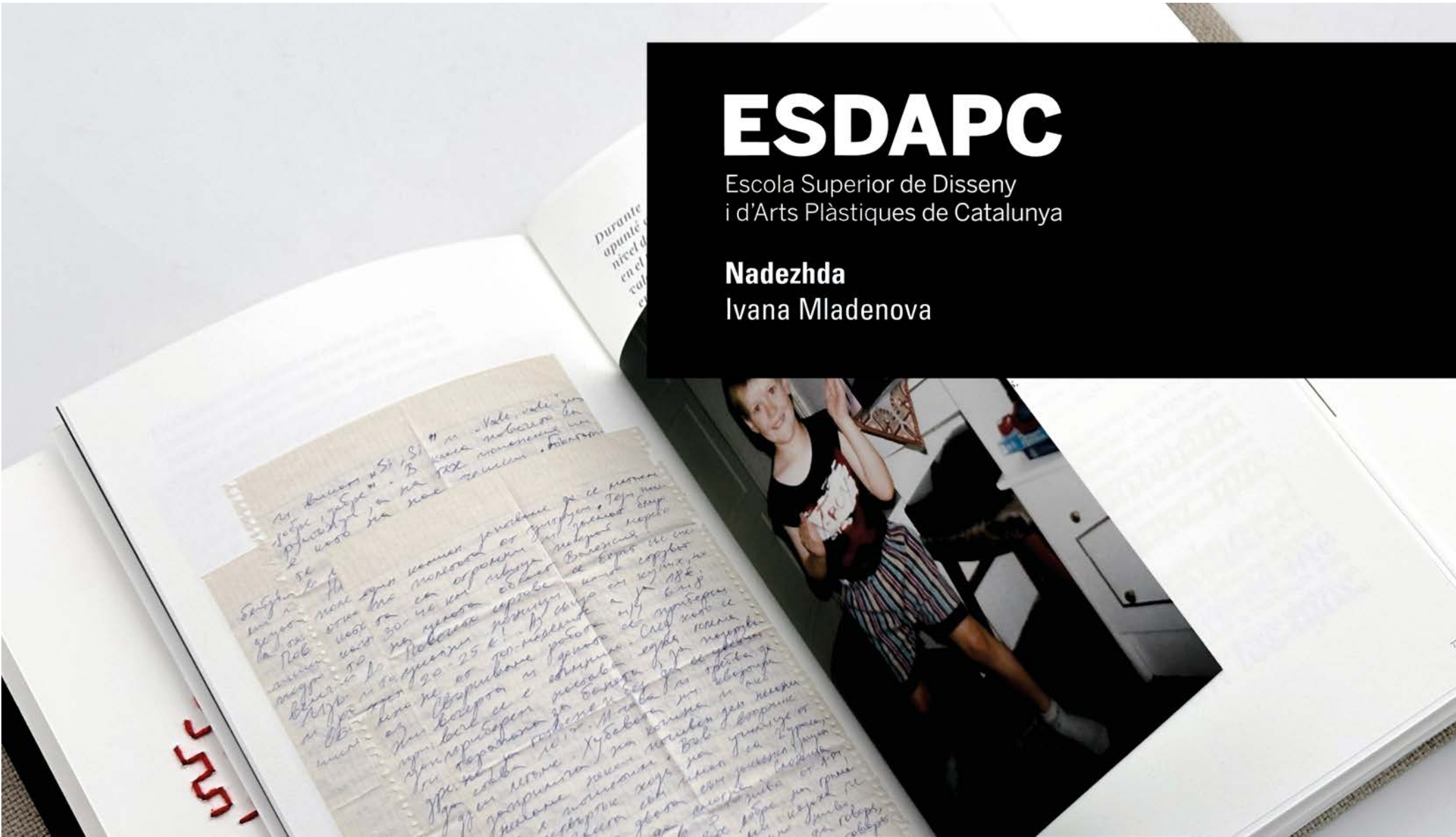
En aquest vídeo es comuniquen les idees principals del projecte, s'hi mostren algunes imatges representatives del resultat final, i busca transmetre l'essència del projecte.

Per veure el vídeo complet amb més detall, pots accedir al següent enllaç de Vimeo o a l'enllaç de One Drive per veure el vídeo en format MP4.

Vídeo Vimeo

Vídeo One Drive

Panell de síntesi

ESDAPC

Escola Superior de Disseny i d'Arts Plàstiques de Catalunya

Disseny Gràfic
Treball Final de Grau
2024 / 2025

Nadezhda
Ivana Mladenova

La migració, un fenomen global que afecta milions de persones arreu del món, té un impacte profund en la vida de qui la viu. En el cas de Bulgària, la crisi econòmica posterior a la caiguda del comunisme va generar una gran onada migratòria, on moltes famílies van haver d'abandonar la seva terra en busca d'un futur millor.

Amb l'objectiu de preservar la memòria i sensibilitzar sobre el fenomen migratori, es proposa com a projecte un llibre que reculli aquestes experiències personals amb l'intenció de sensibilitzar sobre la migració, desdissiar estigmes i promoure l'empatia i el diàleg intercultural. A través de les vivències de les persones migrades, el projecte explora com la migració transforma la identitat, creant un sentiment de pertinença sovint fragmentat, però enriquit per la dualitat cultural.

Aquesta proposta editorial vol servir com una eina de sensibilització, utilitzant les experiències personals per establir una connexió emocional amb els lectors, promovent l'empatia i el diàleg intercultural. El llibre explora també la relació entre el passat i el present, fent sentir en com la migració transforma la identitat, tant individual com col·lectiva, i genera un sentiment de pertinença, sovint fragmentat però enriquit per la dualitat cultural.

A nivell gràfic, el llibre incorpora elements gràfics que complementen i amplifiquen la narrativa personal. Un dels elements més destacats són els bordats, que simbolitzen la cultura búlgara i serveixen com un mitjà per transmetre l'artesanía tradicional d'aquest país. Aquests bordats, realitzats amb tècniques manuals, s'utilitzen per decorar la portada del llibre i altres seccions internes, creant una fusió entre la narració personal i la cultura búlgara.

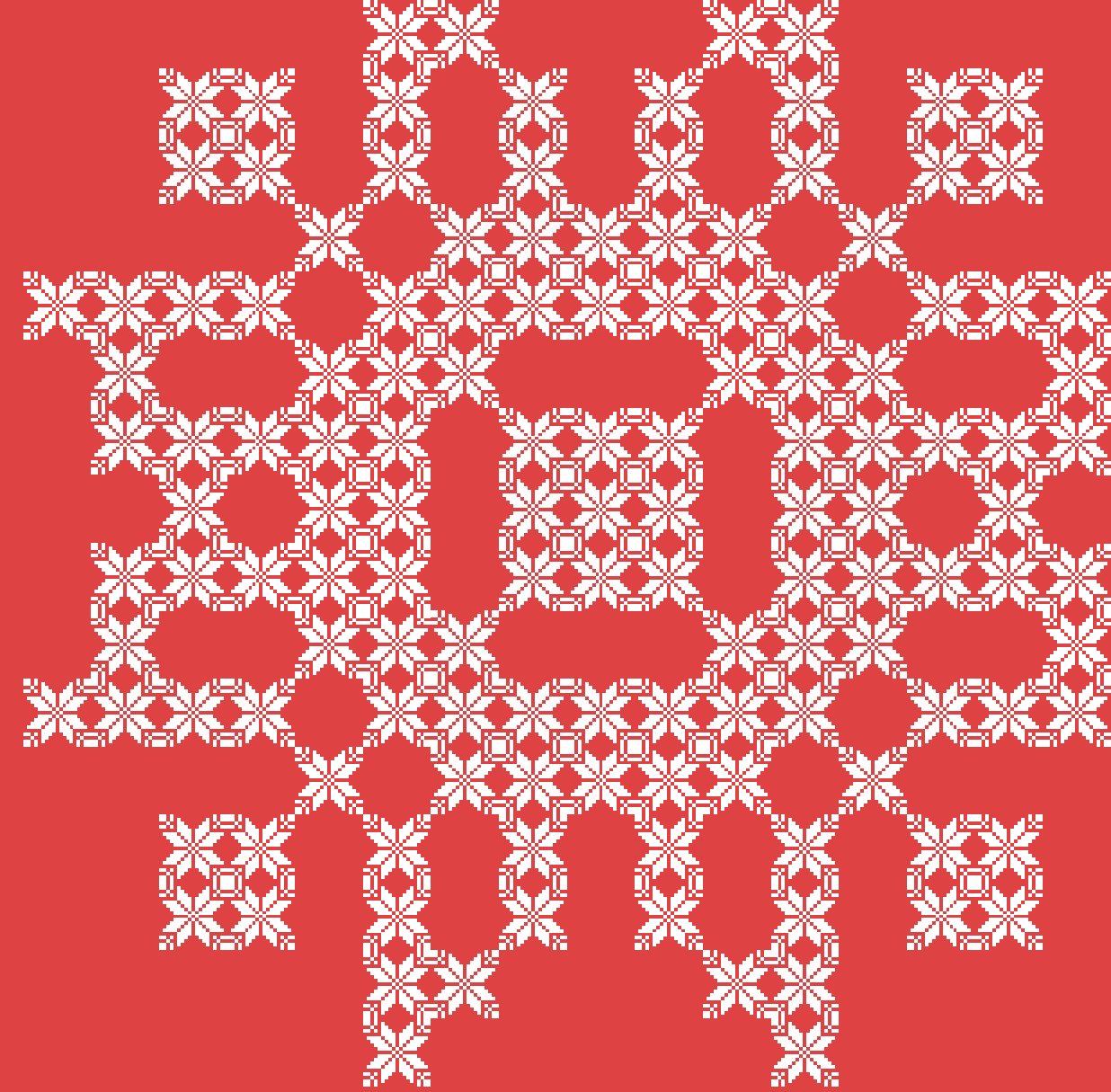
En un context on la migració sovint es reduïa a una qüestió econòmica i política, aquest llibre visibilitza les veus humanes darrere dels números i busca oferir una visió més propera i íntima d'aquest fenomen global. Amb una combinació d'emoció, reflexió i elements visuals, el projecte convida a reflexionar sobre la identitat i el sentiment de pertinença en un món interconnectat i divers.

En aquest panell es comuniquen les idees principals del projecte i s'hi mostren algunes imatges representatives del resultat final.

Per veure el panell complet amb més detall, pots accedir al següent enllaç de OneDrive.

Veure panell A1

7. Memòria tècnica

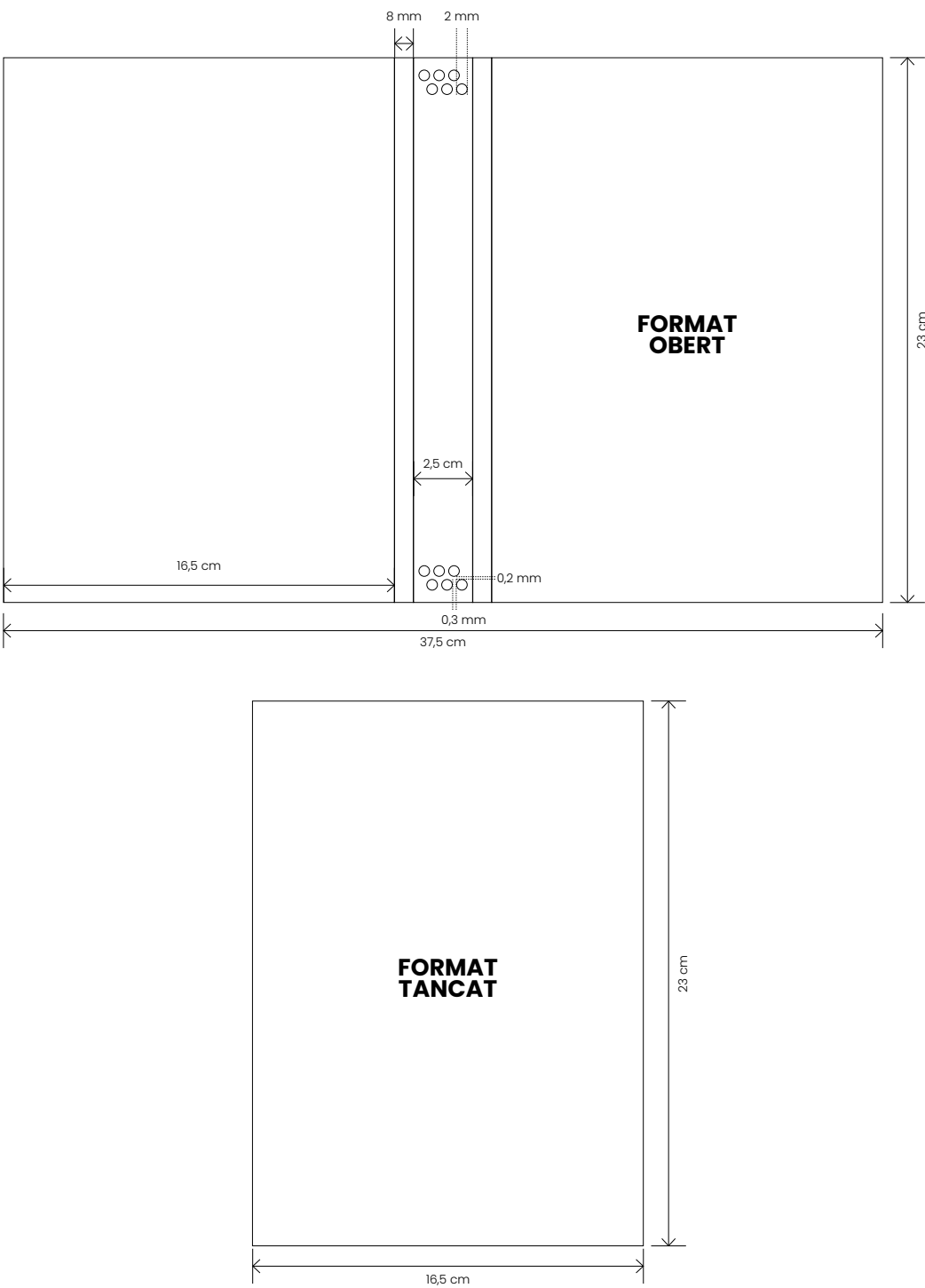
Coberta i contracoberta

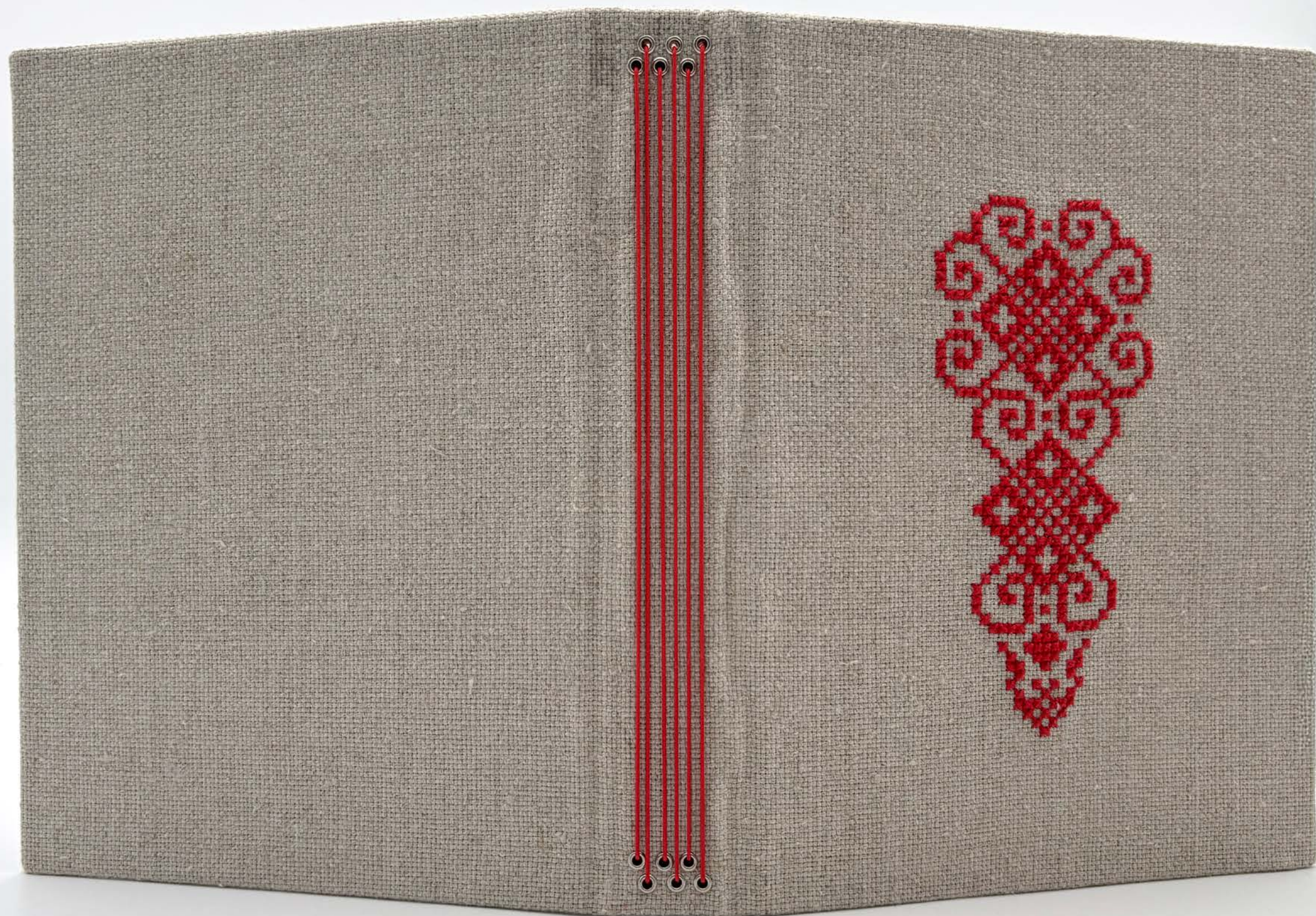
La coberta i la contracoberta del projecte editorial han estat elaborades amb cartró gris, adhesiu específic per a enquadernació i tela de lli de brodat tradicional búlgar. Aquesta estructura constitueix una tapa dura que protegeix i dóna rigidesa al conjunt del llibre.

Les dimensions totals de la coberta desplegada són de 37,5 x 23 cm, incloent-hi la tapa anterior, el llom i la tapa posterior. Aquesta mesura ha estat dissenyada per encaixar perfectament amb els formats variables dels diferents capítols, tot respectant una coherència formal general.

Per tal de permetre la fixació dels plecs interiors, el llom ha estat perforat amb dotze forats, pels quals passen gomes elàstiques d'1 mm de gruix, que actuen com a mecanisme d'enquadernació. Per evitar el desgast del cartró i millorar la resistència de l'estructura, s'hi han col·locat ullals metàl·lics que reforcen les perforacions.

S'ha emprat cartró gris de format A3, amb un gruix de 1,5 mm i un gramatge de 945 g/m², escollit per la seva robustesa, estabilitat i facilitat de manipulació durant el procés de muntatge. A continuació, s'explicarà amb més detall el procés de producció i acabats utilitzats.

7.1.2.
Procés de producció
de la maqueta de la coberta

Per a la creació de la coberta del llibre s'ha seguit un procés tradicional de fabricació de cobertes de tapa dura, adaptat a les necessitats específiques del projecte i incorporant tècniques artesanals.

Materials utilitzats:

- Cartró gris (per a les dues tapes i el llom)
- Cartró fi (per muntar les peces amb espais de flexió)
- Cola especial per enquadernació
- Tela de lli (amb motius de brodat búlgar)
- Fendidora o eina per marcar plecs
- Fil 100% cotó i agulles fines (per al brodat del símbol)
- Eina perforadora
- Ullals metàl·lics (per reforçar els forats al llom)
- Goma elàstica de 1 mm (per enquadernar els plecs)
- Puntetes metàl·liques (per fixar l'inici i final de la goma)

Procés pas a pas:

- **Mesura i tall del cartró:** Es parteix del plec principal del llibre (16 x 22,5 cm). Per adaptar la coberta, s'hi afegeixen 5 mm a cada costat, obtenint una mida final de 16,5 x 23 cm. Amb aquestes mides es traça i retalla el cartró gris.

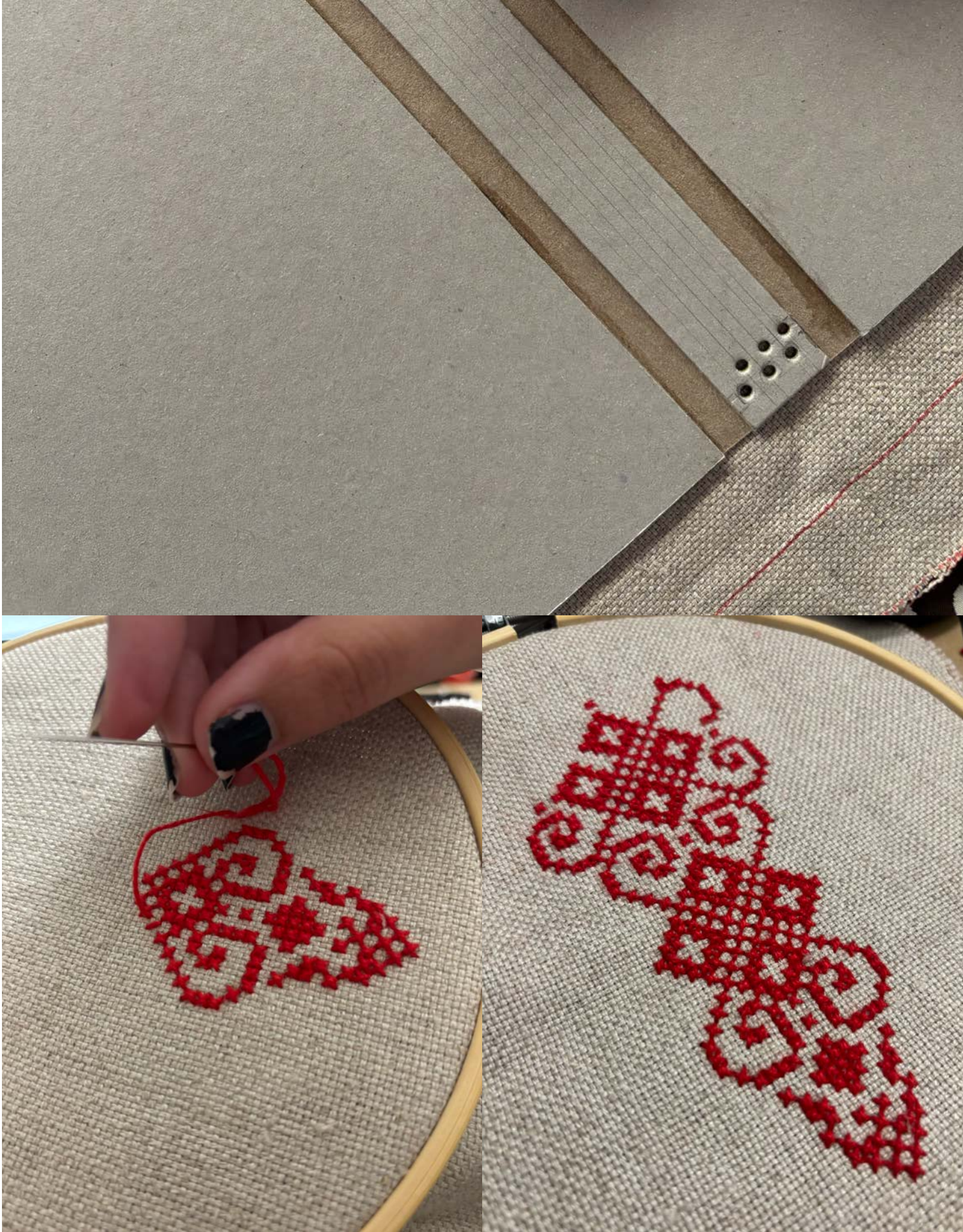
- **Creació del llom:** El llom té una amplada de 2,5 cm. Es retalla també en cartró gris i es col·loca centrat sobre un cartró fi, deixant 8 mm a cada costat per permetre la flexió de la coberta.

- **Muntatge de les tapes:** Les dues tapes s'enganxen sobre el cartró fi, mantenint els 8 mm de separació respecte al llom. Aquesta separació és essencial per obtenir els plecs típics d'una tapa dura.

- **Forats per a l'enquadernació:** S'utilitza una plantilla per garantir una posició precisa i simètrica dels forats. Aquests es realitzen amb una eina específica i es reforcen amb ullals metàl·lics per evitar esquinçaments.

- **Brodat del símbol:** El símbol central de la portada s'ha brodat manualment sobre la tela de lli amb fil de cotó, aportant una connexió visual i emocional amb les arrels culturals.

- **Aplicació de la tela i acabats:** La tela amb el brodat s'encola sobre les tapes muntades. Un cop seca, es col·loca la goma elàstica a través dels forats reforçats, i es fixa amb puntetes metàl·liques per assegurar-ne la durabilitat.

7.1.3. Procés de producció de la coberta

Per a la producció real de la coberta del llibre, s’elabora una edició limitada de 100 exemplars realitzada a Impremta Aubert d’Olot, combinant processos d’enquadernació professionals amb acabats manuals per preservar el caràcter artesanal i simbòlic del projecte.

1. Impressió i preparació de materials

En primer lloc, la tela de lli seleccionada per folrar les cobertes simula una aparença i textura similars a la dels brodats tradicionals búlgars, per tal de mantenir una coherència simbòlica i visual amb l’imaginari original del projecte. El símbol central es broda prèviament mitjançant una bordadora industrial, sobre cada una de les teles, per tal de garantir precisió i repetició fidel del disseny original. Aquest brodat es realitza en col·laboració amb un taller tèxtil local com Kan Bitxo, també d’Olot.

2. Tall i muntatge de tapes

A Impremta Aubert, les tapes i lloms es tallen a mida amb maquinària de precisió, utilitzant cartró gris de gran rigidesa. Per cada exemplar, es retallen dues tapes i un llom segons les dimensions establertes (amb espais de flexió incorporats), i es munten amb adhesius d’enquadernació professionals sobre una base de suport.

3. Aplicació del recobriment tèxtil

Un cop brodades, les teles es col·loquen manualment sobre les cobertes, mitjançant un procés de folrat artesà assistit amb premses per garantir una aplicació neta i duradora. Aquest pas conserva la presència visual de la tela original i aporta un acabat de qualitat, mantenint el relleu i la textura del brodat com a element central de la coberta.

4. Perforació i reforç del llom

Amb eines professionals, es practiquen forats al llom en posicions precises per permetre la futura col·locació de la goma elàstica. Aquests forats es reforcen amb ullals metàl·lics aplicats amb maquinària de pressió, assegurant la seva resistència i evitant esquinçaments en el material tèxtil.

5. Col·locació de la goma elàstica

Finalment, la goma de 1 mm de gruix s’insereix a través dels forats reforçats i es fixa amb puntes metàl·liques o tancaments específics segons disseny. Aquest element funcional permet l’enquadernació dels plecs interiors i forma part del sistema estructural del llibre.

Figura 23. Impremta Aubert.

Fitxa tècnica:

Material 1	Material 2
Cartró gris	Tela de lli
Format	Format
Coberta: 16,5 x 23 cm Llom: 2,5 x 23 cm	26,5 x 35 cm
Gramatge	Gramatge
945 g/m²	220 g/m²
Acabats	Pes en grams x metre lineal
Tallat i encolat	308 g/ML
	Acabats
	Tallat i encolat

Material 4	Material 5	Material 6
Goma el·làstica	Remat metàl·lic	Ullals metàl·lics
Format	Format	Format
5 metres	16 x 3,2 mm	2 x 3 mm
Gruix	Pes en grams	Gruix
1 mm de diàmetre	2 g	2 mm de diàmetre
Acabats	Acabats	Acabats
Tallada a mida i rematada amb punts metàl·liques	Premsat	Premsat

Maquetació

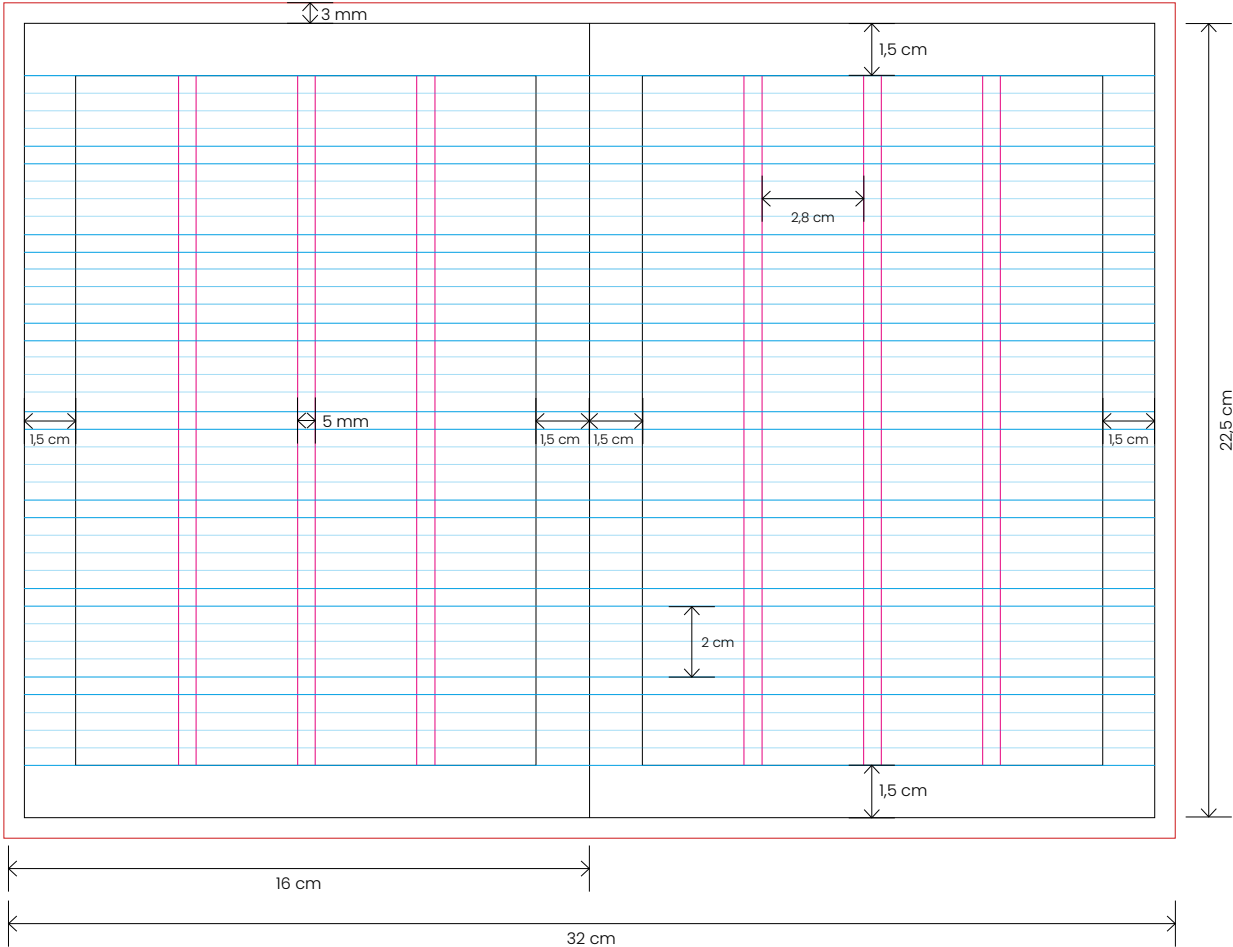
7.2.1. Retícula

La retícula emprada al llarg de tot el projecte ha estat unificada, mantenint una coherència tant en les portadetes dels capítols com en les pàgines interiors. Tot i que el format de cada capítol varia en mida, l'estructura base de la retícula s'ha mantingut constant per garantir una uniformitat visual i funcional.

Concretament, s'ha treballat amb una retícula de 4 columnes amb un medianil de 5 mm, i 8 guies horitzontals també separades per 5 mm, cosa que permet una distribució ordenada i equilibrada dels elements gràfics i textuais.

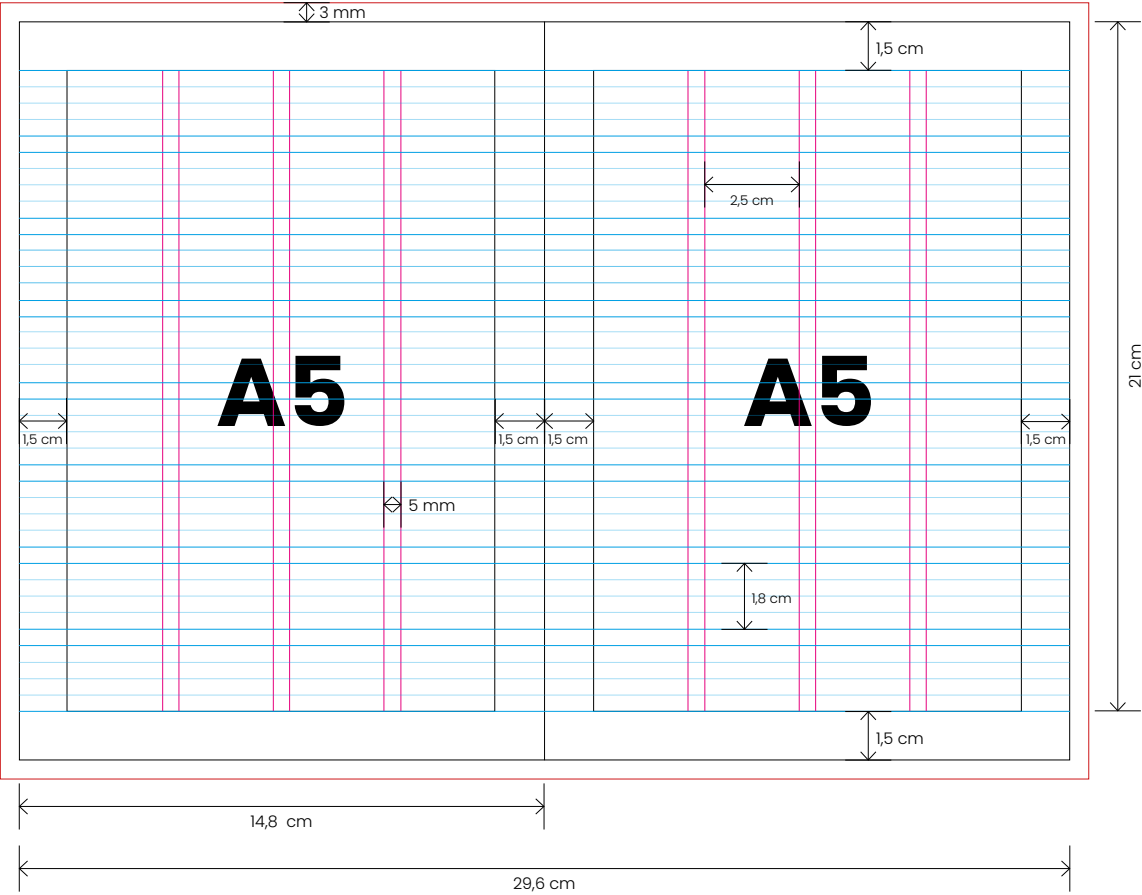
Els marges —superior, inferior, interior i exterior— s'han establert a 1,5 mm en tots els casos. A més, totes les pàgines incorporen un sagnat (sang) de 3 mm a cada costat, assegurant que els elements a sang es mostrin correctament després del tall. Aquesta estructura facilita l'adaptació dels continguts gràfics i narratius a diferents formats sense perdre la coherència i l'equilibri visual de la publicació.

7.2.1.1. Retícula portadetes

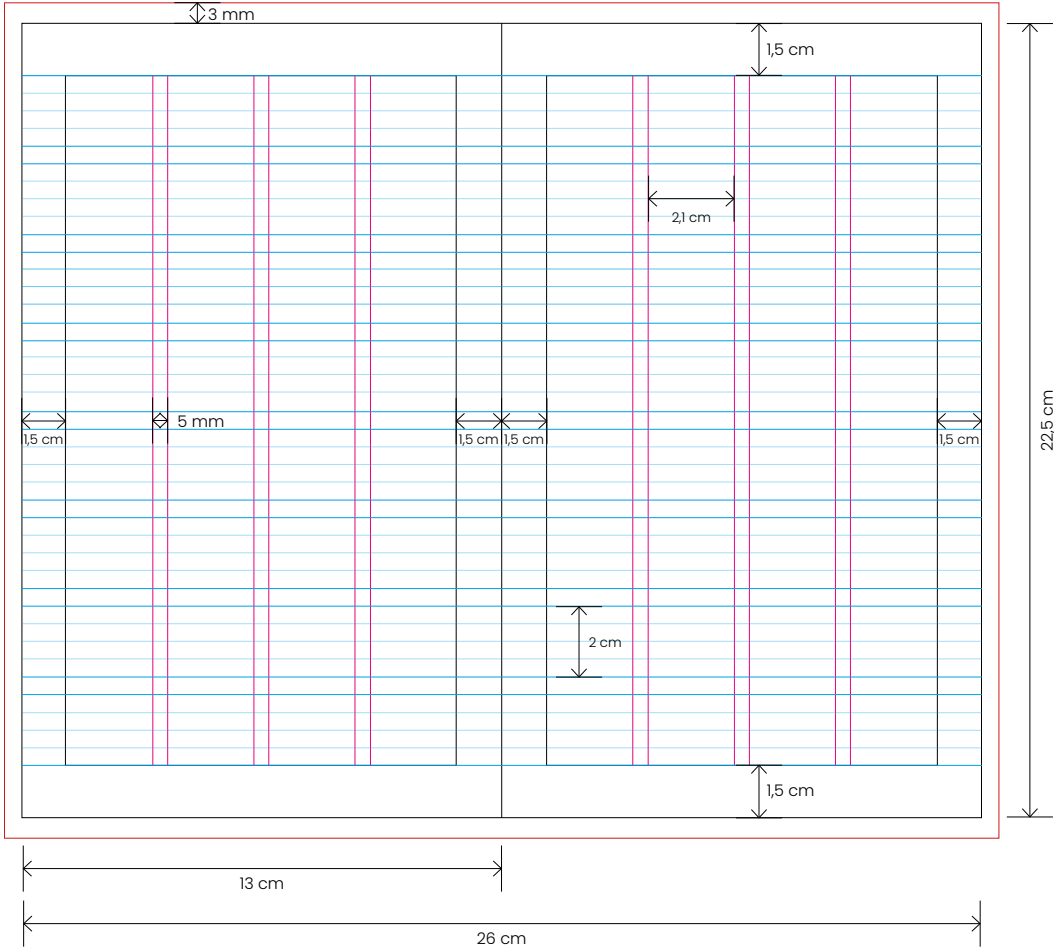
Totes les portadetes de capítol conserven el format estàndard del llibre, amb una mida fixa de 16 × 22,5 cm, assegurant coherència visual i estructural al llarg de la publicació.

7.2.1.2. Retícula capítol 1

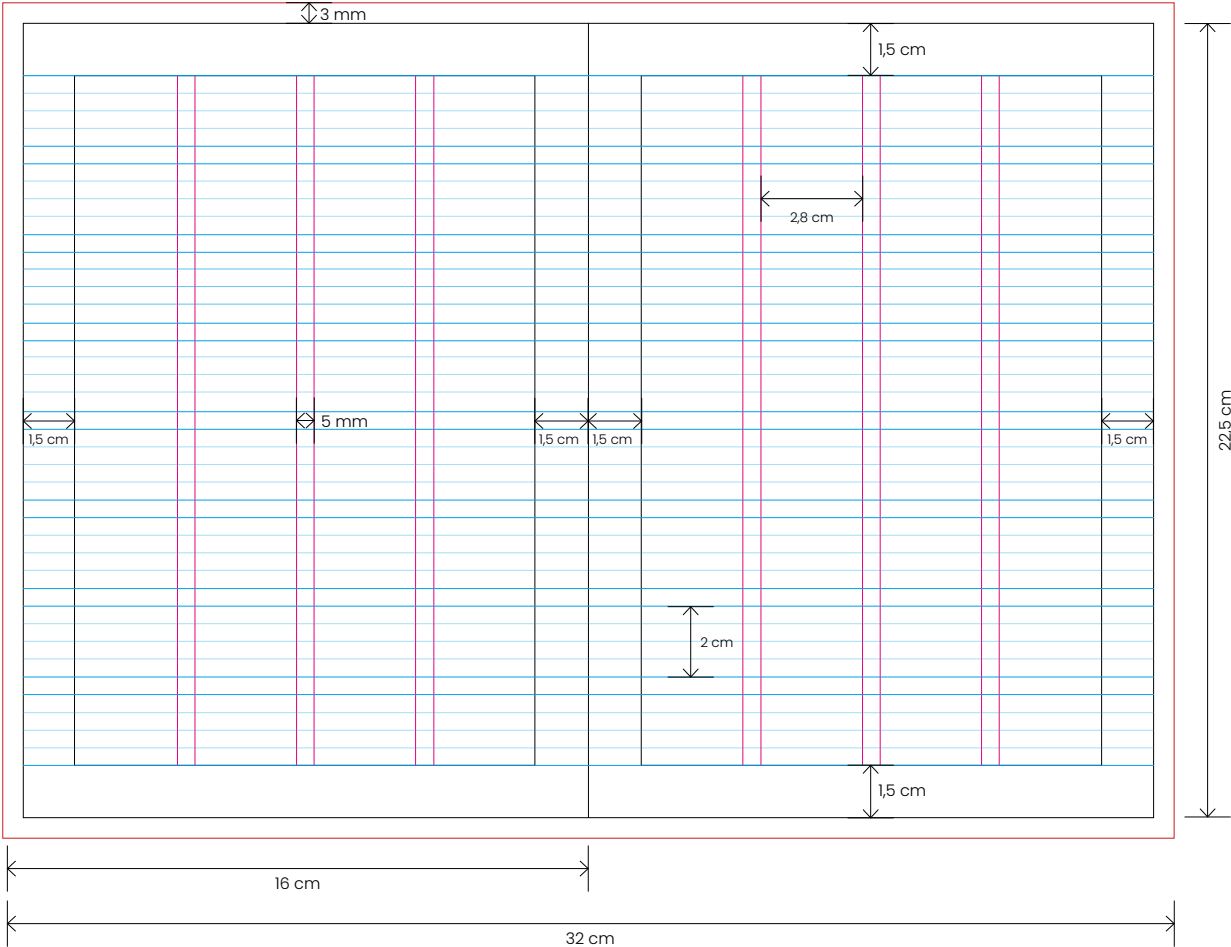
En aquest cas, el capítol es presenta en un format A5, la qual cosa implica una adaptació proporcional de les mides de la retícula. Les columnes passen a tenir una amplada de 2,5 cm i una alçada de mòduls de 1,8 cm, ajustant-se a les dimensions reduïdes del format. Tot i aquest canvi, la resta de paràmetres —marges, sang i estructura general— es mantenen constants per garantir la coherència visual i formal al llarg de tot el llibre.

7.2.1.3. Retícula capítol 2

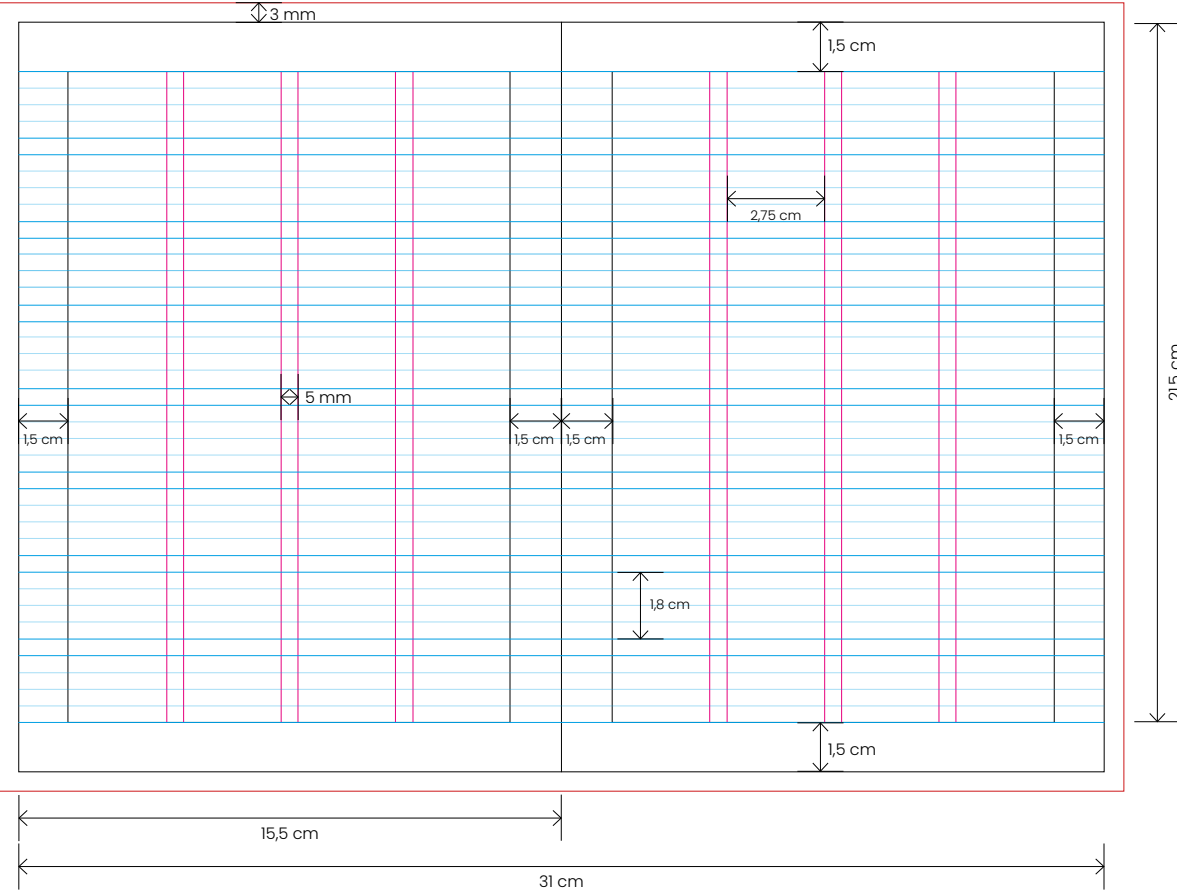
En el segon capítol, es manté l'alçada original del llibre, però es redueix considerablement l'amplada fins als 13 cm. Aquesta modificació implica una adaptació de la retícula, especialment pel que fa a l'amplada de les columnes, que passen a mesurar 2,1 cm. La resta de paràmetres —marges, sang i estructura general— es mantenen igual.

7.2.1.2. Retícula capítol 3

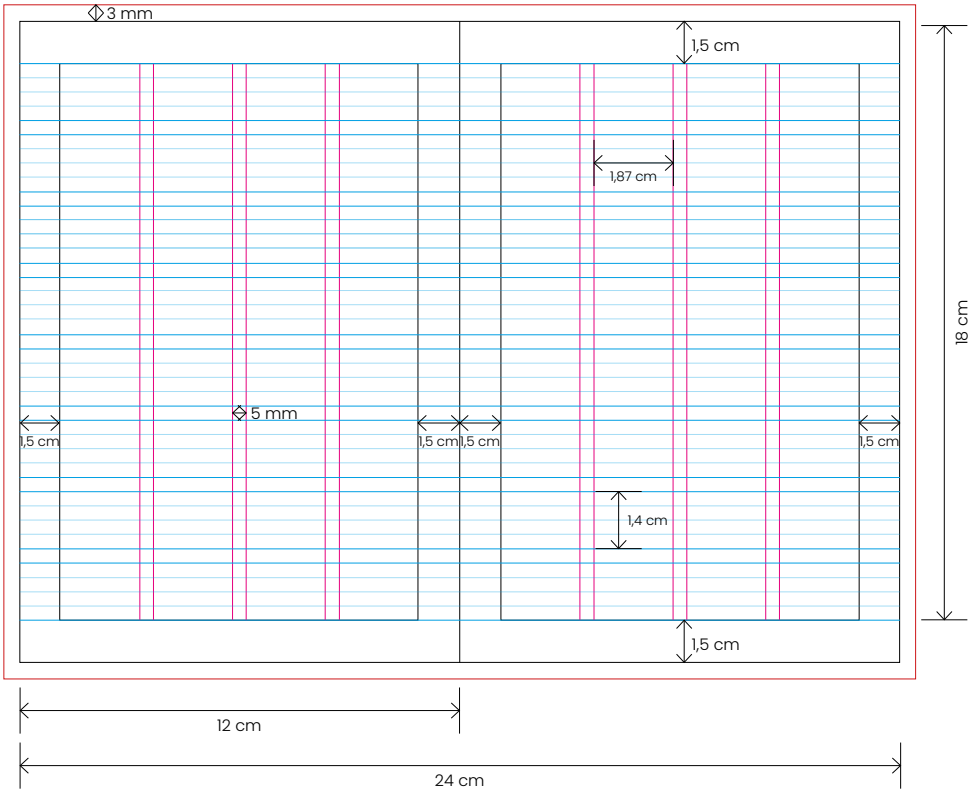
En aquest cas, el capítol conserva el format estàndard del llibre, amb una mida de 16 × 22,5 cm. L'amplada de cada columna és de 2,8 cm, mentre que l'alçada dels mòduls entre guies és de 2 cm. La resta de paràmetres, com els marges, el sagnat i l'estructura de la retícula, es mantenen sense variacions respecte a la resta de capítols.

7.2.1.5. Retícula capítol 4

En aquest capítol, el format del paper és de 15,5 x 21,5 cm. Aquest canvi de mida afecta directament les dimensions de la retícula utilitzada, adaptant l'amplada i l'alçada de les columnes i dels mòduls. En concret, cada columna té una amplada de 2,75 cm, mentre que l'alçada dels mòduls entre guies és de 1,8 cm.

7.2.1.6. Reticula capítol 5

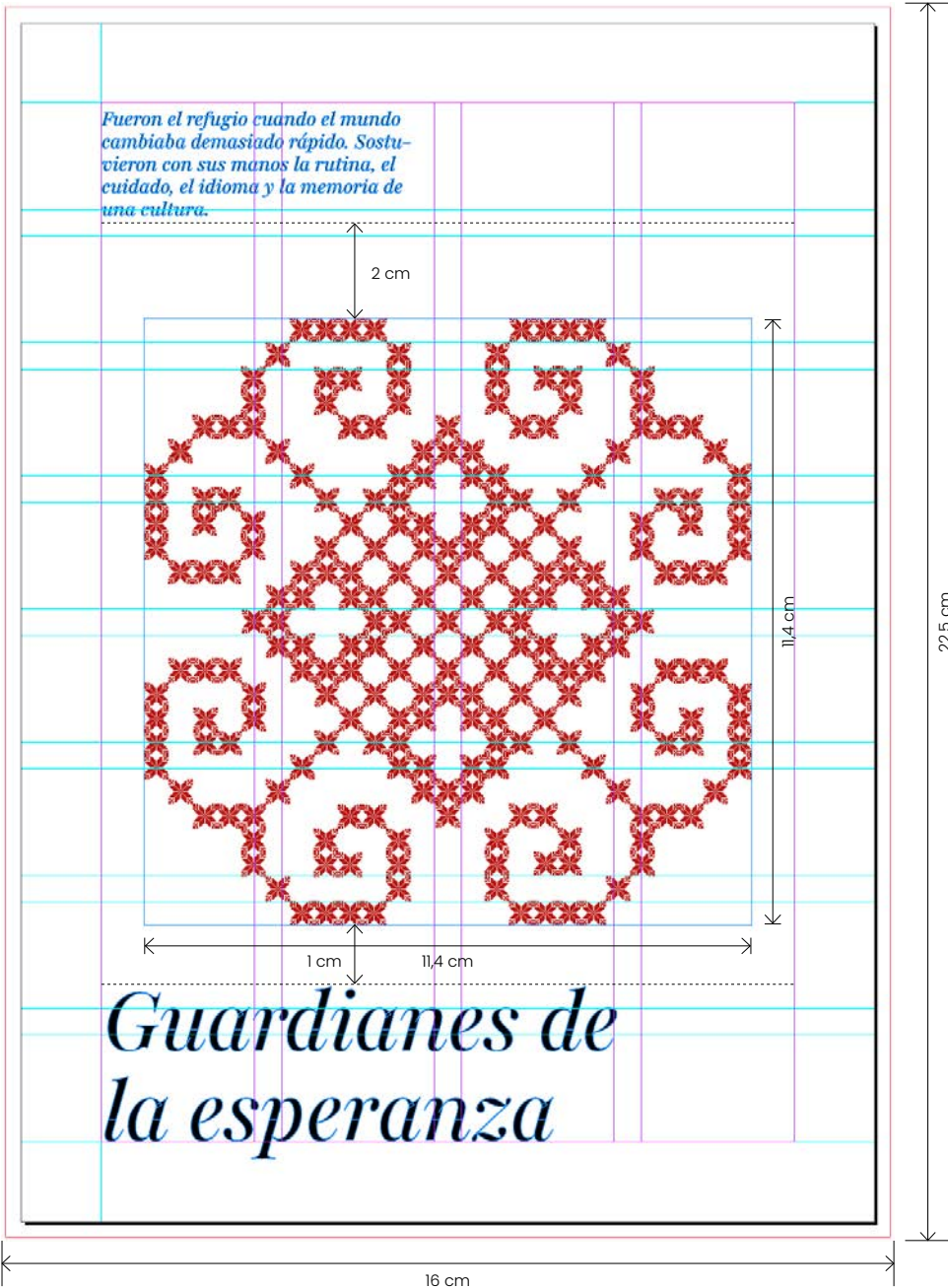
Per a l'últim capítol, s'ha optat per un format notablement més petit que la resta, fet que ha comportat una adaptació significativa de la retícula. L'amplada de les columnes es redueix a 1,87 cm, mentre que l'alçada dels mòduls passa a ser de 1,4 cm. Tot i aquestes modificacions, la resta de paràmetres —com els marges, les sangs i l'estructura general de la maquetació— es mantenen constants per preservar la coherència visual i estructural amb la resta del llibre.

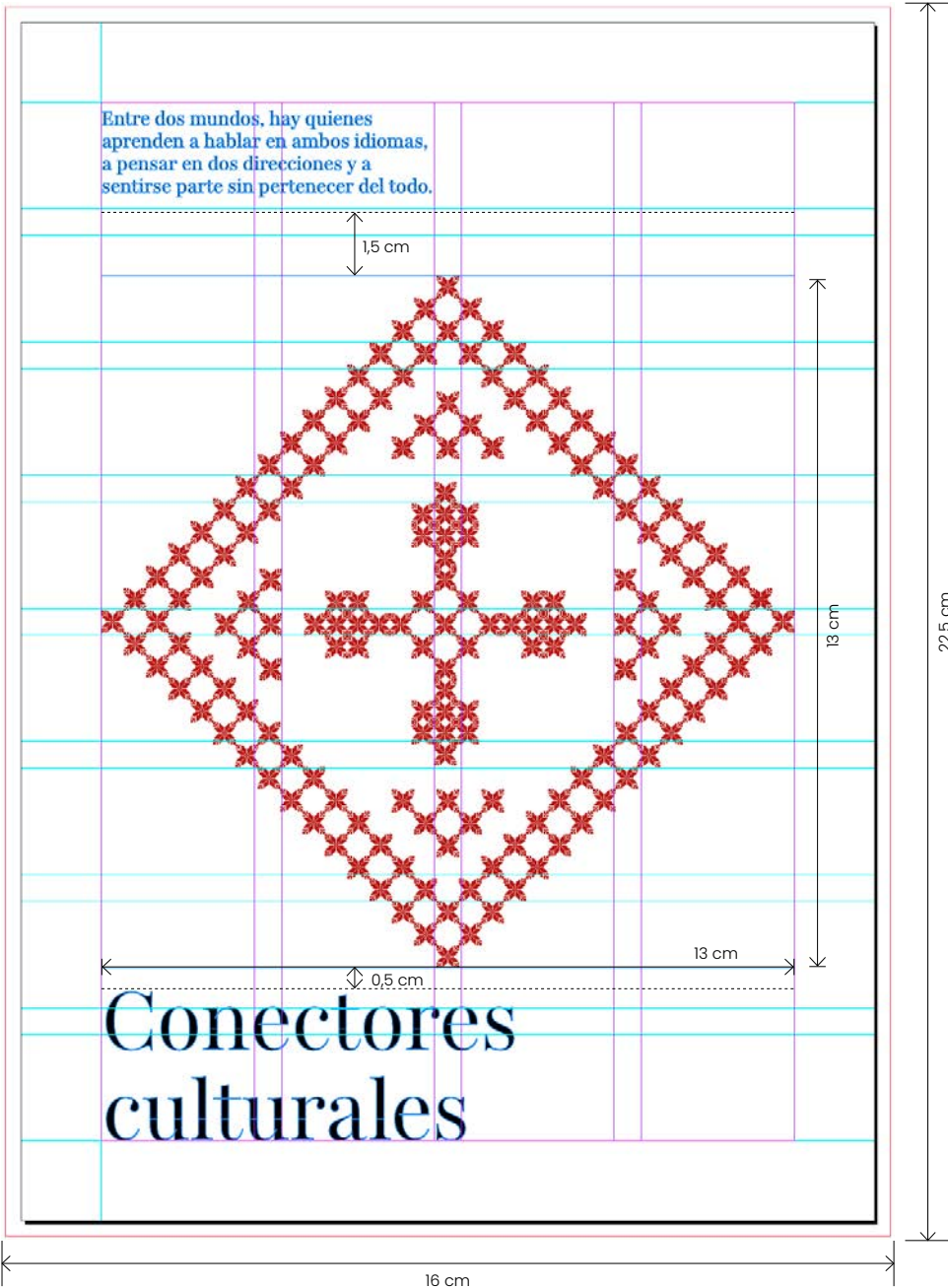
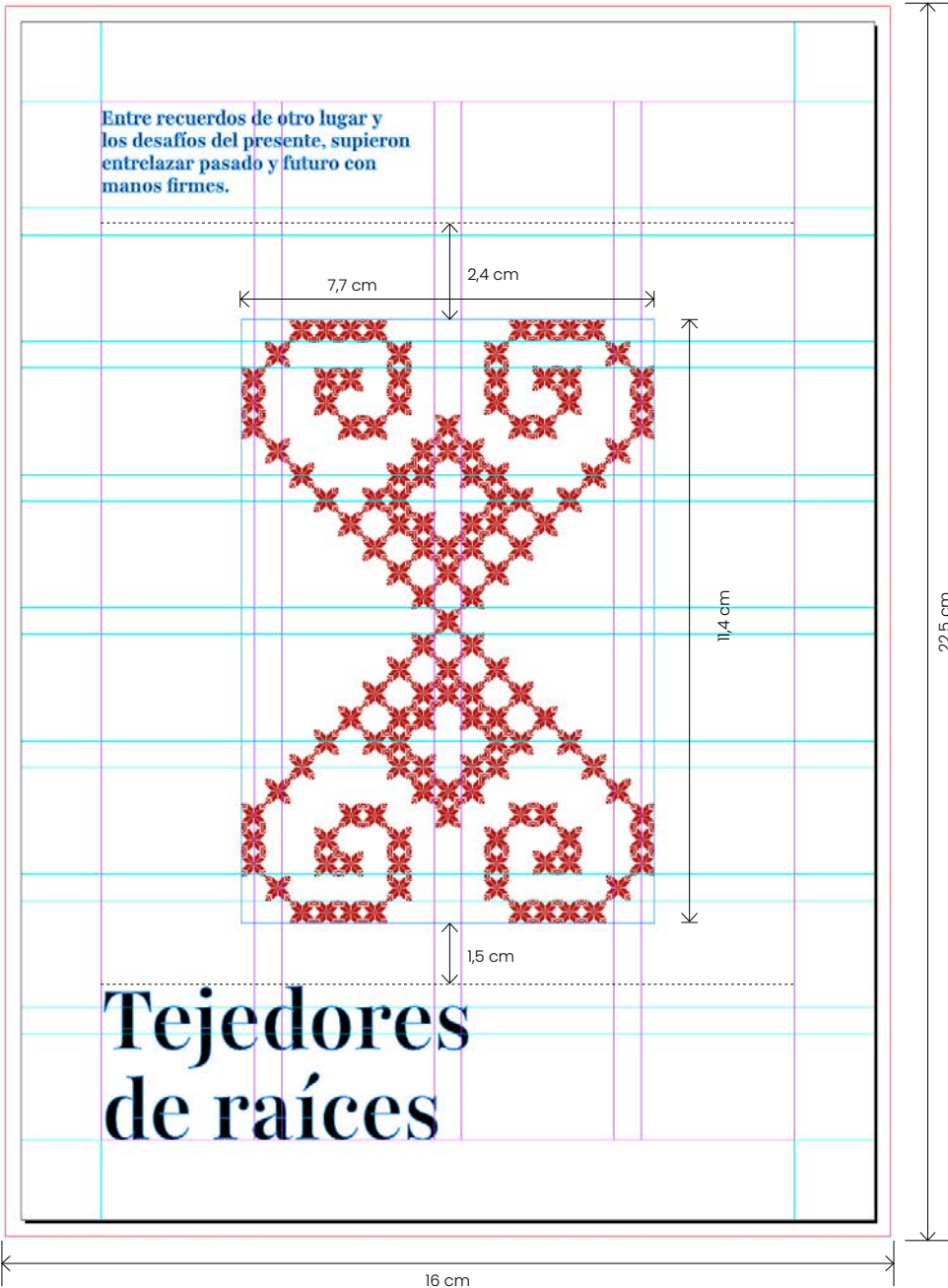
Portades de capítol

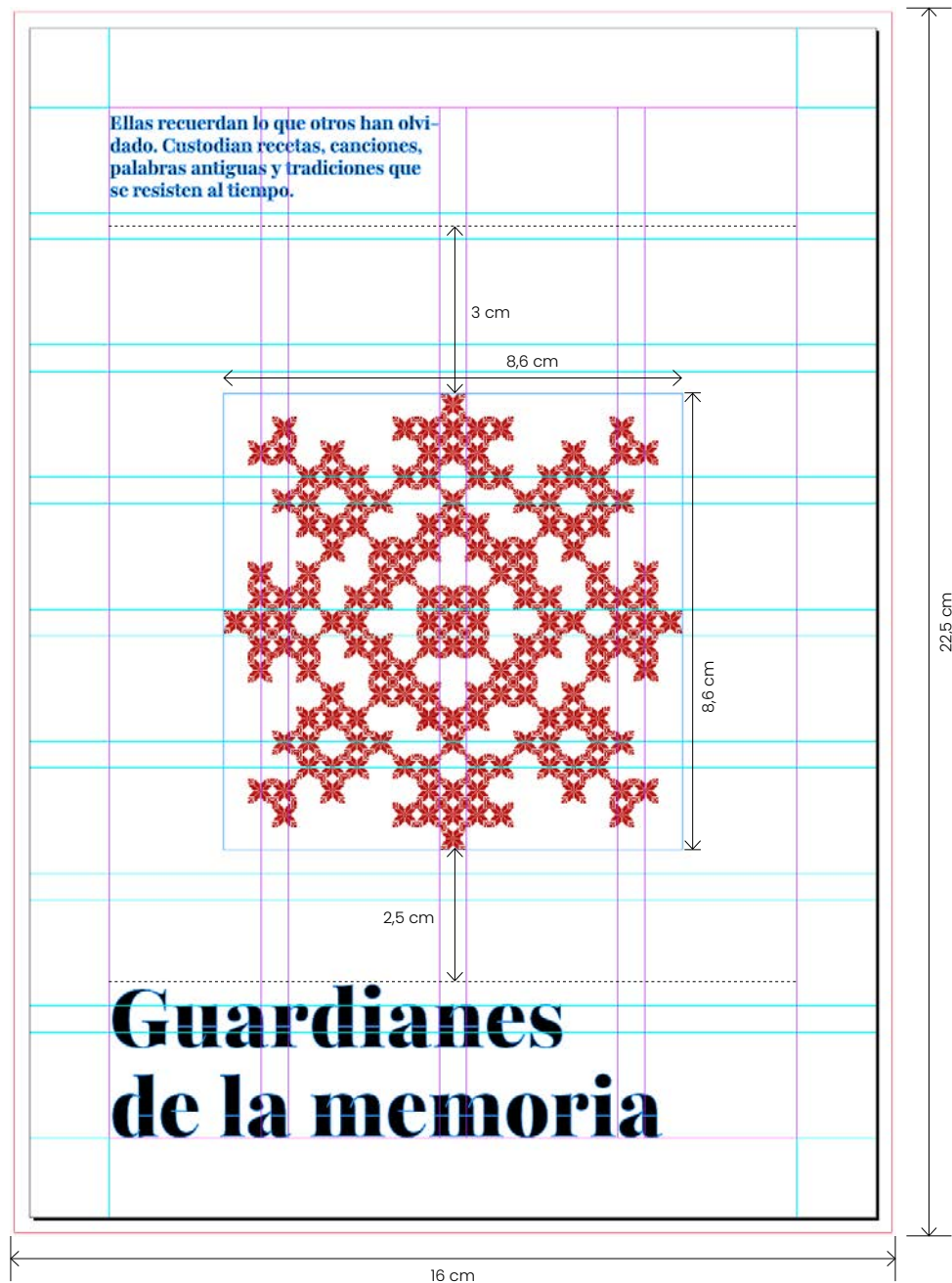
Pel que fa al cosit de les portades de capítol, aquestes s'han produït sobre cartolina Biotop de 250 g/m², un material amb el gruix i la resistència òptims per suportar la perforació i el pas del fil sense que es produeixin esquinçaments o deformacions.

Per a l'execució del cosit s'han utilitzat fil 100% cotó, agulles fines de costura, un punxó de precisió i plantilles perforades amb el traçat exacte dels símbols corresponents. Aquest sistema de treball permet evitar la impressió directa sobre la cartolina definitiva i assegura un acabament net, ordenat i respectuós amb el suport.

Abans de descriure el procés complet de producció, es presenta a continuació un esquema compositiu de les portades, que permet entendre amb claredat la seva estructura gràfica. Totes les portades mantenen una composició constant: els símbols brodats apareixen centrats entre el text introductori i el títol del capítol, reforçant la seva funció com a element connector i identitari dins de l'obra.

7.3.1.
Procés de cosit de la maqueta

Per a la creació del cosit de les portades, s’ha seguit un procés inspirat en el brodat tradicional en forma de “x”, adaptat per aplicar-se sobre paper.

Materials utilitzats:

- Cartolina de 250 g/m²
- Fil vermell 100 % cotó
- Agulla fina
- Punxó
- Plantilla del símbol a cosir

Procés pas per pas:

El primer pas va ser la creació de les plantilles, on es van imprimir els símbols corresponents a cada portada en un paper auxiliar. Aquestes plantilles permetien fer els forats de cosit amb precisió, sense necessitat d’imprimir directament sobre la cartolina definitiva, mantenint-la així neta i lliure de marques innecessàries.

Un cop preparades les plantilles, es van col·locar sobre la cartolina bona, al·lineant-les amb cura perquè la posició del símbol fos exacta. A continuació, amb l’ajuda d’un punxó, es van fer manualment tots els forats necessaris per al cosit, travessant amb precisió la plantilla i la cartolina alhora.

Aquest procés va requerir especial atenció per no deformar ni trencar el paper, especialment tenint en compte que el gramatge, tot i ser alt, no deixa de ser un material sensible al treball manual.

Amb tots els forats fets, es va procedir al brodat dels símbols mitjançant puntades en forma de creu (x), una per una, passant el fil de cotó a través de cada punt amb l’agulla fina. Aquesta tècnica aporta un acabat visualment atractiu i també reforça la relació entre el contingut del capítol i el símbol cosit. Durant el cosit, es va mantenir una tensió constant del fil per evitar que quedés massa flux o, al contrari, que estripés el paper.

És important destacar que no totes les portades requerien cosit, algunes només tenien els forats fets per marcar el símbol de manera subtil, mentre que d’altres sí que es van brodar completament, com s’ha explicat a la part descriptiva del projecte. Aquesta decisió es va prendre en funció del disseny i de la funció simbòlica de cada portada dins del conjunt del projecte.

7.3.2. Procés de producció del cosit

Per al cosit de les portades dels capítols, es col·labora amb el taller tèxtil Kan Bitxo, situat a Olot, especialitzat en tècniques de brodat manual aplicades a projectes gràfics. El treball es realitza sobre cartolina Biotop de 250 g/m², un material que garanteix la resistència necessària per suportar la manipulació i el pas del fil sense deteriorar-se.

Materials utilitzats:

- Cartolina Biotop 250 g/m²
- Fil vermell 100 % cotó
- Agulles fines de costura
- Plantilles vectoritzades dels símbols

Procés de treball:

1. Preparació de plantilles vectoritzades:

Els símbols es dissenyen digitalment i es converteixen en plantilles de guia per posicionar amb precisió els punts de cosit. Aquestes plantilles no s'imprimeixen sobre la cartolina final, sinó que serveixen com a referència tècnica per la perforació.

2. Perforació tècnica a Impremta Aubert:

La perforació de la cartolina es realitza a Impremta Aubert, on es fa servir maquinària de precisió per marcar els punts de cosit sobre cada portada. Aquesta intervenció assegura una uniformitat perfecta i redueix el risc de danys al suport, millorant l'eficiència respecte a un procés manual.

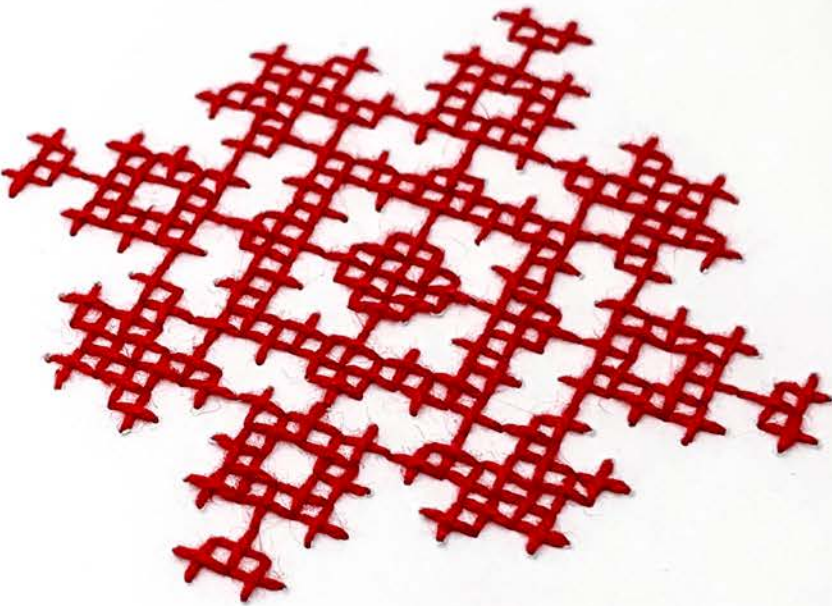
3. Cosit artesanal a Kan Bitxo:

Un cop perforades, les cobertes es traslladen a Kan Bitxo, on es cus cada símbol a mà utilitzant puntades en creu (x). El fil es fa passar punt per punt amb una agulla fina, mantenint una tensió regular per evitar arrugues, esquinçaments o deformacions. Aquest procés combina precisió artesanal i sensibilitat estètica.

4. Tractaments diferenciats segons capítol:

Segons la funció simbòlica de cada portada, s'aplica un tractament diferenciat: algunes es broden íntegrament, mentre que d'altres només presenten la perforació, suggerint el símbol de manera més subtil i conceptual.

s recuerdan lo que otros han olvi-
do. Custodian recetas, canciones,
labras antiguas y tradiciones que
resisten al tiempo.

Guardianes
de la memoria

Fitxa tècnica:

Material 1	Material 2
Cartolina Biotop	Fil de costura
Format	Format
16 x 22,5 cm	95 metres
Gramatge	Pes
250 g/m²	20 g
Tintes	
Negre (1 + 1)	
Impressió	
Òffset	
Acabats	
Tallat, plegat i perforat	

Preparació documents arts finals

Part interior

7.4.1. Capítol 1

El primer capítol adopta un format A5 (148 × 210 mm), una mida reduïda respecte al format principal del llibre.

Per a la impressió s'utilitza paper Biotop de 120 g/m², un suport offset no estucat, de tacte suau i bona opacitat, que garanteix una lectura clara i còmoda.

Fitxa tècnica:

Material

Paper Biotop

Format

14,8 x 21 cm (A5)

Gramatge

120 g/m²

Tintes

CMYK (4+4)

Impressió

Òfset

Acabats

Tallat i plegat

Preparació documents arts finals

Un cop finalitzat el disseny, es revisa acuradament que tots els elements del document siguin correctes i compleixin els requisits tècnics per a la impressió. Es comprova que les imatges tinguin una resolució mínima de 300 ppp, i es prepara l'exportació del capítol amb totes les especificacions necessàries: marques de tall, sang de 3 mm, marques de registre i barres de color. Aquesta preparació garanteix la qualitat i precisió del resultat final a impremta.

Carpeta a One Drive que conté els arxius d'arts finals del capítol, amb tots els elements tècnics i gràfics preparats per a la producció impresa.

AAFF Capítol 1

7.4.2. Capítol 2

El segon capítol es presenta en format 13 × 22,5 cm, inspirat en les dimensions tradicionals de les cartes enviades a casa. Per a la impressió s'utilitza el mateix paper Biotop de 120 g/m².

Fitxa tècnica:

Material

Paper Biotop

Format

13 x 22,5 cm

Gramatge

120 g/m²

Tintes

CMYK (4+4)

Impressió

Òfset

Acabats

Tallat i plegat

Milena Milenova

No podíamos permitirnos una vida digna, mucho menos ofrecer a nuestros hijos un futuro mejor.

Preparació documents arts finals

Un cop finalitzat el disseny, es revisa acuradament que tots els elements del document siguin correctes i compleixin els requisits tècnics per a la impressió. Es comprova que les imatges tinguin una resolució mínima de 300 ppp, i es prepara l'exportació del capítol amb totes les especificacions necessàries: marques de tall, sang de 3 mm, marques de registre i barres de color. Aquesta preparació garanteix la qualitat i precisió del resultat final a impremta.

Carpeta a One Drive que conté els arxius d'arts finals del capítol, amb tots els elements tècnics i gràfics preparats per a la producció impresa.

AFF Capítol 2

7.4.3. Capítol 3

El tercer capítol es presenta en un format de 16 x 22,5 cm, inspirat en les dimensions habituals dels àlbums de fotografies familiars. Per a la impressió s'utilitza el mateix paper Biotop de 120 g/m².

Fitxa tècnica:

Material

Paper Biotop

Format

16 x 22,5 cm

Gramatge

120 g/m²

Tintes

CMYK (4+4)

Impressió

Òfset

Acabats

Tallat i plegat

Preparació documents arts finals

Un cop finalitzat el disseny, es revisa acuradament que tots els elements del document siguin correctes i compleixin els requisits tècnics per a la impressió. Es comprova que les imatges tinguin una resolució mínima de 300 ppp, i es prepara l'exportació del capítol amb totes les especificacions necessàries: marques de tall, sang de 3 mm, marques de registre i barres de color. Aquesta preparació garanteix la qualitat i precisió del resultat final a impremta.

Carpeta a One Drive que conté els arxius d'arts finals del capítol, amb tots els elements tècnics i gràfics preparats per a la producció impresa.

AAFF Capítol 3

7.4.4. Capítol 4

El quart capítol es presenta en un format de 15 x 21,5 cm, inspirat en les dimensions habituals de un quadern escolar. Per a la impressió s'utilitza el mateix paper Biotop de 120 g/m².

Fitxa tècnica:

Material

Paper Biotop

Format

15,5 x 21,5 cm

Gramatge

120 g/m²

Tintes

CMYK (4+4)

Impressió

Òfset

Acabats

Tallat i plegat

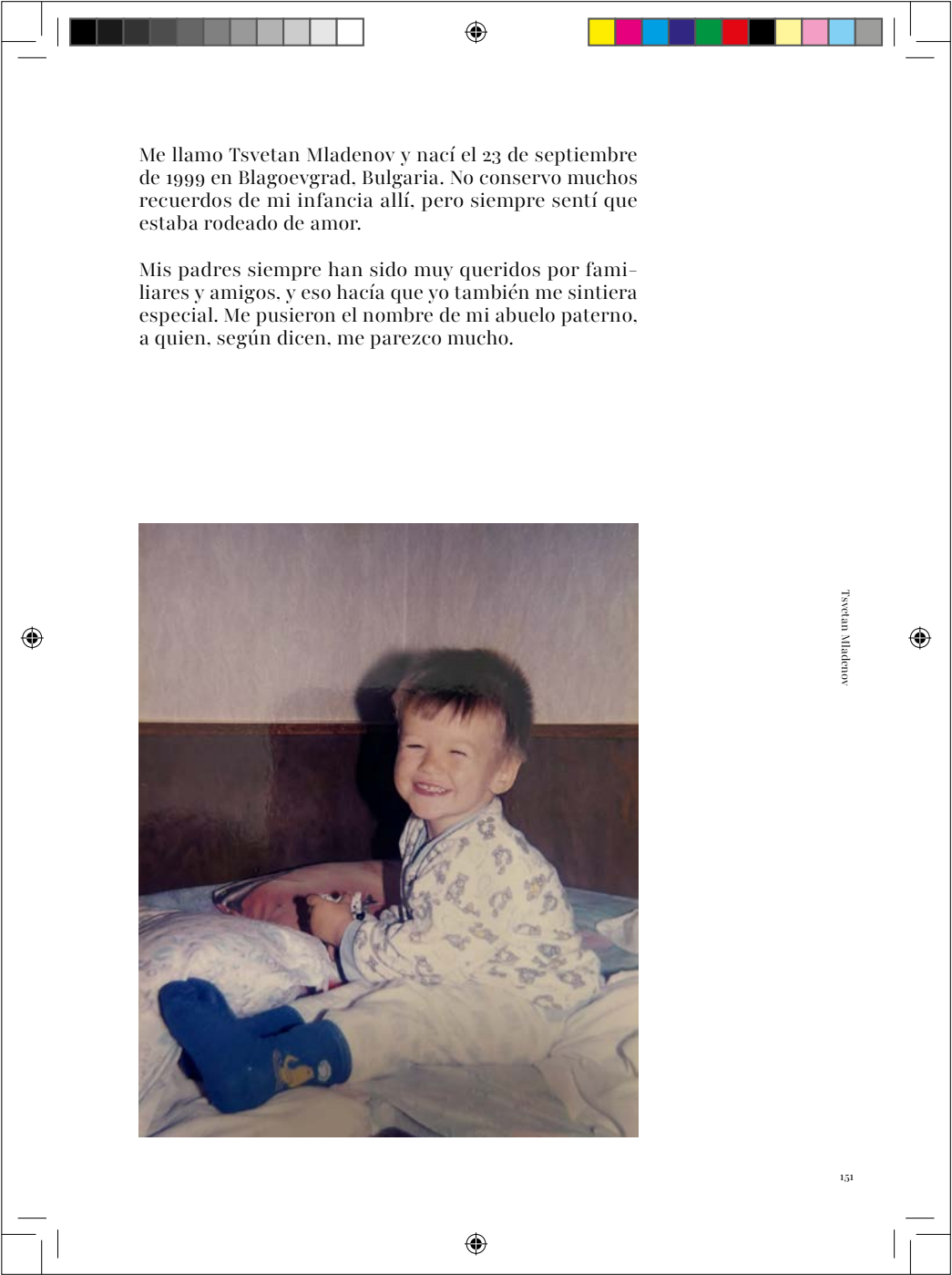
Preparació documents arts finals

Un cop finalitzat el disseny, es revisa acuradament que tots els elements del document siguin correctes i compleixin els requisits tècnics per a la impressió. Es comprova que les imatges tinguin una resolució mínima de 300 ppp, i es prepara l'exportació del capítol amb totes les especificacions necessàries: marques de tall, sang de 3 mm, marques de registre i barres de color. Aquesta preparació garanteix la qualitat i precisió del resultat final a impremta.

Carpeta a One Drive que conté els arxius d'arts finals del capítol, amb tots els elements tècnics i gràfics preparats per a la producció impresa.

AAFF Capítol 4

7.4.5. Capítol 5

El cinqué capítol es presenta en un format de 12 x 18 cm, inspirat en les dimensions d'un llibre de receptes. Per a la impressió s'utilitza el mateix paper Biotop de 120 g/m².

Fitxa tècnica:

Material

Paper Biotop

Format

12 x 18 cm

Gramatge

120 g/m²

Tintes

CMYK (4+4)

Impressió

Òfset

Acabats

Tallat i plegat

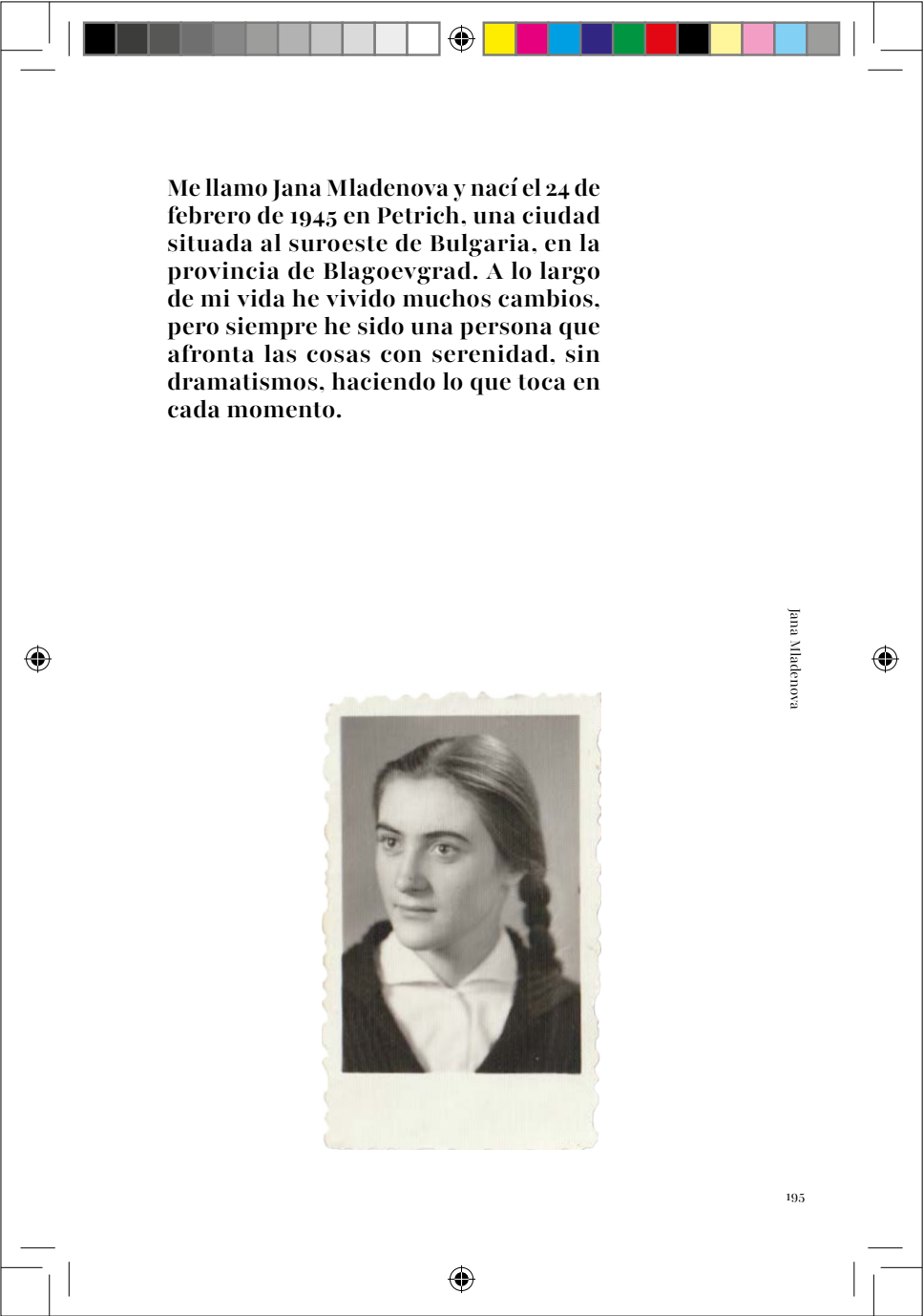
Preparació documents arts finals

Un cop finalitzat el disseny, es revisa acuradament que tots els elements del document siguin correctes i compleixin els requisits tècnics per a la impressió. Es comprova que les imatges tinguin una resolució mínima de 300 ppp, i es prepara l'exportació del capítol amb totes les especificacions necessàries: marques de tall, sang de 3 mm, marques de registre i barres de color. Aquesta preparació garanteix la qualitat i precisió del resultat final a impremta.

Carpeta a One Drive que conté els arxius d'arts finals del capítol, amb tots els elements tècnics i gràfics preparats per a la producció impresa.

AAFF Capítol 5

Criteris de sostenibilitat i eficiència

En aquest projecte, s'ha dissenyat i produït un llibre imprès tenint en compte els criteris de sostenibilitat i eficiència en l'ús de recursos materials i energètics. A través de les diferents fases del projecte, s'han intentat aplicar bones pràctiques ambientals, des del concepte gràfic fins al final del cicle de vida del producte.

Per a complementar aquesta anàlisi i tenir una visió més precisa de l'impacte ambiental del projecte, s'ha utilitzat l'eina Bluetool. Aquesta eina ha ajudat a identificar punts forts i àrees de millora, aportant dades concretes que reforcen el compromís del projecte amb la sostenibilitat.

Des del punt de vista del disseny gràfic, s'ha apostat per una estètica atemporal i funcional, amb l'objectiu que el llibre pugui tenir una vida útil llarga, tant pel seu contingut com pel seu valor visual. Tot i això, es podria haver reforçat més la comunicació explícita de valors sostenibles dins del contingut o del discurs visual del projecte. És un aspecte a millorar.

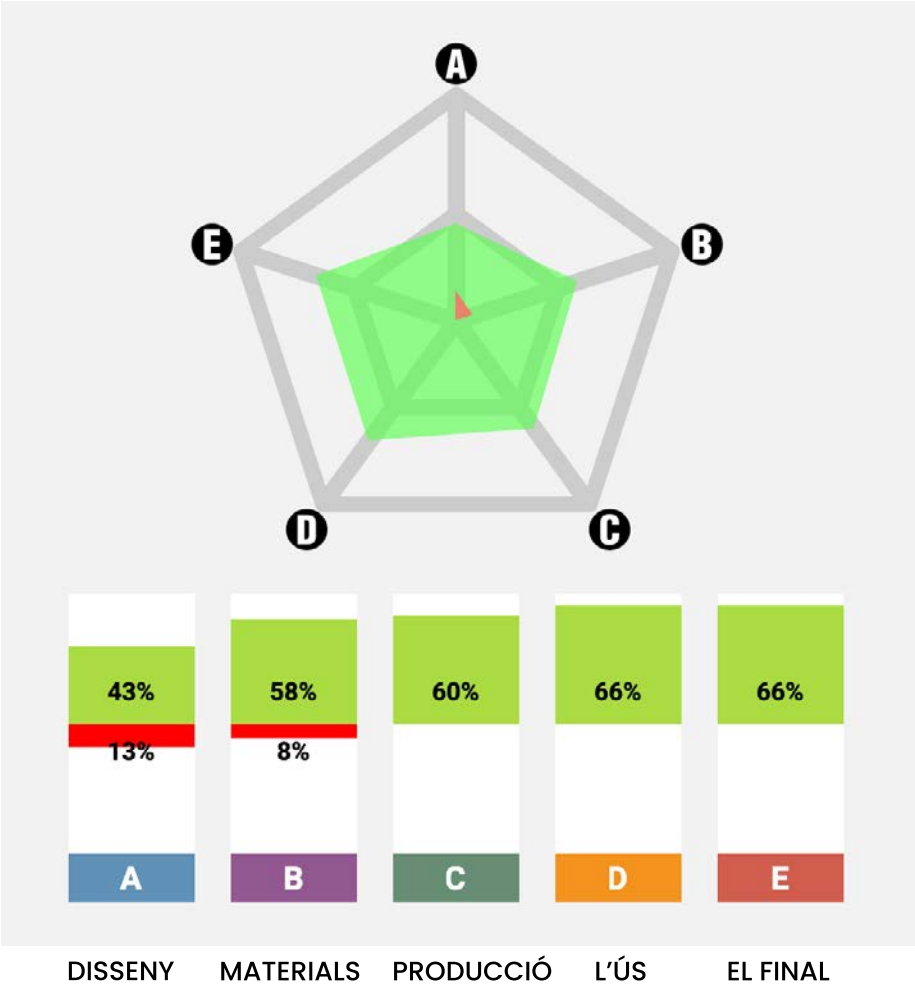
S'han triat materials amb un baix impacte ambiental. Per l'interior s'ha utilitzat paper Biotop, un paper lliure de clor, certificat i produït de manera sostenible. Per a la coberta, cartró gris reciclat i una tela tèxtil que aporta resistència i una qualitat tàctil sense afegir elements plàstics. Amb aquestes decisions s'ha volgut reduir al màxim la petjada ecològica del projecte, escollint suports que siguin reciclables i duradors.

Pel que fa a la producció, s'ha buscat minimitzar els residus i optimitzar els recursos. S'han evitat acabats innecessaris o materials difícils de reciclar, prioritzant una producció el més eficient i neta possible.

El llibre està pensat per ser utilitzat i conservat durant molt de temps. L'elecció de materials resistents i d'un sistema d'enquadernació sòlid contribueixen a la seva durabilitat. També s'ha tingut en compte l'experiència de lectura, buscant que sigui còmoda i agradable, per fomentar-ne la reutilització i el valor com a objecte cultural que es vol conservar.

Una de les decisions més rellevants en clau de sostenibilitat ha estat la manera com s'ha resolt l'enquadernació, el llibre està muntat amb gomes elàstiques, la qual cosa permet desmuntar-lo fàcilment i separar-ne tots els components (paper, cartró, tela i goma) sense necessitat d'eines ni processos destructius. Això facilita el reciclatge de cada material per separat i afavoreix una gestió responsable al final del seu cicle de vida.

En resum, hi ha aspectes que es poden millorar, especialment pel que fa a la comunicació visual dels valors sostenibles, però l'elecció de materials, el sistema d'enquadernació i la planificació de la producció responen clarament a una voluntat de reduir l'impacte ambiental i promoure una economia circular dins l'àmbit editorial.

Pressupost

La decisió de produir 100 còpies d’aquest projecte editorial està vinculat al perfil de l’emissor d’aquest projecte, el Museu d’Història de la Immigració de Catalunya (MHIC). Com a institució dedicada a la preservació i difusió del patrimoni migratori, el MHIC té un paper essencial en la sensibilització social, l’educació intercultural i la memòria col·lectiva.

Aquest tiratge respon a les necessitats de difusió d’un equipament públic com el museu. D’una banda, permet una distribució significativa entre les col·leccions internes, centres educatius col·laboradors, institucions públiques relacionades amb la diversitat cultural i agents socials vinculats al món migratori. D’altra banda, assegura la disponibilitat de còpies per a exposicions, tallers educatius i altres activitats de divulgació que el MHIC pugui organitzar al llarg del temps.

El nombre de còpies s’ha establert tenint en compte l’abast d’aquestes activitats i la voluntat de mantenir un producte editorial de qualitat, de caràcter semiartesanal, on cada exemplar té un valor tant documental com simbòlic.

Impressió i enquadernació:

Polígon Industrial
Can Corominas,
17857, Sant Joan
les Fonts, Girona
972 29 30 10
oficina@aubert.cat

Cosit artesanal:

Av. Europa, 56,
17800 Olot, Girona
972 27 15 27
info@kanbitxo.cat

Article	Unitats	Preu/u	Import
Coberta 375 x 230 mm Cartró gris 2.500 g/m² Tela de lli Tallat Perforat Encolat Reforçat	100	11 €	1100 €
Cosit coberta Fil vermell 100% cotó Cosit	100	12 €	1200 €
Portades capítols 160 x 225 mm Paper Biotop 250 g/m² 1 tinta (1+1) K Òffset 20 pàgines Tallat Perforat Plegat	100	6 €	600 €
Cosit portades capítols Fil vermell 100% cotó 5 pàgines Cosit	100	3,80 €	1900 €
Capítol 1 148 x 210 mm Paper Biotop 120 g/m² 4 tintes (4+4) CMYK Òffset 44 pàgines Tallat i plegat	100	3 €	300 €

7.6.

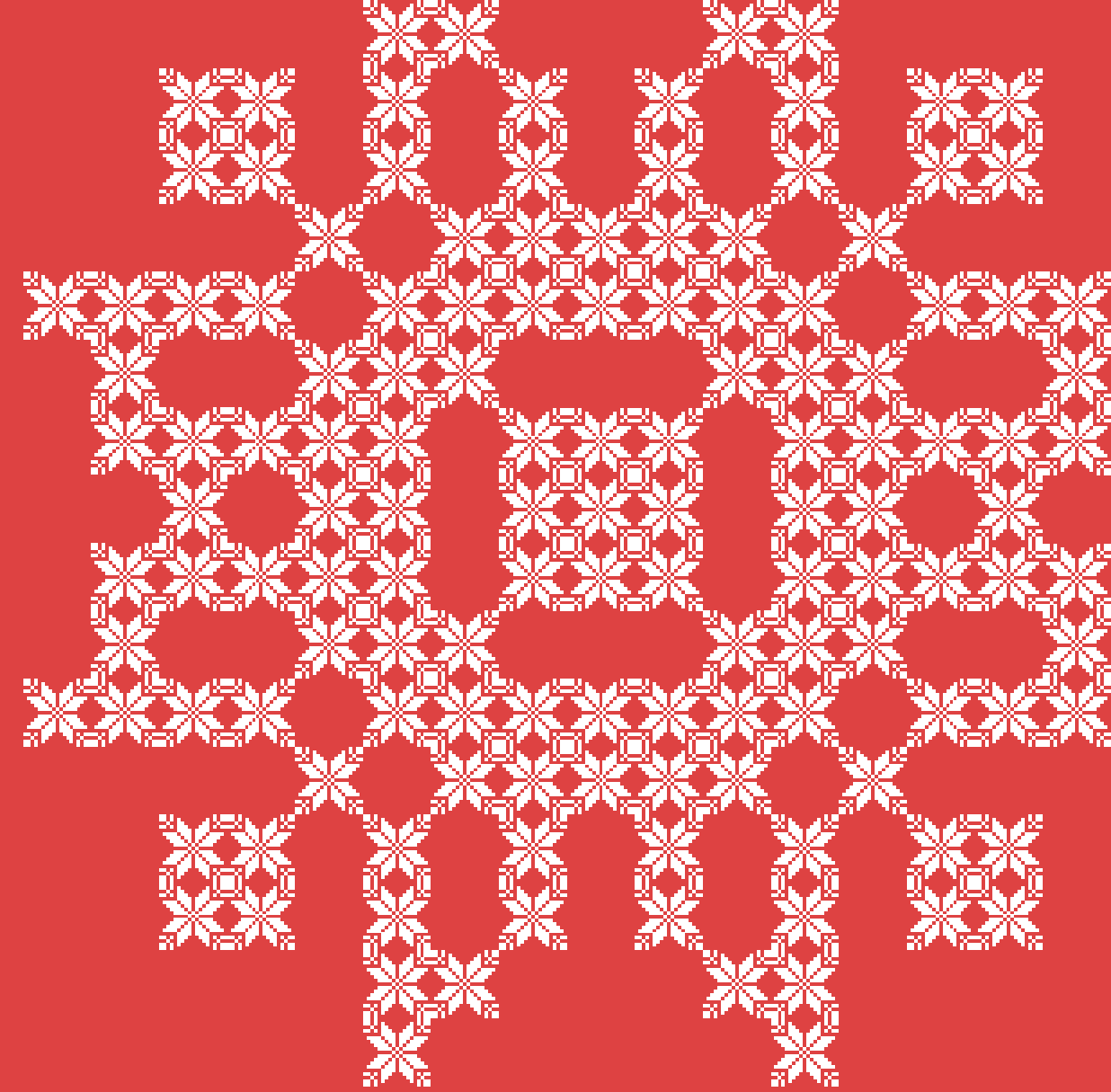
Pressupost | Memòria tècnica

Article	Unitats	Preu/u	Import
Capítol 2 130 x 225 mm Paper Biotop 120 g/m² 4 tintes (4+4) CMYK Òffset 64 pàgines Tallat i plegat	100	4 €	400 €
Capítol 3 160 x 225 mm Paper Biotop 120 g/m² 4 tintes (4+4) CMYK Òffset 20 pàgines Tallat i plegat	100	1,5 €	150 €
Capítol 4 155 x 215 mm Paper Biotop 120 g/m² 4 tintes (4+4) CMYK Òffset 22 pàgines Tallat i plegat	100	2 €	200 €
Capítol 5 120 x 180 mm Paper Biotop 120 g/m² 4 tintes (4+4) CMYK Òffset 56 pàgines Tallat i plegat	100	4,5 €	450 €
Total		47,80 €	6.300,00 €
Total (+IVA 21%)		57,83 €	7.623,00 €

7.6.

Pressupost | Memòria tècnica

Honoraris dissenyador:	Tasca	Descripció	Hores (35€/h)	Import
Ivana Mladenova Dissenyadora gràfica ivana.mladenova@gmail.com 603 70 49 60	Recerca	Recerca de la problemàtica Metodologia de recerca Competència	100h	3.500 €
	Disseny imatge gràfica	Creació identitat gràfica Paleta de colors Logotip	30h	1.050 €
	Disseny editorial	Creació identitat gràfica Paleta de colors Logotip	200h	7.000 €
	Fotografies	Reportatge fotogràfic del projecte editorial Vídeo promocional	20h	700 €
Total			350h	12.250,00 €
Total (+IVA 21%)				14.822,50 €

8. Reflexió crítica

Reflexió crítica en relació amb els resultats obtinguts i les aportacions del projecte

Aquest projecte neix amb la intenció de donar veu i visibilitat a les experiències migratòries de la comunitat búlgara a Espanya, mitjançant relats personals que posen de manifest l'impacte emocional i cultural de la migració. Un cop finalitzat, considero que s'han assolit satisfactòriament els objectius establerts, tot i que hi ha aspectes que podrien millorar-se en futures edicions.

L'objectiu principa, donar a conèixer les experiències migratòries des d'una perspectiva humana i íntima, s'ha aconseguit completament. A través dels testimonis recollits i el to narratiu seleccionat, el projecte transmet amb sensibilitat la complexitat emocional de la migració. Les històries reflecteixen tant les dificultats com les estratègies d'adaptació, mostrant com aquests processos afecten profundament la identitat cultural dels protagonistes. El resultat és un relat honest, proper i empàtic que convida a la reflexió.

Un dels altres objectius era dissenyar un llibre amb una identitat gràfica coherent i íntima que reflectís la profunditat del relat migratori. Aquest propòsit s'ha aconseguit mitjançant una retícula clara, una jerarquia tipogràfica ben definida i la incorporació d'elements visuals com bordats manuals i fotografies d'arxiu, que aporten autenticitat i arrelament cultural, especialment en relació amb la cultura búlgara, que és el fil conductor del relat.

Els cosits manuals amb fil i la tela de lli a la coberta no només reforcen la dimensió simbòlica del projecte (tradició i memòria), sinó que també aporten al llibre un caràcter únic i sensible. Aquest aspecte ha estat un dels èxits més destacats, ja que ha permès establir una connexió immediata entre el lector i el contingut a través de l'objecte mateix.

Una de les principals dificultats ha estat la producció manual. Encara que aquesta elecció busca crear una peça cuidada i única, el procés artesanal ha requerit una gran inversió de temps i recursos, la qual cosa pot dificultar la seva reproducció a gran escala. Aquesta limitació obre la porta a explorar solucions futures que mantinguin el caràcter distintiu de l'obra, però que permetin una producció més eficient.

D'altra banda, tot i que s'han utilitzat materials reciclables i sostenibles com el paper Biotop o la tela de lli, cal destacar que la sostenibilitat no era un objectiu central del projecte, i per tant, no s'ha desenvolupat de manera explícita en el projecte. Això no representa un dèficit, però sí un àmbit de potencial creixement si es vol aprofundir en aquest valor en el futur.

En resum, els objectius establerts, tant els principals com els secundaris, s'han assolit de manera sòlida i coherent.

El projecte ofereix una visió profunda i sensible sobre la migració, amb un clar compromís amb l'honestedat narrativa i una estètica cuidada. Malgrat les dificultats en la producció i alguns aspectes que podrien millorar, especialment en termes d'escalabilitat, considero que el projecte aconsegueix generar un impacte real, fomentant l'empatia, la reflexió i el reconeixement de les històries de vida de la comunitat migrada.

A més, el projecte ha estat una oportunitat per reconèixer el valor del disseny com a eina de comunicació social i cultural. No es tracta només d'un llibre, sinó d'un objecte que fomenta el diàleg, el reconeixement i la memòria col·lectiva. Aquesta experiència ha demostrat com el disseny pot servir per donar visibilitat a realitats sovint ignorades, contribuint així a la creació d'una societat més empàtica i inclusiva.

Finalment, des d'un punt de vista personal, el procés m'ha permès créixer tant tècnicament com conceptualment. He après a gestionar un projecte amb múltiples dimensions, gràfica, narrativa, emocional i productiva, i a prendre decisions que equilibren la creativitat amb la viabilitat. Aquest equilibri és fonamental per al meu desenvolupament professional en el camp del disseny editorial i social.

Reflexió sobre les possibles limitacions, àmbits de millora i línies de continuïtat del projecte

Tot i que el projecte ha aconseguit complir els seus objectius principals, és evident que existeixen algunes limitacions que podrien ser abordades per tal de millorar-ne l'eficàcia i ampliar-ne l'impacte. Una de les principals limitacions ha estat l'abast de la mostra, és a dir, el projecte recull un nombre reduït de testimonis, la qual cosa ofereix una visió parcial del fenomen migratori. Per ampliar la representativitat, es podria considerar la incorporació de més veus dins de la comunitat búlgara, o fins i tot obrir el projecte a altres col·lectius amb realitats similars.

A nivell de producció, el format físic actual és limitat en termes de distribució i escalabilitat. Si bé aquesta elecció aporta valor simbòlic i estètic, en una futura edició es podria explorar una versió impresa més econòmica o una adaptació digital interactiva que permeti una difusió més àmplia i accessible. Això també obriria la possibilitat de generar espais participatius, on les pròpies persones migrades poguessin contribuir amb nous relats o reflexions.

Pel que fa a la part gràfica, tot i que el resultat és coherent i sensible, hi ha espai per aprofundir en recursos visuals que facilitin la comprensió de les vivències, com ara línies del temps, mapes migratoris o infografies sobre dades contextuais. Aquest tipus d'elements podrien ajudar el lector a situar-se millor i a comprendre els processos migratoris des d'un punt de vista més ampli i estructurat.

Com a línia de continuïtat, es podria concebre aquest projecte com el primer volum d'una col·lecció centrada en diferents comunitats migrades a Catalunya, mantenint l'enfocament íntim i personalitzat, però amb un abast progressivament més divers. Així mateix, es podrien establir col·laboracions amb institucions educatives o culturals per tal de convertir el projecte en una eina pedagògica, fomentant espais de debat i sensibilització en escoles, biblioteques o museus.

En definitiva, el projecte té un fort potencial de creixement tant a nivell conceptual com d'impacte social. Amb petits ajustos en la producció, una ampliació del contingut i una estratègia de difusió més oberta, podria evolucionar cap a una plataforma més viva, inclusiva i transformadora.

Encara que el projecte no s'ha presentat de manera extensa, les primeres reaccions obtingudes en entorns propers han estat positives, la qual cosa reforça la seva importància emocional i social. Aquestes respostes indiquen que el format narratiu i visual promou la identificació i l'empatia, la qual cosa obre la porta a continuar treballant de manera col·laborativa amb altres disciplines, com l'educació i el treball social. Establir connexions amb professionals d'aquests àmbits podria enriquir tant el contingut com les estratègies de difusió, aportant al projecte una perspectiva més àmplia i completa.

Autoavaluació sobre el procés de treball i l'assoliment d'objectius

Mirant enrere, puc dir que aquest projecte m'ha aportat molt més del que esperava, tant a nivell acadèmic com personal. Tanmateix, reconec els errors i mancances que he tingut al llarg del procés, i considero essencial acceptar-los com a part del meu aprenentatge.

Una de les meves principals debilitats ha estat la gestió del temps. No m'he organitzat tan bé com hauria volgut, cosa que ha provocat moments de pressa i estrès que podrien haver-se evitat amb una millor planificació. Això ha afectat especialment les fases finals, on tot s'ha acumulat i he hagut de prendre decisions ràpides. Vull millorar aquest aspecte en futurs projectes, intentant distribuir millor la càrrega de feina i establir terminis realistes.

Malgrat aquesta dificultat, hi ha molts aspectes positius en el meu procés. Una de les meves forteses ha estat el compromís personal amb el projecte. He dedicat molt d'esforç a aquest treball, i això es reflecteix en la meva implicació amb els continguts, especialment durant les entrevistes i el viatge a Bulgària. Aquesta experiència ha estat una de les més gratificants i enriquidores, no només he realitzat una recerca externa, sinó que també he explorat una història familiar desconeguda que m'ha emocionat descobrir.

A més, crec que he pres bones decisions en relació amb la metodologia. Les entrevistes, l'enfocament visual, l'elecció de materials i el format artesanal s'ajusten

de manera coherent als objectius del projecte. Encara que aquestes decisions han implicat més complexitat i esforç, han donat com a resultat una peça molt cuidada i significativa.

El que més valoro d'aquest projecte és que m'ha permès créixer, no només com a dissenyadora, sinó també com a persona. He après a escoltar, a mirar amb més empatia i a reconèixer la importància de les històries personals. Alhora, he comprès la rellevància de la constància i la planificació, i m'emporto aprenentatges molt útils per al futur.

En definitiva, estic orgullosa del resultat, però encara més del procés. Ha estat intens, sí, però també transformador. Em quedo amb la sensació d'haver realitzat alguna cosa significativa.

Aquest projecte m'ha permès adonar-me de com cada decisió, ja sigui conceptual, metodològica o formal, afecta directament el resultat i la seva percepció. Algunes decisions preses per intuïció han estat encertades, mentre que d'altres podrien haver estat més sòlides amb una reflexió o contrast addicional. Aquest aprenentatge em motiva a seguir perfeccionant el meu criteri, a ser més crítica amb el meu propi procés i a buscar una millora contínua tant en l'aspecte tècnic com en el personal. Sé que encara em queda molt per aprendre, però aquest projecte m'ha proporcionat eines, confiança i una direcció clara per continuar creixent.

9.

Fonts d'informació

1995 a 1997: Los inviernos de nuestro descontento (segunda entrega). (s. f.). 80 Años En 80 Semanas. Recuperat de <https://bnr.bg/es/post/100590873>

Aldekoa, J. (2020, 14 diciembre). Las mayores inflaciones de la historia. Instituto Juan de Mariana. Recuperat de <https://juandemariana.org/las-mayores-inflaciones-de-la-historia/#:~:text=Bulgaria%3A%20Fecha%3A%20Febrero%201997%20-,Diario%3A%204%2C19%25>

Asociación de Búlgaros en España ABEIS | Madrid. (s. d.). ABEIS Asociación de los Búlgaros en España para la Integración Social. Recuperat de https://abeis-asociacion-de-los-bulgaros.ueniweb.com/#about_us

Banco Nacional de Bulgaria. (2023). Aproximadamente 3 millones de búlgaros viven fuera de las fronteras de nuestro país. Recuperat el 21 de octubre de 2024, de <https://bnr.bg/es/post/101771864/aproximadamente-3-millones-de-bulgaros-viven-fuera-de-las-fronteras-de-nuestro-pais>

Behance. (s. d.). Recuperat de https://www.behance.net/gallery/135555309/What-did-we-leave-in-Turkey-What-did-we-find-in-UK?tracking_source=search_projects%7Cmigration&l=76

BULGARIA | Social Watch. (s. d.). Recuperat de <https://www.socialwatch.org/es/node/932>

Bulgaria Guide. (2024, 20 mayo). 8 Amazing Coming of Age Traditions From Bulgaria. Recuperat de <https://visitmybulgaria.com/amazing-bulgarian-traditions/>

Charles, S., & Marie, J. (2017). Bulgaria's hyperinflation in 1997: transition, banking fragility and foreign exchange. Post-Communist Economies, 29(3), 313-335. Recuperat de <https://doi.org/10.1080/14631377.2017.1339476>

Drets socials i inclusió - Govern.cat. (s. d.). Govern.cat. Recuperat de <https://datosmacro.expansion.com/paises/bulgaria>

Home. (2024, 22 noviembre). International Organization For Migration. Recuperat de <https://www.iom.int>

Marion Mueller. (2014, 19 noviembre). Hiperinflación en Bulgaria 1996-1997. OroyFinanzas.com. Recuperat de <https://www.oryfinanzas.com/2012/11/bulgaria-hiperinflacion-1996-1997/>

Marion Mueller. (2014, junio 11). La hiperinflación en Bulgaria y su recuperación económica. OroyFinanzas.com. Recuperat de <https://www.oryfinanzas.com/2012/11/hiperinflacion-bulgaria-recuperacion-economica/>

Marion Mueller. (2015, 21 septiembre). Ganadores y perdedores en una hiperinflación. OroyFinanzas.com. Recuperat de <https://www.oryfinanzas.com/2012/11/ganadores-perdedores-hiperinflacion/>

MHIC. (s. d.). Recuperat de <https://www.mhic.cat/>

Migration in Bulgaria: Current Challenges and Opportunities. (2021). En The World Bank (No. 2109). Daniel Garrote-Sanchez, Janis Kreuder, y Mauro Testaverde. Recuperat el 25 de noviembre de 2024, de <https://documents1.worldbank.org/curated/en/914401640249485571/pdf/Migration-in-Bulgaria-Current-Challenges-and-Opportunities.pdf>

Rafael Viruela Martínez. (2008). Población rumana y búlgara en España: evolución, distribución geográfica y flujos migratorios. Dialnet. Recuperat el 16 de octubre de 2024, de <https://dialnet.unirioja.es>

Republic of Bulgaria Ministry of Foreign Affairs. (s. d.). Mfa.bg. Recuperat el 28 de noviembre de 2024, de <https://www.mfa.bg/en/services-travel/consular-services/travelling-abroad>

Sébastien Charles, Jonathan Marie. Bulgaria's hyperinflation in 1997: transition, banking fragility and foreign exchange. Post-Communist Economies, 2017, 29(3), 313-335. Recuperat el 25 de noviembre de 2024, de <https://sorbonne-paris-nord.hal.science/hal-01573503/document>

The economic transition in Bulgaria. (1999). En INSEAD. Ilian Mihov. Recuperat el 25 de noviembre de 2024, de https://flora.insead.edu/fichiersti_wp/inseadwp1999/99-60.pdf

Winter of Change, Bulgaria and the crisis of 1996/97. (2018, 27 diciembre). Sofia Globe. Recuperat de <https://sofiaglobe.com/2018/12/27/winter-of-change-bulgaria-and-the-crisis-of-1996-97/>

VESTIGIO – BAU TFG. (s. d.). Recuperat de <https://www.socbau.net/tfg/tfg/2024/vestigio/>

Reguant, C. (2024, 26 septiembre). Hasta mañana, si Dios quiere / Carla Masclans - ESDAPC. ESDAPC - Escola Superior Disseny i D'Arts Plàstiques de Catalunya. Recuperat de <https://www.esdapc.cat/proyectos/hasta-manana-si-dios-quiere-carla-masclans/>

10.

Enllaços

Carpeta One Drive (Nadezhda - Ivana Mladenova)

https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:f:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/ErZQ-w_S2QVGuP_1RseaeokBcpyNAvf5rTulzvqfhQfWXQ?e=APVGB8

Enllaç imatges representatives: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:f:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/Eliij5Qn7mVGkKesKQuexvYBSgvpPt-pglMr4qihSUrZ-w?e=gL34sY

Enllaç arts finals portades de capítol: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/ERcjzXDbzqVBIQN26cIV4piB267tiLdBWFZ2aLmXyR4E-mA?e=6ytt0g

Enllaç arts finals capítol 1: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/ESc0_El_kPVGjyBuZfwSPGIBudPMLCW2_AA0LY8Hlr87fw?e=caUaOI

Enllaç arts finals capítol 2: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/EbTjPhfVGJBHtXicE8dwZtMB-XYbdxSjAtOtfzmZqWgziA?e=Kk42r5

Enllaç arts finals capítol 3: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/EYodiYSKWCRKiYqOCw-R4aMBpuNnOHx7cSo5NbEQQKv9IA?e=Y8j7rQ

Enllaç arts finals capítol 4: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/EZxvIEcDb2JDijZXhPJ3ZrYBzwPwgBbNKpUUsfSBCrnNqA?e=rPQtKz

Enllaç arts finals capítol 5: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/EdQelUT4GlxOqG4VmfmEIIRUBML_C-5EffW6AWAJXMAWhsw?e=kcxwDK

Enllaç Panell A1: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/ETpmTtr3YyFGk0jDiSSOqeoBDrAHw8cnyacYfnq5DHGx-Q?e=S2cplk

Enllaç al vídeo promocional: https://esdapcatalunya-my.sharepoint.com/:v:/g/personal/ivmladenovaml_esdapcatalunya_cat/ERWlatI7ZeVEs-4SvP_DFzUBFX9LxA3Ja3QuJ_F7ZL-HWww?nav=eyJyZWZlcnJhbEluZm8iOnsicmVmZXJyYWxBcHAiOiJPbmVEcmI2ZUZvckJlc2luZXNzIiwicmVmZXJyYWxBcHBQbGF0Zm9ybSI6IldlYiIsInJlZmVycmFsTW9kZSI6InZpZXciLCJyZWZlcnJhbFZpZXciOiJNeUZpbGVzTGluU0NvcHkifX0&e=xlxbuC

10.

Enllaç al vídeo promocional de Vimeo (Nadezhda - Ivana Mladenova)

<https://vimeo.com/1084435742?share=copy>

Referències d'imatges

Figura 1. Manifestacions a Bulgària. https://www.elconfidencial.com/mundo/europa/2020-08-03/en-bulgaria-las-calle-arden-por-las-protestas-y-por-es-to-deberia-importarte-como-europeo_2702743/

Figura 2. Museu d'història de la Immigració de Catalunya. <https://www.mhic.cat>

Figura 3. Vista de diferents apartats del fanzine What did we leave in Turkey? / What did we find in UK?. Recuperat de https://www.behance.net/gallery/135555309/What-did-we-leavein-Turkey-What-did-we-find-in-UK?tracking_source=search_projects%7Cmigration&l=76

Figura 4. Dos il·lustracions de l'apartat What did we leave in Turkey?. Recuperat de https://www.behance.net/gallery/135555309/What-did-we-leavein-Turkey-What-did-we-find-in-UK?tracking_source=search_projects%7Cmigration&l=76

Figura 5. Il·lustració de l'apartat What did we find in the UK?. Recuperat de https://www.behance.net/gallery/135555309/What-did-we-leavein-Turkey-What-did-we-find-in-UK?tracking_source=search_projects%7Cmigration&l=76

Figura 6. Coberta i contracoberta del llibre "I Live Here". <https://www.straight.com/article-170669/i-live-here>

Figura 7. Il·lustracions d'un apartat del llibre "I Live Here". <https://www.straight.com/article-170669/i-live-here>

Figura 8. Collage de diferents apartats del llibre "Agnes Martin" de Phaidon Press. <https://www.phaidon.com/store/art/agnes-martin-painting-writings-remembrances-9781838663094/>

Figura 9. Portada del llibre "Lotti", un projecte de Christine Hager. Recuperat de <https://www.behance.net/gallery/24353931/Lotti-Book-Project>

Figura 10. Packaging del llibre "Lotti", un projecte de Christine Hager. Recuperat de <https://www.behance.net/gallery/24353931/Lotti-Book-Project>

Figura 11. Pàgina interior del llibre "Lotti", un projecte de Christine Hager. Recuperat de <https://www.behance.net/gallery/24353931/Lotti-Book-Project>

Figura 12. Diferents pàgines del projecte "Repertori" de l'artista Robert Garadinervi. <https://garadinervi-repertori.blog/post/174052397411/porto-design-summer-school-april-4-2018-notable>

Figura 13. Portada i interior del llibre "Desde Rússia amb amor", un projecte autobiogràfic de la Victoria Morales Capell. <https://adg-fad.org/laus/proyecto/de-sde-russia-amb-amor/>

